

ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА

Програма за транснационално сътрудничество

ЮГОИЗТОЧНА ЕВРОПА (ЮИЕ)

ПРОГРАМЕН НАРЪЧНИК

Версия 1.1 септември 2008

Първа покана за набиране на проектни предложения

Европейско териториално сътрудничество 2007 – 2013

СЪДЪРЖАНИЕ

Глосар	4
1. Цел и съдържание на Програмния наръчник за ЮИЕ	9
1.1. Цел	9
1.2 Какво не е включено в Програмния наръчник за ЮИЕ?	10
2. Обща информация за програмата	11
2.1. Разбиране на обхвата и целта на транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа	11
2.2.Приоритетни оси на програмата и области на интервенция	12
2.3. Ролята на различните управляващи органи на програмата	12
2.4. Контакти на програмно ниво	14
2.5. Област на програмата	15
2.6. Финансови инструменти за държавите членки, страни, които могат да получат финансиране от Инструмент за предприсъединителна помощ (IPA) и страни, които могат да получат финансиране от Инструмент за европейска политика на добросъседство (ENPI)	16
3. Генериране и разработване на проект	18
3.1 Генериране на проект	18
3.2 Партньори и партньорства	19
3.2.1 Допустимост на партньори	19
3.2.2 Спазване на конкурсните правила	23
3.2.3 Принцип на Водещия партньор	23
3.2.4 Обществена поръчка	24
3.2.5 Национално съфинансиране	25
3.3 Проектни дейности, отговарящи на критериите за допустимост.....	26
3.4 Допустими разходи	27
3.4.1 Общи критерии за допустимост	27
3.4.2 Допустимост по време	31
3.4.3 Допустима област	31
3.4.4 Недопустими разходи	32
3.4.5 Общи разходи	33
3.4.6 Приходи от проекта	33
3.4.7 Допустимост на разходите по бюджетни редове	34
3.4.8 Специални правила за допустимост	41
3.4.9 Регламенти на Европейската Комисия (ЕК) относно допустимостта на разходите	45
3.4.10 Правило на отмяна	45
3.5 Изисквания за информация и публичност на проектите	46
4. Разработване и кандидатстване	47
4.1 Кандидатстване на проекта: конкурсни и стратегически покани	47
4.2 Покани за участие в конкурс	48
5. Оценка и подбор	52
5.1 Процедури на подбор и критерии за подбор – най- общо	52
5.2 Критерии за подбор на проекта за конкурентни покани, представени по- подробно	55

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: Представяне на Приоритетните оси и съответните Области за Интервениране (ОИ)	64
Приоритетна ос 1: Подпомагане на иновациите и предприемачеството	66
Приоритетна ос 2: Опазване и подобряване на околната среда	76
Приоритетна ос 3: Подобряване на достъпността	88
Приоритетна ос 4: Развитие на транснационални форми на взаимодействие за райони на устойчив растеж	97
 ПРИЛОЖЕНИЕ 2: Групи от общи показатели за мониторинг и оценка	 107
 ПРИЛОЖЕНИЕ 3: Национални звена за контакт по програмата “Югоизточна Европа”	 119

ГЛОСАР

Бенефициент

Съгласно чл. 2 на Регламент 1083/06 (ЕО) „бенефициент“ е стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или започването и изпълнението на проекти. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.

Страни кандидатки

Този статут понастоящем се прилага за Хърватска, бившата югославска република Македония и Турция. С Хърватска вече са започнали преговори за присъединяване към ЕС.

Система за контрол

Система за проверка на разходите от ЕФРР на национално ниво (страните членки отговарят за въвеждането на тази система)

Контролни органи

Частни или обществени органи, отговарящи за контролните дейности на ЕФРР, определени от страните членки.

Отменяне на бюджетни кредити

В Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа, ако цялата сума, определена за година N не е изплатена на крайните бенефициенти и не е потвърдена до 31 декември на година N+3, неизразходваните средства се приспадат от първоначално планираните суми. Това правило е в сила до 2010; след 2010 до 2013 ще се прилага правилото N+2. За да се гарантира финансовото изпълнение на програмата по график, отменяне на бюджетни кредити може да се прилага и за одобрени проекти, които не спазват графика за изразходване на определените средства. Раздел 3.4.10 съдържа конкретна информация по този въпрос.

Инструмент за европейска политика на добросъседство (ENPI)

След 1 януари 2007, като част от реформата на инструментите за финансова помощ на Европейската Общност (ЕО), програмите MEDA, TACIS и др. са заменени с един

инструмент - Инструмент за европейска политика на добросъседство (ENPI). ENPI ще отпуска безвъзмездна помощ за местни проекти за развитие, които целят устойчиво развитие и са свързани с европейските политики и стандарти в страни – съседни на разширения ЕС. Това ще включва както страни членки на ЕС, така и страни партньори. Страните, които могат да кандидатстват по ENPI и са част от Програмата за Югоизточна Европа са Украйна и Република Молдова.

Европейски фонд за регионално развитие (ЕФРР)

ЕФРР е един от няколко от Структурни фонда и цели намаляването на различията между регионите в Общността. Фондът отпуска финансиране на проекти за развитие в региони на ЕС. По отношение на финансовите ресурси ЕФРР е най-големият от Структурните фондове на ЕС.

Инструмент за предприсъединителна помощ (IPA)

IPA цели за осигури финансова помощ на страни кандидатки и потенциални страни кандидатки за членство в ЕС. IPA заменя предишните инструменти за предприсъединителна помощ ФАР, ИСПА, САПАРД, Инструмент за предприсъединителна помощ за Турция и Финансов инструмент за Западните Балкани CARDS, като по този начин обединява на една юридическа основа цялата предприсъединителна помощ. Страните, които могат да кандидатстват по IPA и са включени в Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа са: Албания, Босна и Херцеговина, Хърватска, бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия.

Партньори

Всички бенефициенти, които се ангажират да изпълнят проект, одобрен по Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа.

ЕФРР партньор: бенефициент, както е определен по-горе, който получава съфинансиране от ЕФРР и съблюдава правилата на ЕФРР.

IPA партньор: бенефициент, както е определен по-горе, който получава съфинансиране от IPA и съблюдава правилата на IPA.

ENPI партньор: бенефициент, както е определен по-горе, който получава съфинансиране от ENPI и съблюдава правилата на ENPI.

Във връзка с тяхната роля и отговорности в рамките на проектното партньорство партньорите могат да бъдат определени като:

➤ Водещ партньор (ВП или ЕФРР ВП)

Водещият партньор се избира от партньорите по проекта и носи пълна финансова и административна отговорност пред ЕФРР за цялата продължителност на проекта. ВП също така отговаря за правилната отчетност по изпълнението на проекта пред Съвместния технически секретариат (СТС), както е заложено в Договора за субсидия. По принцип ВП има функционални (координиране на дейностите по проекта) и финансови отговорности във връзка с финансирането от ЕФРР. При проекти, които са съфинансирани от IPA или ENPI, функционалните и финансови отговорности могат да бъдат разделени.

➤ Финансов водещ партньор по IPA

Финансовият водещ партньор по IPA се избира от партньорите на страната, която може да кандидатства за финансова помощ по IPA. Този партньор е отговорен за тази част от съвместния проект, която се изпълнява на територията на страната кандидат/потенциалната страна кандидат с финансиране от IPA. Водещият партньор по IPA подписва договор за безвъзмездна помощ от IPA.

➤ Финансов водещ партньор по ENPI

➤ Проект, по който има един или повече партньори от страни, които могат да кандидатстват за помощ от ENPI, определят партньор за всяка страна, участваща в проекта, който е Финансов водещ партньор по ENPI. Този партньор е отговорен за тази част от съвместния проект, която се изпълнява на територията на страната с финансиране от ENPI. Водещият партньор по ENPI подписва договор за безвъзмездна помощ от ENPI.

➤ Функционален водещ партньор (по IPA или ENPI)

Функционалният водещ партньор е от страна, която не е член на ЕС, но е включена в областта на програмата и е избран от партньорите по проекта. Функционалният водещ партньор представя Формуляра за изразяване на интерес и Формуляра за кандидатстване и координира проектното съдържание, свързаните задачи и отговорностите в рамките на партньорството. Той също така отговаря за отчитането на изпълнението на проекта пред СТС, както е залегнало в Договора за субсидия. Функционалният водещ партньор има функционални задължения

(координиране на дейностите по проекта); финансовите задължения са ограничени само до договореното по проекта финансиране по IPA/ENPI в собствената му страна.

➤ Партньор по проект(ПП)

Други лица освен ВП по ЕФРР, Водещи партньори по IPA, Водещи партньори по ENPI и Функционалния водещ партньор, които се ангажират да изпълняват проект, възложен от Мониторинговия комитет за ЮИЕ и са подписали Споразумение за партньорство.

➤ 10% Партньор по проект

Съгласно чл.21 Регламент 1080/2006 (ЕО) партньори по ЕФРР могат да финансират разходи на партньор до 10% от проекта на бюджета, финансиран от ЕФРР.(вж. също 3.4.8.)

➤ Наблюдаващ партньор

- Всяко лице, поканено от бенефициентите по проекта да участва в проекта в качеството си на наблюдател или съветник. В Оперативната програма за ЮИЕ тези лица са определени като „нефинансиращи“ партньори или Наблюдаващи партньори и нямат финансов принос в изпълнението на проектите. Обаче проектът изисква включването на наблюдатели и те трябва да бъдат посочени във Формуляра за кандидатстване, както и да подпишат декларация на наблюдател. Вж. раздел 4.1.1

Споразумение за партньорство

Споразумението за партньорство е юридически документ, подписан от всички бенефициенти (Водещи и проектни партньори), който съдържа ясна дефиниция на отговорностите на партньорите и рамка за ефективното изпълнение и управление на проекта. Споразумението за партньорство дава възможност на Функционалния водещ партньор да сведе договореностите в Договора за субсидия до нивото на всеки партньор. Партньорството има задължението да определи съдържанието на Споразумението за партньорство, тъй като програмата предвижда само примерен образец.

Потенциални страни кандидатки

Потенциални страни кандидатки са: Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия, вкл. Косово съгласно UNSCR 1244.

Проект

Дейностите по даден приоритет, за които се кандидатства за финансиране. Проектите също така се наричат и „операции”

Договор за субсидия

Това е договорът между Съвместния технически секретариат (от страна на Управляващия орган) и Водещия партньори по ЕФРР (и Функционалния водещ партньор, ако има такъв). Той определя правата и задълженията на Водещия партньор по ЕФРР и/или Функционалния водещ партньор и Управляващия орган, обхвата на дейностите, които ще бъдат извършени, условия за финансиране от ЕФРР и изискванията за отчитане на проекта пред ЕФРР и финансов контрол.

Договор за безвъзмездна помощ (за партньори по IPA)

Това е договорът между съответния Договарящ орган и Финансов водещ партньор по IPA.

Той определя правата и задълженията на Финансов водещ партньор по IPA и съответния Договарящ орган, обхвата на дейностите, които ще бъдат извършени, условията за финансиране от IPA и изискванията за отчитане на проекта пред IPA и финансов контрол.

Проверка

Контрол от страна на ЕФРР. Извършваните проверки ще включват административни, финансови, технически и физически аспекти на проектите съответно. Проверката включва следните процедури: административна проверка на всеки платежен документ, получен от бенефициентите, както и проверка на място.

Утвърждаване на разходи –

Това е в резултат на проверката

1. Цел и съдържание на Програмния наръчник за ЮИЕ

1.1. Цел

Основното предизвикателство при управлението и изпълнението на програми за транснационално сътрудничество е постигането на общо разбиране сред многобройните партньори по отделните програми. За постигането на такова общо разбиране е важно да се разработят детайлни насоки и да се дадат разяснения по въпроси на оперативната програма, които представляват интерес за участниците и потенциалните кандидати. Програмата за транснационално сътрудничество в ЮИЕ 2007 – 2013 се характеризира с интегрираното използване на Структурните фондове, Инструмента за предприсоединителна помощ, и Инструмента за европейска политика на добросъседство. В резултат на това доколкото е възможно са хармонизирани изискванията за изпълнение на проектите.

Цялата информация, съдържаща се в този наръчник, се основава на разпоредбите на ЕФРР, които са валидни за всички кандидати. Когато са в сила други разпоредби за кандидати по IPA и ENPI, това е посочено ясно.

Целта на Програмния наръчник за ЮИЕ е да даде на участниците и потенциалните кандидати по проекти адекватна, пълна и точна информация за програмата, вариантите и условията за разработване на техните проектни идеи в завършени проектни предложения, както и оценяването и процедурите за избор на проектните предложения. Програмният наръчник за ЮИЕ не дублира оперативната програма, а добавя дълбочина и яснота към съдържанието ѝ.

Програмният наръчник за ЮИЕ е един от основните програмни документи и е основна част от пълния комплект документи за кандидатстване.

Моля обърнете внимание, че настоящата версия на наръчника включва условия и други елементи, които се отнасят предимно до първата покана за набиране на проектни предложения. Описаните правила и процедури (напр. допустимост на партньори, финансови инструменти и др.) могат да бъдат променени до известна степен за следващите покани за набиране на проектни предложения.

1.2 Какво не е включено в Програмния наръчник за ЮИЕ?

Програмният наръчник за ЮИЕ не включва:

- График и друга конкретна информация за поканата за набиране на проектни предложения – тази информация се съдържа в **обявата за набиране на проектни предложения** и на **сайта на Програмата**;
- формулярите, в които трябва да попълните информацията за Вашите проектни предложения, за да кандидатствате за финансиране и да бъдете оценени – това са **Изразяване на интерес** и **Формуляр за кандидатстване**
- практически насоки за попълване на документите за кандидатстване с проектни предложения (**Изразяване на интерес** и **Формуляр за кандидатстване**) – тази информация се съдържа в **Насоките за кандидатстване**;
- информация за задълженията и отговорностите на Водещите партньори по ЕФРР/ Функционалните водещи партньори и Управляващият орган по време на изпълнението на проекта – тази информация се съдържа в **Договора за субсидия**;
- всякаква допълнителна релевантна информация на **национално ниво**.

Описаната по-горе информация/документи се съдържа в пълния комплект документи за кандидатстване за **Изразяване на интерес** и/или комплекта документи за **Формуляр за кандидатстване**

Информация за управлението и изпълнението на одобрените проекти може да намерите в **Наръчника за изпълнение на проекти**

2. Обща информация за програмата

2.1. Разбиране на обхвата и целта на транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа

Глобалната цел на Програмата за транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа е **подобряване на процеса на териториална, икономическа и социална интеграция и спомагане за сближаването, стабилността и конкурентноспособността посредством транснационални партньорства и съвместни дейности по въпроси от стратегическа важност.**

Този глобална цел е подкрепена от три специфични цели, чиято цел е да:

- улеснят иновациите, предприемачеството, икономиката на знанието и информационното общество посредством конкретни дейности за сътрудничество и видими резултати;
- подобряване на привлекателността на райони и градове, като се взима предвид устойчиво развитие, физическа достъпност до знания и качество на околната среда посредством интегрирани подходи и конкретни дейности за сътрудничество и видими резултати;
- подпомагане на интеграцията посредством оказване помощ за балансиране капацитети за транснационално териториално сътрудничество на всички нива.

Глобалните и специфични цели на Програмата за транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа ще се изпълняват чрез петте приоритетни оси (Иновации, Околна среда, Достъпност, Области на устойчив растеж и Техническа помощ), които допринасят по различен начин за постигането на тези цели.

Програмата за транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа подкрепя проекти с ясно изразен транснационален фокус, високо качество на партньорството и със съответните трансферуеми резултати.

Кандидатите трябва да знаят, че развитието на транснационалното сътрудничество от инициатива на Общността (INTERREG) в основна насока изисква подобряване на ефективността на проектите, които ще бъдат съфинансирани. Дейности, целящи само изграждане на мрежи или предпроектни проучвания без ясна връзка с финансовия

инструмент, който ще финансира предмета на проучването, няма да бъдат разглеждани в бъдеще.

Важно е проектите да демонстрират ясна нужда от транснационална помощ и проблемът, който ще бъде адресиран, да има подчертано транснационално въздействие. Препоръчва се проекти, подкрепящи само местни, национални или трансгранични дейности да кандидатстват по други инструменти.

2.2. Приоритетни оси на програмата и области на интервенция

Подробни описания на всяка Приоритетна ос и области на интервенция, придружени от редица практически примери за проекти и примерни бенефициенти са включени в Оперативната програма за ЮИЕ и в Анекс 1 към настоящия Програмен наръчник.

Приоритетните оси не трябва да се разглеждат като отделни единици, те следват интегриран подход и проявяват много измерения. На практика кандидатстващите проекти могат да бъдат тясно свързани само с една област на интервенция или могат да се отнасят до повече от една Приоритетна ос. Във втория случай кандидатите трябва да обмислят коя Приоритетна ос и област на интервенция най-добре съответства на фокуса на проекта и да кандидатстват само по тази Приоритетна ос/ област на интервенция.

2.3. Ролята на различните управляващи органи на програмата

Раздел 7 на ОП определя ролите на транснационалните и национални органи, отговарящи за управлението и изпълнението на Програмата за транснационалното сътрудничество в Югоизточна Европа по следния начин:

➤ Мониторингов комитет (МК)

Общата задача на Мониторинговия комитет е да гарантира качество, ефективност и отчетност на проектите по програмата и да избира проекти, които ще получат финансиране.

➤ Управляващ орган (УО)

Управляващият орган носи цялата юридическа отговорност за управлението и изпълнението на ОП за ЮИЕ.

➤ Сертифициращ орган (СО)

Основната задача на Сертифициращия орган е да изготвя и представя пред Комисията сертифицирани отчети за разходи и молби за извършване на плащания, както и да получава финансиране от Комисията.

➤ Одитиращ орган (ОО)

Одитиращият орган отговаря за изпълнението на задачите, залегнали в чл. 62 на Регламент (ЕО) 1083/2006. Одитиращият орган е подпомаган от Група одитори, включваща представители от всяка страна членка, участваща в Оперативната програма. Не се изисква страните кандидатки и потенциалните страни кандидатки да участват в групите одитори. Обаче те могат да изпратят наблюдатели с цел да придобият опит в тази област.

Одитиращият орган и одиторите, определени от Транснационалната група одитори са независими от системата за управление и контрол на програмата.

➤ Съвместен технически секретариат (СТС)

Съвместният технически секретариат е международно звено за управление, което отговаря за ежедневното управление на програмата. То оказва помощ на Управляващия орган, Мониторинговия комитет и Одитиращия орган при координирането и изпълнението на програмата.

Функциите на Съвместния технически секретариат са описани в Раздел 7.1.5 на ОП.

➤ Звена за контакт на ЮИЕ

Контактните звена на ЮИЕ се формират и организират във всяка страна партньор, което улеснява ефективното представителство на програмата във всяка страна, участваща в Програмата за ЮИЕ и подпомага разработването на потенциални транснационални проекти.

➤ Орган за национално координиране

Всяка страна партньор определя Национален комитет или съответните национални процедури в съответствие със своята институционална структура. Това улеснява ангажираността на местните и регионални органи, съответните браншови органи и институции, неправителствени организации и другите социално-икономически и институционални партньори, които се считат за релевантни от дадената страна

партньор. Органите за национално координиране нямат право предварително да подбират кандидатурите, тъй като изборът на проекти се извършва от Мониторинговия комитет.

➤ Договарящ орган за IPA

Правителството на страната бенефициент, публичноправно или частноправно юридическото лице, сключващо договора или от името на което договорът се сключва с Бенефициента. Това е или Европейската комисия, действаща от името на страната бенефициент в страни в централизирано управление (понастоящем това се отнася до Албания, Босна и Херцеговина, бившата югославска република Македония, Черна гора и Сърбия) или Договарящ орган, определен от правителството на страната бенефициент в страни с децентрализирано управление (понастоящем това е Хърватска).

2.4. Контакти на програмно ниво

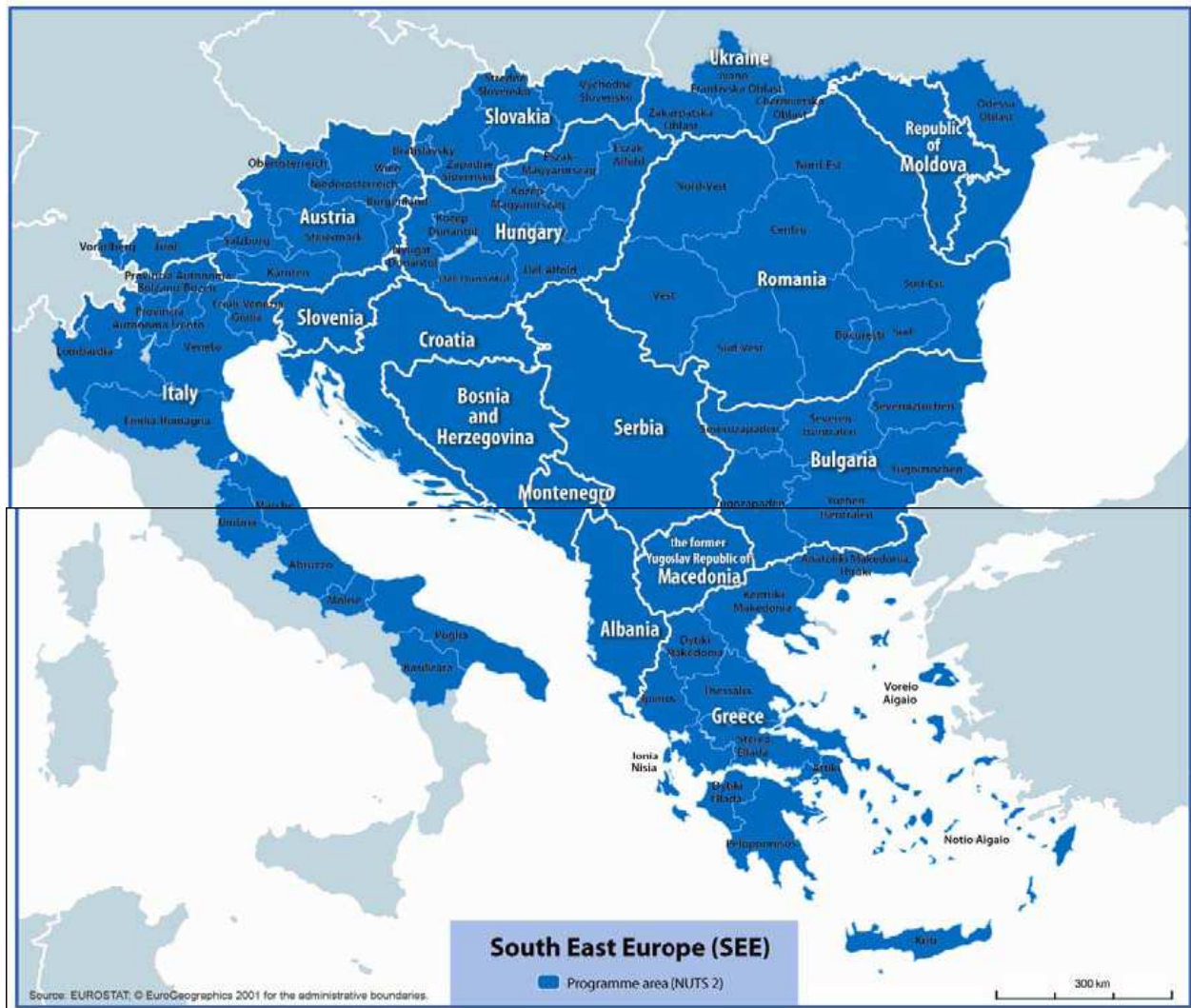
Като цяло Съвместният технически секретариат оказва помощ на потенциални партньори на Оперативната програма за ЮИЕ по всички транснационални въпроси, които касаят както етапа на кандидатстване, така и етапа на изпълнение на проектите.

Адрес за контакти със СТС Съвместен технически секретариат на ОП ЮИЕ

SEE Joint Technical Secretariat
VÁTI Kht.
H-1016 Budapest, Hungary
Gellérthegey utca 30-32
Email:
jts@southeast-europe.net
Phone: 0036 1 224 3158

ПРИЛОЖЕНИЕ 3 съдържа списък с всички национални звена за контакт по ОП ЮИЕ

2.5. Област на програмата

Фиг. 1 Допустима зона за ОП ЮИЕ

Зоната на сътрудничество в ЮИЕ е определена с решение на Комисията от 31 октомври 2006/769 ЕО (вж. фиг.1)

Партньорите от страните, които могат да получат финансиране от IPA могат да участват в проекти с такова финансиране. Те нямат право пряко да използват и да управляват финансиране от ЕФРР (вж. специални случаи на допустимост 3.4.8)

Италиански и украински публични органи или публичноправни организации, които са компетентни в своята сфера на дейност за дадени части от допустимата зона, но се намират извън нея (напр. министерства) са на практика асимилирани по отношение на правата и задълженията от партньори, намиращи се в областта на програмата за ЮИЕ.

2.6. Финансови инструменти за държавите членки, страни, които могат да получат финансиране от Инструмент за предприсъединителна помощ (IPA) и страни, които могат да получат финансиране от Инструмент за европейска политика на добросъседство (ENPI)

Финансови инструменти за страни членки

Водещите партньори и партньорите по проекти от страните членки на ЕС ще бъдат финансирани от ЕФРР. Между СТС (от страна на държавата членка) и Водещия партньор по ЕФРР (и функционалния водещ партньор, ако има такъв)¹ от страна на партньорите по проекта ще бъде сключен Договор за субсидия. Всички разходи, направени от Водещия партньор, ще бъдат възстановени от ЕФРР на база одобрени и проверени документи за разходи и редовни отчети по изпълнението на проекта.

Водещият партньор разпределя съфинансирането от ЕФРР между партньорите по проекта по ЕФРР съгласно заявка за плащане и съответното Споразумение за партньорство. Съгласно Регламент 1080/2006 (ЕО) Споразумението за партньорство, сключено между ВП и партньорите по проекта е задължителен документ.

ВП задържа само сумата, отпусната за съфинансиране от ЕФРР, равна на направените от него утвърдени разходи.

Финансови инструменти за страни, които не са членки на ЕС

Финансиране на участието на партньори по проекти от страни, които не са членки на ЕС, може да бъде от други източници на ЕС (напр. IPA и ENPI), отпуснати на програмно ниво. За да се осигури правилно функциониращ финансов поток е необходимо тясно сътрудничество между съответните Генерални дирекции на Европейската комисия, Договарящите органи на съответните фондове, управляващите органи по програмата (УО, СТС), Мониторинговия комитет и съответните национални органи. Договорите по IPA и ENPI ще се сключват със съответните Договарящи органи отделно от Договора за субсидия по ЕФРР.

¹ Въпреки че не е задължително, препоръчва се отговорностите на Функционалния водещ партньор и на ВП по ЕФРР да бъдат поети от един и същ бенефициент

Финансиране от IPA

Осигурява се финансиране от IPA за участие на партньори по проекти от страни кандидатки и потенциални кандидатки (напр. Хърватска, бившата югославска република Македония, Албания, Босна и Херцеговина, Черна гора и Сърбия)

Водещият партньор подава документите не на Договарящия орган в страните, които могат да получат финансиране от IPA, а директно в СТС на ОП ЮИЕ. По време на редовната покана за набиране на проектни предложения ВП е представител на цялото партньорство.

Договорите по IPA се сключват със съответните Договарящи органи в страните, които могат да получат финансиране от IPA.

Разпоредбите в ПНДП (Практически наръчник за договорни процедури за външни проекти на ЕС) се отнасят за договори по IPA. По изключение разпоредбите в Раздел 6 Безвъзмездна помощ точки 6.1.1. , 6.1.2. , 6.2.1. , 6.2.8. , 6.3., 6.4., 6.6. няма да се прилагат изцяло за партньорите по IPA. Пълното описание на изключенията ще бъде на разположение на кандидатите в Процедурни правила за договори за безвъзмездна помощ от IPA в рамката Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа.

Не могат да се правят никакви разходи преди сключването на договора за финансиране (ПНДП, Раздел 6 (6.2.5.) – не се прилага със задна дата). Изисканите суми се отпускат авансово на партньорите по проекта, а не се възстановяват, както при ЕФРР.

Ако по даден проект има повече от един партньор от страна, които може да получи финансиране от IPA, по проекта се избира Водещ партньор за IPA за тази страна, който сключва договора с Договарящия орган от името на всички партньори в тази страна. Водещият партньор за IPA получава авансово съфинансиране от IPA от Изплащания орган в съответната държава и след това разпределя отпуснатите средства на партньорите от страната съгласно представените бюджети, заявките за плащания и Споразумението за сътрудничество (за втория етап ще има изготвен образец). Споразумението е задължителен документ, който трябва да бъде сключен между партньорите по проекта съгласно Регламент 1080/2006 (ЕО).

Съфинансирането за договори по IPA е 85%. Това означава, че партньорите трябва да осигурят останалите 15% за финансирането на проекта.

Финансиране от ENPI

В Междурегионалната програма ENPI за 2007 – 2013 (която предстои да бъде приета от Комисията) се казва „за да се гарантира продължаването на сътрудничеството, започнало през периода 2004 – 2006 по програма CADSES, по тази програма също може да се отпуска финансиране (приблизително 2 милиона евро за периода 2008-2010), за да може местните участници от съответните страни партньори да получат съфинансиране, с което да участват в проекти, избрани съгласно релевантните програми за транснационално сътрудничество на ЕФРР.

Това осигурява възможности за финансиране на партньори от Република Молдова и Украйна в контекста на Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа.

През 2008 Европейската комисия ще изготви правила за използването на такова финансиране.

За първата покана за набиране на проектни предложения няма осигурено финансиране по ENPI.

3. Генериране и разработване на проект

3.1 Генериране на проект

Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа осигурява полезни инструменти и ресурси за потенциалните кандидати при генерирането на проекти. Сайта на програмата www.southeast-europe.net съдържа раздел „Търсене на партньор”, където всички потенциални кандидати могат да публикуват своите проектни идеи, като по този начин се улеснява намирането на партньори и сътрудничеството между подобни проектни идеи.

Ще бъдат организирани транснационални тематични семинари свързани с приоритетите на програмата с цел да се информират потенциалните кандидати за специфичните нужди на програмата. На национално ниво звената за контакт ще организират информационни дни и обучение.

Целта на посочената по-горе помощ е да се подпомогне генерирането на проекти с високо качество.

Качествени проекти се генерират и разработват с активното участие на партньори и съответни участници. Тези съвместни усилия и сътрудничество предотвратяват едностранни действия и ограничават възможността проекти да бъдат планирани и изготвяни само от Водещия партньор или дори от лице, което се явява външно за проекта.

По тази причина е важен подходът на работа да е от долу нагоре, придружен с адекватна подкрепа, включително и предоставянето на точна и пълна информация от по-високите нива (напр. структурни нива).

При разработването на един сериозен проект участието на партньори с опит от подобни проекти, както и предишно сътрудничество могат да допринесат значително за стойността на проекта.

Един концептуално ефективен проект трябва също така да съдържа разумно финансово планиране, което да гарантира изпълнението на проекта. По тази причина финансовият капацитет на партньорите е друг важен критерий за успешното генериране на проект. В допълнение на посоченото до тук, програми, които включват нови страни членки, като Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа, изискват ефективно управление на прехода от предишните инструменти за сътрудничество към програми за Европейско териториално сътрудничество.

Важно е да се отбележи, че Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа е насочена към генерирането на проекти с дълбоко и широко въздействие както и политическа ангажираност от страна на участниците.

3.2 Партньори и партньорства

3.2.1 Допустимост на партньори

Финансиране от ЕФРР

Съгласно чл. 2 на Регламент 1083/2006 (ЕО) голям брой участници, като напр. публични организации, или еквивалентни на тях организации, както и всички публичноправни и частноправни организации, могат да бъдат бенефициенти на ЕФРР и следователно могат да участват като партньори в Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа и да получават пряка финансова помощ.

ОП (Раздел 5) съдържа за всяка област на интервенция примерен списък на потенциалните бенефициенти.

Имат право да кандидатстват следните видове партньори:

- публични организации
- публичноправни организации
- частноправни организации

Редица допустими партньори могат да бъдат Водещ партньор по даден проект. Обаче за да се избегнат ситуации, при които се прилагат разпоредби за държавна помощ, проектът не може да включва дейности (или партньори) с търговски или производствен характер. При всички случаи резултатите от проектите трябва да бъдат предоставени безплатно на населението.

Публични организации

Публични организации са организации, основани и управлявани съгласно публично право. Тяхната основна цел е задоволяване на обществени нужди.

Публичноправни организации

Дефиницията на публичноправна организация, посочена в чл. 1, от Директива 2004/18/ЕИО, определя за публичноправна организация такава, която:

- а) е създадена с цел задоволяване на обществени интереси и няма производствен или търговски характер;
- б) е юридическо лице;
- в) е финансирана основно от държавните, регионалните или местни власти или от други публичноправни организации ; подлежи на управленчески контрол от страна на тези органи, или има административен, управителен или надзорен съвет и повече от половината членове, на който се определени от държавните, регионалните или местни власти или от други публичноправни организации.

Анекс III на посочената по-горе Директива съдържа списък с публичноправни организации и категории публичноправни организации, като той не е изчерпателен.

В контекста на тази програма под „частноправни организации” се разбира организации, основани съгласно частно право, като напр. търговски камари, професионални съюзи или неправителствени организации. Дадена частноправна организация има право на финансиране от ЕФРР, ако отговаря на следните критерии:

- е създадена с цел задоволяване на обществени интереси и няма производствен или търговски характер;
- е юридическо лице;
- предоставя на разположение на населението резултатите от проекта
- прилага принципите на обществените поръчки

Моля обърнете внимание на факта, че в различните държави може да има различно тълкуване на това дали една организация е публичноправна или частноправна.

Нямат право да кандидатстват международни организации, функциониращи съгласно международното право. Обаче международни организации, функциониращи съгласно националното право на страна партньор в Югоизточна Европа, имат право на финансиране, ако отговарят на критериите за частноправни организации.

Само юридическите лица, включени във формуляра за кандидатстване, които имат право на финансиране, могат да представят отчети за разходите си. За да се гарантира правилен одит страната членка трябва да знае кои организации получават финансиране по програми и дали те имат право на такова финансиране съгласно разпоредбите на програмата. По тази причина не се допуска партньорска структура от тип „чадър”, при която един партньор получава финансиране и представлява останалите партньори без да ги посочва.

Икономически оператори (предприятия) напр. организации, извършващи дейности с производствен и/или търговски характер в рамките на проекта нямат право да участват в първата покана за набиране на проектни предложения.

Финансиране от IPA

1. За да има право на безвъзмездна помощ кандидатът трябва да е:

- юридическо лице
- нестопанска организация
- следният вид организация
 - Асоциации: неправителствени организации, профсъюзи, асоциации на работодатели, професионални сдружения и др.
 - Институции: организации, работещи в общественния сектор, образователни и изследователски институции² и др.
 - Фондации;
 - Търговски камари, Камари за търговия и занаяти, служби по трудова заетост;
 - Окръг, община/град и район
 - Агенции за регионално развитие, бизнес инкубатори, центрове за предприемачество, институти за изследване и развитие и други институции, оказващи помощ на бизнеса.
- граждани³ на Албания, Босна и Херцеговина, Хърватска, бившата югославска република Македония, Черна гора, Сърбия, държава членка на ЕС и
- пряко отговорен за изготвянето и управлението на проекта с неговите партньори, а не да изпълнява ролята на посредник и
- да има стабилни и достатъчни източници на финансиране, които да гарантират съществуването на организацията за периода на проекта, и

² Имат право да кандидатстват частни изследвания и образователни институции, ако не извличат печалби от проекта

³ Националността на организацията се определя на база на учредителния договор, който трябва да доказва, че организацията е учредена съгласно инструмент на националното право в дадената страна. В тази връзка, всяко юридическо лице, учредено в друга държава не може да се счита за допустима местна организация, дори и да има местна регистрация или да има Меморандум за разбирателство

чиито финансови източници не са предимно от субсидии и безвъзмездна помощ, отпуснати от ЕС или други чужди донорски организации.

2) Потенциалните кандидати не могат да участват в покани за набиране на проектни предложения или да получават безвъзмездна помощ, ако за тях се отнася някоя от ситуациите, описани в Раздел 2.3.3 на Практически наръчник за договорни процедури за външни проекти на ЕС (публикуван на следния интернет адрес http://ec.europa.eu/europeaid/work/procedures/index_en.htm).

3.2.2 Спазване на конкурсните правила

Анализът на спазването на правилата за държавна помощ ще се извършва от експерта за държавна помощ към Управляващия орган при оценката на проекта и ще се базира на преглед на формуляра за кандидатстване и информацията, предоставена от партньорите (Водещия кандидат и партньорите по проекта) в Декларацията за статута във връзка с държавната помощ. Анализът на експерта за държавна помощ трябва да се счита за препоръка и трябва да бъде одобрен от Мониторинговия комитет.

Анализът на експерта за държавна помощ ще се извършва паралелно с оценката на качеството на СТС (вж. Раздел 5). Анализът трябва да доведе до определяне на висок или нисък риск на спазване на правилата за държавна помощ:

- проектът не съдържа никакъв риск за спазване на правилата за държавна помощ;
- проектът съдържа риск за спазване на правилата за държавна помощ и той е идентифициран от партньорите
- проектът съдържа риск за спазване на правилата за държавна помощ и той не е идентифициран от партньорите
- проектът не позволява определянето на риска за спазване на правилата за държавна помощ.

3.2.3 Принцип на Водещия партньор

Водещият партньор (ВП)⁴ се избира измежду партньорите по проекта. Както вече е споменато в Раздел 2.6., се сключва Договор за субсидия между СТС от страна на държавата членка и Водещия партньор, който формално е крайният бенефициент на финансирането от ЕФРР и единствената пряка връзка между проектното партньорство и програмата.

⁴ При финансиране от IPA или ENPI може също така да бъде определен и Функционален водещ партньор

Съгласно чл. 20 на Регламент 1080/2006 (ЕО) Водещият партньор има следните задължения:

- изготвя Споразумение за партньорство, съдържащо необходимите разпоредби за връзките му с партньорите по проекта, както и разпоредби, гарантиращи разумния финансов мениджмънт на финансирането, отпуснато по проекта, включително и клаузи за възстановяване на неправомерно изплатени суми;
 - отговаря за изпълнението на целия проект
 - гарантира, че разходите, представени от партньорите по проекта са направени за целите на изпълнение на проекта и отговарят на дейностите, договорени между партньорите по проекта;
 - проверява дали разходите, представени от партньорите по проекта са одобрени от контролния орган;
 - отговаря за предоставянето на финансирането от ЕФРР на партньорите по проекта;
- ВП е лицето за връзка между СТС и партньорството.

3.2.4 Обществена поръчка

Съгласно чл. 1 на Регламент 1083/2006 ЕО партньорите по ЕФРР трябва да спазват съответните разпоредби на националното законодателство и законодателството на Общността за обществени поръчки при изпълняването на проекти за обществени поръчки, финансирани от Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа.

Партньорите по IPA изпълняват проекти за обществени поръчки за услуги, доставки и строителни работи съгласно чл. 121 на Регламент 718/2007 и Решение на Комисията (2007)2034

3.2.5 Национално съфинансиране

Съгласно Програмата за транснационално сътрудничество в ЮИЕ максимум 85% от стойността на проектите се съфинансира от ЕФРР и IPA. Съфинансирането за отделните партньори не може да надвишава 85%.

Останалата част от бюджета (най-малко 15%) се покрива от националния принос, осигурен от всеки участник в проекта. Националният принос може да бъде осигурен от държавно съфинансиране и/или съфинансиране от друг публичен орган (регионални/местни/други публични източници на финансиране), участник в проекта.

Държавното съфинансиране трябва да бъде посочено във Формуляра за кандидатстване само в случаите, когато държавата партньор осигурява (посредством автоматични или отделни покани за набиране на проектни предложения) национално публично съфинансиране на държавно ниво за проект, избран от Мониторинговия комитет, и следователно сумата, покрита от държавното съфинансиране ще бъде възстановена на партньора по проекта.

Всяка държава партньор използва различна система при осигуряване на държавно публично съфинансиране. Някои прилагат автоматични процедури за отпускане на безвъзмездна помощ (Унгария, Италия, Румъния), други използват отделни покани за набиране на проектни предложения (Словения), други страни изискват партньорите по проекта да осигурят сами съфинансирането. За изясняване на конкретните условия кандидатите трябва да се свържат със съответните звена за контакт.

Тъй като програмата спазва принципа на „публични разходи“, разходи от частния сектор не генерират съфинансиране от ЕС. За случаи при които частни организации участват в проект като партньори по проект на ЕФРР, те трябва да удостоверят, че техният национален принос за целите на проекта ще бъде осигурен само от публични органи и следователно разходите, съфинансирани от ЕФРР се финансират само от публични средства. Редовно отпуснатите публични средства на частни организации за извършване на техните дейности не могат да се считат за публично съфинансиране на проекта.

3.3 Проектни дейности, отговарящи на критериите за допустимост

Дейности и свързаните с тях разходи са допустими съгласно критериите за допустимост, включени в Оперативната програма. Обаче заедно с тях има и други фактори за лицата, предоставящи проекти, тъй като Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа 2007 -2013 е изцяло интегрирана с целите на Европейското териториално сътрудничество на политиката на ЕС за сближаване, която от своя страна е тясно свързана с постигане на целите, поставени в Лисабон и Гьотенбург. Във връзка с това проектите трябва да бъдат съобразени със следните цели:

- принос за устойчиво териториално развитие
- ефект върху инвестициите, перспективи за развитие и разработване на политика
- стимулиране на иновации, предприемачество, икономика на знанието и информационно общество посредством конкретни действия за сътрудничество и видими резултати (създаване на нови продукти, услуги, развиване на нови пазари, подобряване на човешките ресурси на базата на принципите на устойчивост)
- принос за интеграцията посредством оказване помощ за балансиран капацитет за транснационално териториално сътрудничество на всички нива (изграждане на системи и управление).

Ориентирането на проектите към изследвания, технологии и иновации включва значително развитие на предприемачеството. Във връзка с това по тази програма не могат да получават финансиране проекти за чисто академични изследователски дейности.

Проектите могат да включват дейности като проучвания и оперативни планове, дейности за изграждане на капацитет, промотиращи дейности, създаване на услуги, подготовка и разработване на инвестиции, предложени по транснационални стратегически идеи, вкл. инвестиции в инфраструктурата, ако това е уместно и обосновано. Допълнителните дейности могат да включват изграждането на мрежи и обмен на информация, при положение че тези проекти са обвързани с транснационалното сътрудничество, тъй като за дейности, целящи единствено изграждането на мрежи НЯМА да бъде отпускана помощ.

Всеки кандидат и всяка предложена интервенция трябва да предложи адекватен набор от дейности, които ще доведат до видими резултати, ще гарантират изпълнението на целите на проекта и са реален принос към целите на програмата.

Трите измерения на трансферуемост и устойчивост на резултатите от проекта са основен елемент на Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа и трябва да бъдат взети предвид на проектно ниво:

- *Финансова устойчивост*: осигуряване на собствени източници или други източници на приход за покриване на бъдещи разходи по функционирането и поддръжката след изпълнението на проекта;
- *Институционална устойчивост*: определяне на структурите, които ще поемат управлението след края на проекта;
- *Политическа устойчивост*: влиянието на проекта върху политически решения с цел подобряване на законодателството, кодекси за поведение, методи и др.

Програмата подчертава важноста от използването на предишен опит и налични знания. Във връзка с това са необходими релевантни и съвременни знания, инструменти и партньорства, подходящи за разработването, изпълнението и разпространението на планираните резултати с цел изграждане на солидна база за иновации и избягване дублиране на дейности. Освен това, това ще допринесе за премахването на съществуващи различия между регионите и неравномерно развитие на региони в зоната на сътрудничество. За тази цел програмата също така кани партньорствата да се обърнат към съответните участници и професионалисти, за да се гарантира изграждането на ефективни мрежи, излизаци извън рамките на партньорствата.

3.4 Допустими разходи

3.4.1 Общи критерии за допустимост

ЕФРР – допустими разходи

Разходите по ЕФРР като цяло се признават, ако са:

- реално направени и заплатени от бенефициентите по проекта, и могат да бъдат проверени въз основа на оригинални фактури или други счетоводни документи;
- пряко свързани с проекта, необходими за разработването на началната фаза и/или изпълнението на проекта и са планирани в одобрения бюджет на проекта;

- направени и заплатени в рамките на допустимия срок на проекта;
- направени в допустимата област на Програмата за транснационално сътрудничество в Югоизточна Европа (вж. Раздел 3.3.8.)
- съответстват на принципите на ефективност, икономичност и целесъобразност;
- съответстват на разпоредбите на ЕС и националното законодателство⁵

Ако е налице национално законодателство относно допустимите разходи, бенефициентите по проектите трябва да спазват също така и разпоредбите на националните закони. Националното законодателство се прилага всеки път, когато е по-стриктно от законодателството на ЕС и обратното. Партньорите по проектите трябва да проверят кои релевантни закони в техните страни трябва да се прилагат при изпълнението на проекта.

IPA – Допустими разходи

Установени са следните правила за допустимост за финансиране от IPA по тази програма:

1. Разходи по тази програма се признават и се покриват от IPA, ако са реално направени след подписване на релевантното финансово споразумение.
2. Следните разходи не подлежат на финансиране от Общността по тази програма:
 - а) данъци, вкл. ДДС
 - б) акцизи и вносни мита или други такси;
 - в) закупуване, наемане или лизинг на земя и съществуващи сгради;
 - г) глоби, неустойки и съдебни разходи
 - д) оперативни разходи
 - е) оборудване, купено на старо;
 - ж) банкови такси, разходи за гаранции и подобни такси;
 - з) комисионна, такси и загуби при обмяна на валута, свързани със сметките в евро, както и други чисто финансови разходи;
 - и) нефинансов принос

⁵ Релевантните регламенти на ЕС са включени в 3.4.9

й) лихви по заеми

3. По изключение от параг. 2 признават се следните разходи:

а) ДДС, ако са налице следните условия:

(i) не може да бъде възстановен с други средства

(ii) установено е, че са направени от крайния бенефициент и

(iii) включени са в проектното предложение

б) такси за транснационални финансови сделки

в) когато изпълнението на проекта налага откриването на отделна сметка/сметки
– банковите такси за откриване и администриране на сметките

г) такси за правни консултации, нотариални такси, разходи за технически или финансови експерти, счетоводни или одитни разходи, ако са пряко свързани със съфинансирания проект и са необходими за неговото изготвяне или прилагане;

д) разходи за гаранции, предоставени от банки или други финансови институции, при положение че националното законодателство или законодателството на Общността изисква такива гаранции;

е) режимни разходи, ако те са на база реални разходи свързани с изпълнението на съответния проект. Плоските тарифи на база средни разходи не могат да надвишават 25% от разходите за персонал (бюджетно перо 1.1.и 1.2. на бюджета на IPA). Изчисленията се документират и периодично преглеждат. Бенефициентът избира най-подходящия метод за осчетоводяване на режимните разходи на организацията. Избраният метод не може да се променя за срока на изпълнение на проекта. Не се допуска комбинация от два метода.

ж) закупуване на земя на стойност до 10% от допустимите разходи по дадения проект

4) Освен техническата помощ за програмата, включена в чл. 94 на Наредбата за изпълнение на проекти по IPA, допустими разходи са и следните разходи, направени от публичен орган при изготвянето и изпълнението на проекта:

- а) разходи за професионални услуги, предоставени от публичен орган различен от крайния бенефициент при изготвянето и изпълнението на проекта;
- б) разходите за услуги, свързани с изготвянето и изпълнението на проекта, предоставени от публичен орган, който се явява и краен бенефициент и който изпълнява проект за своя собствена сметка без да прибягва до външни доставчици на услуги, ако това са допълнителни разходи и са свързани с фактически направени и платени разходи за съфинансирания проект.

Даденият публичен орган или представя фактура на крайния бенефициент за направените разходи по т. (а) на този параграф, или удостоверява тези разходи с други документи, които позволяват проверка на фактическите разходи, направени от този орган по проекта.

Разходите, описани в т. (б) на настоящия параграф се удостоверяват с документи, които позволяват проверка на фактическите разходи, направени от този орган по проекта

В бюджета на проекта може да се включи резерв за непредвидени разходи, който не може да надвишава 5% от преките допустими разходи. Той може да се използва само с предварително писмено разрешение на Договарящия орган.

Непреките разходи са допустими ако не включват разходи, които спадат към друго перо на бюджета на договора.

Освен ако в Специалните условия не е предвидено друго, всякакъв нефинансов принос, който трябва да се впише отделно, не представлява фактически разход и не е допустим разход. Нефинансовият принос не може да се счита за съфинансиране от Бенефициента. Разходите за персонал, работещ по проекта не представлява нефинансов принос и може да се третира като съфинансиране в бюджета на проекта, когато е заплатен от Бенефициента или неговите партньори. Независимо от посоченото по-горе, ако описанието на проекта предвижда нефинансов принос, той трябва да бъде осигурен.

3.4.2 Допустимост по време

Всички разходи са допустими за финансиране от ЕФРР от датата на одобрение на проекта от Мониторинговия комитет (2-ри етап за двуетапни процедури) до датата на приключване, както е посочена в одобрения Формуляр за кандидатстване. Това не се отнася до разходите за подготовка, както е посочено в Раздел 3.4.8.

Допустимият период за проекта означава, че за партньори по ЕФРР всички разходи трябва да бъдат направени в рамките на този период.

Всички разходи са допустими за финансиране от IPA само след сключването на договор по IPA между партньорите и съответните Договарящи органи на страните, които могат да кандидатстват за финансиране по IPA.

Тъй като програмата трябва да приключи до края на 2015 всички дейности по проектите трябва да бъдат завършени до края на 2014.

Когато се кандидатства за финансиране в проектите трябва ясно да е посочена тяхната продължителност. Продължителността на проектите е уточнена за всяка покана за набиране на проектни предложения.

При взимане на решение относно датата на начало на проекта партньорите трябва да вземат предвид срока за избор на проекти и всякакви потенциални забавяния в началната фаза, дори ако в програмата е заложено започване на проектите в кратки срокове след тяхното одобрение.

3.4.3 Допустима област

По принцип допустимите разходи се извършват в програмната област, определена съгласно Оперативна програма ЮИЕ (вижте раздел 1.3).

Извършените разходи извън ЕС и/или програмната област се приемат за допустими съгласно „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР“, като те се предвиждат само при определени случаи, както е посочено в параграф 3.4.8.

Изключение на общото правило е когато публичните власти или публичноправните организации са компетентни в обхвата на работата си за определени части от допустимата област, но се намират извън нея (напр. министерства). Италианските и украинските институции, които попадат в рамките на тази дефиниция са всъщност асимилирани по отношение на права и задължения от партньорите, които се намират в програмната област на ЮИЕ.

Пътните и квартирни разходи в рамките на ЕС и програмната област се приемат за допустими.

Разходите по ИПП са единствено допустими ако са извършени в рамките на програмната област. Изключения са пътните и квартирни разходи, които са допустими ако се извършени извън програмната област, но в рамките на Европейския съюз.

3.4.4 Недопустими разходи

Следните разходи се приемат за недопустими за финансово подпомагане от ЕФРР:

- лихви по заеми (*Член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006*);
- извеждане от експлоатация на ядрени електроцентрали (*Член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006*);
- възстановим данък добавена стойност (*Член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006*);
- разходи за жилища (*Член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006*);
- глоби, финансови санкции, съдебни разходи (*член 49 от Регламент (ЕО) № 1828/2006*);
- всякакви форми на двойно финансиране на разходите: разходи, които са вече финансово подпомогнати от Общността или от друга международна или национална безвъзмездна помощ;
- неплатени частични суми от фактури (напр. отстъпки, намаления и др.);
- поддоговаряне, което увеличава цената на изпълнение на проекта без да добавя съответната стойност към него;
- под-договори с посредници или консултанти, съгласно които заплащането се определя като процент от общата стойност на проекта освен ако такова заплащане не е оправдано от крайния бенефициент чрез посочване на действителната стойност на предоставената работа или услуги;
- всякакви разходи, които се фактурират допълнително на трети страни и не се поемат от ВП или неговите партньори;
- разходи, които не са пряко свързани с Водещия партньор или неговите партньори;
- всякакви разходи, които са извършени преди или след допустимия период на проекта (това не включва допустими разходи за подготовка);
- всякакви цени на услуги, доставки или инвестиции, които не са пряко свързани с проекта и не са одобрени във Формуляра за кандидатстване;
- разходи за уреждане на дължима лихва, разходи за превишаване на кредит;
- комисионни и загуби от обменни валутни курсове;
- комисионни и дивиденди, изплащания на печалба;
- закупуване на акции на предприятия;
- лизинг;
- допълнителни служебни облаги, възнаграждения, обезщетение за безработица;
- предмети за развлечение, напр. входни такси, подаръци, цветя, материали за украса и др. ако не са необходими за изпълнението на дейностите по проекта.

3.4.5 Общи разходи

Разходи, свързани с дейностите по проекта, обикновено относно общото управление и координация на проекта и общите дейности за комуникация и разпространение могат да бъдат споделени между Партньорите по проекта на ЕФРР.

За всяка обща дейност се избира отговорен партньор. Партньорът отговаря за изпълнението или поддоговарянето на дейността и спазването на съответния национален Закон за обществените поръчки от името на цялото партньорство. Партньорите могат да изберат между два начина на процедиране:

а) Общите разходи се плащат предварително, осчетоводяват и валидират от отговорния партньор. Отговорният партньор ще се обърне впоследствие към участващите партньори за възстановяване на техните дялове;

б) Всеки участващ партньор ще се обърне пряко към подизпълнителя за плащането на неговия дял от общата дейност в случай, че националният Закон за обществените поръчки на отговорния партньор позволи този вариант.

Общите дейности и съответните бюджети са изложени в одобрения Формуляр за кандидатстване с партньори, които участват в общата дейност и посочват техния дял от разходите в съответните предоставени таблици. Партньорите трябва да разберат, че бюджетът, определен за общите дейности не е допълнителен бюджет, а част от общия бюджет на партньорите.

Бюджетният ангажимент на партньорите и отговорността им в рамките на общите дейности се излагат подробно в конкретен раздел от Договора за партньорство.

Процедурите за допустимост на общите разходи могат да се различават в отделните държави-членки. Партньорите винаги трябва да се обръщат към националния Контролор относно приетия метод за поделение на разходите преди подаването на Формуляра за кандидатстване.

Разходите не могат да бъдат поделени между ЕФРР и Партньорите по проекта на ИПП. За допълнителна информация кандидатите трябва да се обърнат към съответната Договаряща страна.

3.4.6 Приходи от проекта

В съгласие с член 55 от Регламент на Съвета (ЕО) № 1083/2006, ако даден проект генерира приходи, сумата на нетните приходи трябва да се извади от допустимите разходи изцяло или пропорционално, в зависимост от това дали сумата е генерирана изцяло или частично от съфинансирания проект. Когато не е възможно да се оценят обективно приходите предварително, приходите, генерирани в рамките на пет години от завършването на проекта се изваждат от разходите, декларирани при Комисията.

Когато е възможно да се оценят обективно приходите предварително, проектите трябва да посочват сумата възможни приходи във Формуляра за кандидатстване. Приходите, генерирани от проектите се докладват редовно от Партньорите по проекта в отчетите за напредък и във крайния отчет и се проверяват от определените

контрольори на партньорско ниво. Съфинансирането от ЕФРР се изчислява въз основа на допустимите разходи, намалени от сумата на нетните приходи.

Единствено парични потоци, пряко заплатени от потребителите на стоки и/или услуги, предоставени по проекта, като такси, заплащани пряко от потребителите за използването на инфраструктура, продажба или отдаване под наем на земя или сгради, или заплащане на услуги се приемат за приходи, генерирани по проекта. Приходи, генерирани по проекта могат да бъдат например такси за участие в конференция, приходи от продажбите на публикации или книги и други.

Партньорите по проекта на ИПП не трябва в никакъв случай да изпълняват дейности, генериращи приходи.

Бенефициентът приема, че безвъзмездната помощ не може при никакви обстоятелства да доведе до печалба за него и, че трябва да се ограничава до необходимата сума за равновесие на приходите и разходите за Действието.

Печалбата се определя по следния начин:

- В случай на безвъзмездна помощ за Действието, излишък от приходите над разходите на въпросното Действие при молба за заплащане на салдото. Обаче при действия, които имат за цел да подсилят финансовия капацитет на Бенефициента, това е разпределението сред членовете на органите на бенефициента на излишъка от приходи от дейността, което води до личното им обогатяване.
- В случай на оперативна безвъзмездна помощ, активно салдо на оперативния баланс на Бенефициента.

Тези разпоредби не важат за стипендии за изследване, научноизследователска дейност или обучение, които се плащат на физически лица, нито за награди, връчени след състезания.

За допълнителна информация кандидатите трябва да се обърнат към съответната Договаряща страна.

3.4.7 Допустимост на разходите по бюджетни редове

Разходите по проекта на ЕФРР са допустими по следните бюджетни редове (разходите по проекти на ИПП трябва да се представят в стандартните бюджетни колони външна помощ, които са част от Формуляра за кандидатстване):

1. Разходи за персонал
2. Режимни разходи
3. Пътни и квартирни разходи
4. Външни експертни познания и услуги
5. Оборудване
6. Инвестиции с малък мащаб
7. Финансови и гаранционни разходи

1. Разходи за персонал

Разходите за персонала, който извършва задачи, свързани с управлението на проекта (координатор на проекта, ръководител на проекта, асистент, финансов мениджър и др.) са допустими при следните условия:

- членовете на екипа по проекта трябва да бъдат пряко назначени от организацията на бенефициентите по проекта въз основа на редовен трудов договор между тях в качеството им на служители и организацията на бенефициентите по проекта като работодател. Служителят може да работи на пълен или непълен работен ден по проекта. В случай, когато организацията на бенефициента не разполага с необходимите професионалисти за изпълнението на задачите по проекта, те могат да наемат/сключат договор с външни експерти за тези задачи. Тези разходи се бюджетират в категорията разходи „външни експертни познания и услуги”.
- разходите за персонал се изчисляват в почасови ставки съгласно следните правила:
 - могат да се вземат предвид единствено брутни заплати въз основа на фишове за заплати или други документи със сходен статут;
 - удръжките за социални осигуровки се изчисляват съгласно съответното национално законодателство. Никакви други удръжки освен тези за социални осигуровки не могат да се включват в почасовата ставка;
 - допълнителни служебни облаги, бонуси над месечната заплата не са допустими.
- разходите за персонал трябва да бъдат подкрепени със следните документи:
 - трудови договори, които позволяват определянето на трудовите взаимоотношения между персонала по проекта и организацията на партньора;
 - ясно възлагане на задача, включително информация за степента на участие в проекта;
 - фишове за заплати, доказателства за плащане (напр. банкови извлечения) и доказателства за изчисляване за определяне на почасовите ставки на персонала по проекта;
 - отчети за изработените дни, които доказват общото работно време и времето, прекарано за изпълнение на дейностите по проекта (име на служителя, дата, време и подробно описание на дейността); отчетът за изработените дни трябва да се подпише от служителя назначен по проекта и от работодателя.

2. Режимни разходи

Режимните могат да бъдат отпуснати по проекта съгласно два метода:

- а) *режимни, пряко отпуснати по проекта (реални разходи);*
- б) *режимни, отпуснати пропорционално на даден проект (плоски ставки въз основа на средни реални разходи).*

Режийните разходи не могат да надвишават 25% от разходите за персонал по проекта⁶. Същото правило трябва да се прилага на нивото на партньора по проекта. Бенефициентът трябва да реши относно най-подходящия метод за осчетоводяване на режийните разходи на организацията. Избраният метод трябва да бъде един и същ през целия срок на изпълнение. Съчетаването на два метода не е позволено.

а) режийни разходи, пряко отпуснати по проекта

Този метод може да се прилага ако е възможно отпускането на режийни разходи пряко по проекта и ако те са подкрепени от получените фактури или счетоводни документи с еквивалентна доказателствена стойност.

Допустими разходи за този метод:

- Офис разходи, като например наеми за офис, сметки за електричество, отопление, вода и услуги, свързани единствено с проекта и отговарящи на пространството в м², използвано за дейностите по проекта. Освен стандартните счетоводни материали, копие от договора/споразумението за вземане под наем на офис е задължително за допустимост.
- Административни разходи като телефонни обаждания, факс, Интернет, пощенски разходи, ксерокопиране и канцеларски материали, свързани единствено с проекта.

б) Режийни разходи, отпуснати пропорционално на проект

Този метод може да се изпълнява ако е невъзможно да се отпуснат режийни разходи пряко по проекта. Общите условия за употребата на единни ставки са следните:

- Пропорционално разпределените режийни разходи трябва да са за изпълнението на проекта;
- Изчислението на режийните разходи трябва да бъде надлежно документирано и разгледано всяка година. В случай на проверки на място, съответните счетоводни документи, поддържащи метода на изчисление трябва да бъдат предоставени на разположение на контролорите в помещенията на партньорите.
- Разходите трябва да се разпределят съгласно следните методи в зависимост от това, което най-добре отразява типа разход:
 - съотношението между броят лица, работещи по проекта /броят лица, работещи в организацията или отдела
 - съотношението между броят изработени часове по проекта / общият брой изработени часове в организацията или отдела
 - съотношението между площта, използвана от персонала по проекта и площта на организацията или отдела

Допустими разходи за този метод:

- административни услуги, счетоводство, администриране на заплатите, пощенски /телефонни услуги, ксерокопиране и централизирана компютърна поддръжка;
- канцеларски материали;
- офис разходи като например наем за офис, сметки за електричество, отопление, вода и услуги, свързани единствено с проекта и отговарящи на пространството в м², използвано за дейностите по проекта. Освен стандартните счетоводни

⁶ преките разходи за дадена операция, които могат да засегнат нивото на режийни

материали, копие от договора/споразумението за вземане под наем на офис е задължително за допустимост.

3. Пътни и квартирни разходи

Пътните и квартирни разходи и дневните разходи са допустими разходи единствено при следните условия:

- единствено пътните разходи на „персонала по проекта”, както е посочено в бюджетен ред 1, са допустими. Пътните разходи на външните експерти се включват в договорите за услуги и се бюджетира в бюджетния ред „външни експертни познания и услуги”;
- пътувания в рамките на програмната област са допустими разходи (вижте също така раздел 3.4.8 за повече информация);
- като общо правило трябва да се използват най-икономичните транспортни средства. Изключенията от правилото трябва да бъдат надлежно обосновани при всеки случай;
- бенефициентите прилагат дневни ставки съгласно националните правила на организацията на партньора. Дневните, отчетени по проекта, включват социални осигуровки съгласно съответните национални правила;
- квартирните разходи се приемат без възражения ако те са в средния ценови клас. По-високият ценови клас трябва да бъде надлежно обоснован за всеки случай.

4. Външни експертни познания и услуги

Услугите, пряко свързани с проекта и поръчани от външна страна са допустими за категориите разходи, които са посочени по-долу при следните условия:

- работата на външния експерт е съществена за проекта;
- тарифите на външния експерт за услугата са разумни и са свързани с нивото на опит и експертни познания;
- подборът на външни експерти е в съгласие със съответния национален Закон за обществените поръчки, който е в сила;
- Партньорите по проекта не могат да бъдат наети като външен експерт или подизпълнител.

а) Външни експертни познания

- а. професионални експертни познания (напр. изследвания, проучвания и др.)
- б. експерти за управление на проекта, асистент, финансов мениджър и др. (при обстоятелства, когато Водещия партньор или организацията на партньора не разполага с необходимите професионалисти, за да изпълни задачите по проекта или за споделени дейности, както е посочено в раздел 3.4.5);
- в. разходи за технически и финансови експерти, разходи за счетоводство и одит, ако са пряко свързани с проекта и са необходими за изпълнението му и др.

б) Организация на срещи и събития

- а. разходи за организацията на конференции, семинари, срещи, работни семинари, събития по проекта, пряко свързани с проекта и възможни за проследяване от одобрения Формуляр за кандидатстване;
- б. документация на участниците (списък с участниците) се предоставя във всички случаи на „разходи за кетъринг“;
- в. вземане под наем на помещения и техника за събитията;
- г. устни преводи на събитията;
- д. отпечатване на материали, пряко свързани със събитията и др.

в) Промоционални разходи

- а. разходи за брошури и листовки;
- б. изявления за пресата, притурки във вестниците;
- в. бюлетини с новини;
- г. дизайн и поддръжка на уебстраница за проекта;
- д. други разходи за публикуване, свързани с проекта, но не пряко свързани с конкретни събития или семинари; и др.

г) Други услуги

Други услуги относно разходи, не свързани с конкретните бюджетни редове, но необходими за изпълнението на проекта. Примери на допустими разходи:

- писмени преводи на документи по проекта, които не са свързани с конкретни бюджетни редове;
- възпроизвеждане на документи по проекта, не свързани с конкретни бюджетни редове, и др.;

5. Оборудване

Закупуването на оборудване е допустимо при следните условия:

- оборудването е необходимо за изпълнението на проекта и е предвидено в одобрения Формуляр за кандидатстване;
- оборудването трябва да се използва изключително за изпълнението на проекта;
- доставчиците трябва да се избераат съгласно правилата на съответния национален Закон за обществените поръчки;
- пълната цена на закупуване е единствено допустима в случай, че общият срок на експлоатация и периодът на амортизация са по-кратки или равни на срока на проекта. При всички други случаи само разходите за амортизация са допустими.

Следните разходи могат да бъдат допустими:

- специално оборудване, необходимо за изпълнението на проекта и предвидено във Формуляра за кандидатстване („оборудване свързано със съдържанието”) като например лабораторно оборудване и оборудване за специално измерване;
- офис оборудване (напр. компютри, лаптопове, офис мебели и др.), свързано с управлението на проекта може да бъде допустимо в надлежно обосновани случаи и единствено ако е ясно посочено в одобрения Формуляр за кандидатстване.

Амортизационни разходи:

Съгласно чл. 53 от Регламент (ЕО) 1828/2006, амортизационните разходи от амортизационните активи, използвани за проекта и понесени през периода на съфинансиране са допустими при условие че придобиването на активите не е декларирано като допустим разход.

Фактурата се предава и се проверява от определения контролор на партньора по проекта и се валидира надлежно, за да се избегне двойно финансиране. Съответните национални правила за амортизация на активите важат и изчислението на амортизационните разходи се предава на контролорите, за да проверят допустимите амортизационни разходи.

Оборудване втора употреба:

Стойността на закупуване/амортизационната стойност на оборудване втора употреба е допустимо ако:

- може да се удостовери, че оборудването не е било закупено преди това чрез съфинансиране с публични средства;
- цената на оборудването е в съгласие с пазарната стойност и е по-ниска от цената на същото ново оборудване;
- оборудването има техническите характеристики, необходими за проекта.

6. Инвестиции с малък мащаб

Програмата за транснационално сътрудничество в ЮИЕ, както и другите програми за транснационално сътрудничество не е предназначена като инвестиционна програма. Това се дължи до голяма степен на ограничения бюджет и неговия характер на сътрудничество.

Инвестиции с малък мащаб са допустими, когато транснационалното въздействие на инвестицията се демонстрира и дейността е одобрена във Формуляра за кандидатстване.

Допустимите инвестиции или следват транснационална физическа или функционална връзка през националната граница (напр. техническа инфраструктура, подобряваща иновативната работа на транснационална мрежа

за развитие на предприемачеството и научноизследователската дейност; техническа инфраструктура, подобряваща разпространението на знания из цяла ЮИЕ; инфраструктура и технически инвестиции в пристанища, железопътни линии, вътрешни водни пътища и пътни транспортни възли, подобряващи оперативността на даден транснационален транспортен коридор и др.) или създават практическо решение, способно да бъде прехвърлено, чрез ситуационен анализ в дадена област, което се оценява от партньорите по проекта и се прехвърля за изпитване в поне две други участващи страни (нови широко приложими технологии за развитие на предприемачеството; ИКТ решения, които отварят възможността за достъп на периферните региони; решения, намаляващи сухоземното замърсяване на реките; решения за ефикасно производство и използване на биомаса; решения за спестяване на енергия в сгради; технически решения, увеличаващи дела на обществения транспорт).

Програмата не финансира инвестиции, които нямат транснационална насоченост.

Изпълнителите на инвестициите трябва да бъдат подбрани съгласно правилата на националния Закон за обществените поръчки в сила.

Изпълнителят не може да бъде партньор по проекта.

Закупуването на земя е допустимо в надлежно обосновани случаи ако то не надвишава 10% от общите допустими разходи за въпросния проект, в съгласие с член 7 от Регламент (ЕО) 1080/2006.

7. Финансови и гаранционни разходи

Финансовите и гаранционни разходи са допустими разходи съгласно член 49 от Регламент (ЕО) 1828/2006. Следните разходи са допустими по линия на принос от ЕФРР:

- а) разходи, свързани с транснационални финансови транзакции;
- б) банкови разноси по откриването и управлението на сметка или сметки ако реализацията на определен проект изисква откриването на отделна сметка или сметки;
- в) гаранционните разходи за определена банка или друга финансова институция, доколкото тези гаранции се изискват по силата на националното или общностно законодателство;
- г) разходите за правни консултации и нотариалните разходи ако са пряко свързани с проекта и са необходими за неговата реализация.

Всякакви други типове финансови разходи са недопустими.

3.4.8 Специални правила за допустимост

Специалните правила за допустимост важат в допълнение към общите правила за проектни разходи за разходите за подготовка, разходи, извършени извън програмната област и апортната вноска.

а) Разходи за подготовка

Разходите, понесени за подготовката на проекта са допустими разходи за Партньорите на ЕФРР единствено в съгласие със следните условия:

- разходите за подготовка могат да бъдат допустими ако са извършени на или след 1 януари 2007 г. и преди датата на одобрение на Формуляра за кандидатстване. Разходите за подготовка се плащат преди подаването на първия доклад за напредък;
- разходите за подготовка трябва да показват пряка връзка с одобрения проект и трябва да бъдат включени в одобрения Формуляр за кандидатстване;
- разходите за подготовката на одобрения проект не могат да надвишават **2%** от общите допустими разходи по проекта или **40.000 евро**, което е постигнато по-рано.

Допустими разходи за подготовка са:

- външни експертни разходи и/или разходи за персонал за подготовката на документите за кандидатстване;
- съвместни срещи за подготовката на проекта;
- пътувания, пряко свързани със съвместни срещи, включително участие в семинар на Водещия кандидат;
- подготвителни изследвания, анализ и проучвания на дейностите, които трябва да се проведат по проекта.

Режийните разходи не са допустими като разходи за подготовка.

Разходите за подготовка не са допустими съгласно ИПП.

б) Разходи съгласно „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР”

Рег. (ЕО) 1080/2006, член 21, точки 3 и 4, постановява следното:

член 21 от Регламент за ЕФРР

3. В рамките на трансграничното, транснационалното и междурегионалното сътрудничество, ЕФРР може да финансира в рамките на 10% от размера на своя принос за съответната програма, разходи, направени за изпълнение на операциите или части от операциите на територията на страни, разположени извън Европейската Общност, при условие, че от това се ползват региони на Общността.

4. Държавите-членки следят за законността и редовността на тези разходи. Управляващият орган утвърждава подбора на операциите извън областите, имащи право на финансиране, посочени в параграфи 1, 2 и 3.

Съгласно горепосоченият член „правилото за 10% гъвкавост на ЕФРР“ може да се вземе предвид в полза на два типа партньори:

а) ВП на ЕФРР или ПП на ЕФРР: при разходи, извършени за реализацията на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета на проекта в страни извън ЕС, но част от програмната област⁷;

б) ПП не от ЕС от програмната област: за изпълнението на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета по проекта, които не са финансирани от ИПП, ЕИДП или други публични средства (спонсориране на партньор не от ЕС от програмната зона, т.нар. *10% партньор по проекта*).

Специални условия и допустими разходи съгласно правилото за 10% гъвкавост:

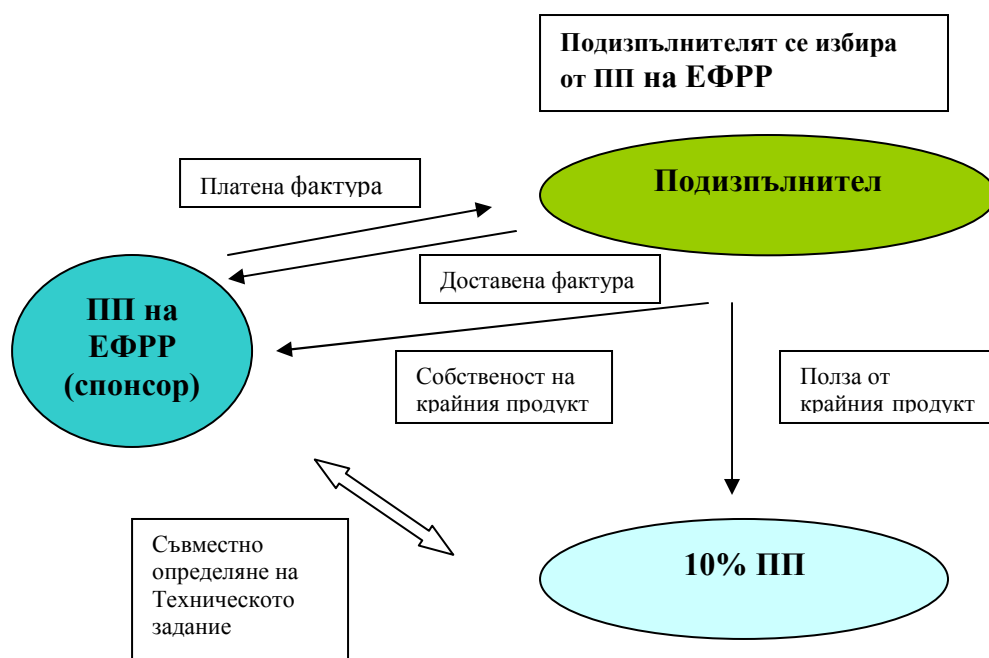
- разходите, извършени съгласно правилото за 10% гъвкавост трябва да могат а бъдат проследени до одобрения Формуляр за кандидатстване;
- разходите трябва да бъдат ясно планирани в бюджета на ВП на ЕФРР или ПП на ЕФРР и трябва да бъдат пряко заплатени от ВП на ЕФРР или ПП на ЕФРР;
- необходимостта от дейности извън ЕС или участие на ПП извън ЕС за реализацията на проекта и постигането на целите му трябва да бъде ясно демонстрирана;
- ползата за територията на ЕС трябва винаги ясно да се посочва в описанието на предложението за проект и по време на реализацията.

По-точно за 10% разходи от ЕФРР в полза на ПП извън ЕС от програмната област (случай б) допълнителни условия важат:

- съгласно правилото за 10% гъвкавост, всеки ВП на ЕФРР или ПП на ЕФРР може да спонсорира участието на ПП извън ЕС от програмната област;
- всички ПП извън ЕС, които не се подпомагат финансово от средствата на ИПП за въпросния проект могат да получат полза от правилото за 10% гъвкавост;
- разходите се включват в бюджета на ВП на ЕФРР или ПП на ЕФРР, който предоставя съфинансирането и отговаря за валидирането на тези разходи;
- единствено разходи, свързани с категориите „пътуване и квартира, външни експертни познания и услуги, оборудване” и „инвестиции с малък мащаб”, са позволени;

⁷ Пътните и квартирни разходи могат също да се приемат за допустими извън ЕС и извън Програмната област ако са ясно посочени във формуляра за кандидатстване и изпълняват всички горепосочени условия.

- общата финансова отговорност принадлежи на ВП на ЕФРР; негова е отговорността да регулира задълженията на "спонсориращия" ПП на ЕФРР, който трябва да предостави необходимото съфинансиране и да отчете и валидира извършените разходи;
- отговорността на „спонсориращия” ПП на ЕФРР и „спонсориания” ПП извън ЕС по отношение на проекта и програмата са посочени подробно в Договора за партньорство;
- при поддоговарянето процедурата следва правилата на „спонсориращия” ВП на ЕФРР, но съдържанието на Техническото задание трябва да се договори със „спонсориращия” ПП извън ЕС. Контрольорът на „спонсориращия” ВП на ЕФРР се информира предварително;
- допустими разходи са единствено разходите, подкрепени от фактура, която е ясно адресирана до партньора по проекта на ЕФРР;

Фигура 2 Поддоговаряне с 10% ПП на ЕФРР

- пътни и квартирни разходи за ЕС и ПП извън ЕС и извън програмната област и ЕС (т.е. участие в съответната международна тематична конференция в Япония);
- пътни и квартирни разходи на ПП извън ЕС, които не се финансират от ИПП, ЕИДП или други публични средства, в рамките на програмната област (т.е. участие на сръбски ПП в срещите по проекта в Австрия);
- разходи за организацията на съвместни срещи в страни, които не са членки на ЕС в програмната област (т.е. организация на работен семинар в Украйна);

- разходи за изпълнението на конкретни дейности в рамките на един или повече работни пакета по проекта в страни, които не са членки на ЕС в рамките на програмната област (т.е. организация и изпълнение на дейности за обучение в Черна Гора).

Други правила за допустимост, които не са посочени, трябва да бъдат прилагани съгласно общите правила за разходи по проекта.

Пътните и квартирни разходи за ИПП от ЕС в програмната област трябва да се разглеждат в рамките на редовния бюджет.

По принцип правилото за 10% гъвкавост е приложимо за всички проекти и е ограничено до 10% от бюджета на ЕФРР по проекта.

в) апортна вноска

В съгласие с член 51 от Регламент (ЕО) 1828/2006, апортните вноски са допустими разходи ако те отговарят на следните условия:

а) съответстват на внасяне на земя и сгради, машини или суровини, изследователска или професионална дейност или доброволен труд;

б) тяхната стойност може да бъде оценена и одитирана от независима страна.

- в случай на апортна вноска на земя или сгради, стойността се удостоверява от лицензиран независим експерт или надлежно оторизиран за целта официален орган;
- в случай на доброволен труд, стойността на извършената работа се определя като се взема предвид отработеното време и часовата или дневна ставка на заплащания еквивалентен труд.

Единствено публични органи и публичноправни институции имат право на апортни вноски.

Апортната вноска не може да бъде възстановена от средствата на ЕФРР и държавните вноски, затова сумата на апортната вноска не може да надхвърля сумата на регионалния, местния и друг публичен принос, посочен в таблицата за източници на финансиране във Формуляра за кандидатстване. Правилото трябва да се прилага на ниво на партньора по проекта.

Във всеки случай правилата за допустимост могат да се различават за всяка държава-членка. В случаи на неяснота, партньорите трябва да се обърнат към националните си Контролори за разяснение по отношение на националните правила за допустимост.

Апортните вноски не са допустими за Партньори по проекта на ИПП.
--

3.4.9 Регламенти на ЕС относно допустимостта на разходите

Член 56 от Регламент (ЕО) № 1083/2006
Член 7 от Регламент (ЕО) № 1080/2006
Член 48 - 53 от Регламент (ЕО) № 1082/2006
Член 13 от Регламент (ЕО) № 1080/2006

Следните регламенти на ЕС също трябва да бъдат прилагани по време на проверката на разходите:

Член 2 (5) от Регламент (ЕО) № 1083/2006 и Директива 2004/18/ЕС (Обществени поръчки)
Член 54 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, (Държавна помощ)
Член 9 от Регламент (ЕО) № 1828/2006, (Публичност)
Член 48 (2) от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002, (Разумно финансово управление)
Член 16 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, (Равенство на мъжете и жените и недискриминация)
Член 17 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, (Устойчиво развитие)
Член 54 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, (Двойно финансиране)
Член 55 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, (Генериране на приходи)
Член 24 (д) от Регламент (ЕО) № 1828/2006, (Законосъобразност и правомерност на разходите, извършени извън Общността)

Всички разходи трябва да бъдат в съгласие с регламентите на ЕС и съответните национални правила и законодателство. Моля да отбележите, че списъкът с регламенти не е изчерпателен и правилата и регламентите могат да бъдат изменени по време на периода на изпълнение на програмата.

3.4.10 Правило на отмяна

Съгласно Регламента за Структурните фондове, по програмите могат да бъдат отменяни средства от Европейската комисия, когато отпуснатите суми, посочени във финансовите таблици на Оперативната програма не са превърнати в ефективни молби за плащане в рамките на посочения срок⁸. В случай, че тази загуба на средства е в резултат на операции, които изостават от целите на заплащане (въз основа на прогнозата за разходи, включена в крайната версия на одобрения Формуляр за кандидатстване), програмата ще трябва да намали бюджета по тези проекти.

За да избегне загубата на средства на проектно и програмно ниво е важно:

⁸ Четири години за отпуснатите суми за 2007 – 2010 г. (n+3, като “n” е годината на ангажимента) и три години (n+2) за отпуснатите суми за годините 2011 – 2013 г.

- кандидатите внимателно да изготвят една реалистична прогноза на разходите;
- одобрените операции са готови да започнат да се осъществяват веднага след одобрението;
- финансовите аспекти се наблюдават успешно по време на изпълнението;
- партньорите осигуряват редовно, навременно и пълно докладване.

3.5 Изисквания за информация и публичност за проектите

За допълване и укрепване на мерките, постановени в общия Комуникационен план на програмата, самите проекти ще изпълняват важна роля. Важни новини за проектите трябва да стигат до широк кръг от медии и заинтересовани страни, включително представители от всички нива на управление, както и обществото. За постигането на ефективна комуникация е необходима ангажираност от страна на всички проекти.

Бенефициентите на проекта е необходимо да следват Мерките за информация и публичност за бенефициенти на средства от ЕФРР, споменати в член 7,8 и 9 от Регламента (ЕО) № 1828/2006. Проектите ще информират обществото относно помощта, получена от ЕФРР и ще осигурят лицата, участващи в операцията, да бъдат уведомени относно източника на финансиране. Тези изисквания ще бъдат допълнително обяснени на семинари за Водещи партньори на одобрени проекти и подкрепени от информация на уебсайта на програмата.

Регламентите изискват вземането на подходящи мерки за информация и публичност (И&П) на проектно и програмно ниво, както е посочено в раздел

7.4 „Информация и публичност” на Оперативната програма.

Проектите се насърчават и подпомагат от СТС за създаването на техни собствени комуникационни планове и провеждането на собствени дейности за публичност, за да могат да бъдат истински посланици на програмата в региона и да допринесат за укрепването на управлението и познанията в рамките на всеки проект.

Проектите трябва да гарантират, че информацията се адаптира към потребностите на конкретните целеви групи. Комуникационните мерки предвидени на проектно ниво трябва да отчитат характера, размера и капацитета на съответния проект. Екипите по проекта се препоръчва да назначат член, който да отговаря за дейностите, за комуникацията и публичността и да подпомага при оказването на по-голям тласък за комуникационните мерки. Препоръчва се проектите да обединят сили и да си сътрудничат, когато е възможно, за организирането на комуникационните си дейности, като по този начин получават полза от икономии от мащаба. Всяка Програма може да постанови свои собствени изисквания за информация и публичност в допълнение към тези, включени в Регламент (ЕО) № 1828/2006. Тези допълнителни изисквания са включени в Договора за субсидии и в

Договора за партньорство (ДП). Те нямат за цел да бъдат допълнителна тежест за проектите, а са средство за насърчаване на комуникацията, видимостта и стойността на проекта. Добрата комуникация ще донесе ползи на всички участващи страни. Това ще помогне за разпространението на важните резултати и ефекти, което ще улесни допълнително споделянето на знания и опит и бъдещото сътрудничество между проектите. По този начин ВП ще изработи и изпълни комуникационен план, който включва реализацията на следните задължителни крайни продукти:

- създаване и използване на лого на проекта;
- създаване на уебстраница на проекта (чрез която съответните дейности ще започват преди подаването на първия доклад за напредък) и поддържането ѝ в Интернет за срок от поне две години след закриването на проекта;
- публикуване и разпространение на поне една брошура, представяща резултатите от проекта;
- организация на обществено заключително събитие.

Повече информация относно информацията и публичността на програмно и проектно ниво можете да намерите в Комуникационните указания за проекти (на разположение за етапа на изпълнение) както и в Комуникационния план на Програмата за ЮИЕ.

4 Разработване и кандидатстване

4.1 Кандидатстване на проекта: конкурсни и стратегически покани

Както се споменава в раздел 7.2 от оперативната програма, различни типове покани за предложения за проект са предвидени за изпълнението на програмата:

- **Покани за участие в конкурс** (възходяща процедура от две стъпки), които се прилагат като стандартни процедури за повечето проекти и
- **Стратегически покани** (низходяща процедура от една стъпка), които се използват единствено при определени случаи.

Различни процедури на кандидатстване и подбор са валидни при всеки тип покана както следва:

- Конкурсна открита покана за набиране на предложения: транснационални партньорства от всички допустими потенциални бенефициенти могат да подават предложения в съгласие с една от четирите Приоритетни оси на програмата. Трябва да се отбележи, че подкрепата на управляващите и координиращи органи на програмата в процеса на генериране на проект е ограничена;
- Целева покана за „стратегически проекти“: предвижда се низходящ подход, за да се укрепи и насърчи процесът на интеграция на териториите

и структурите на ЮИЕ. Тази процедура трябва да увеличи подкрепата за генерирането на „стратегически проекти” и процеси на развитие.

Процедурите за кандидатстване с предложение са посочени в таблицата по-долу:

Таблица 1: Типове покани и стъпки на кандидатстване

Типове покани		Стъпки на кандидатстване	
Конкурсни покани	Открити покани (периодични)	Процедура от 2 стъпки	1-ва стъпка Изразяване на интерес
			2-ра стъпка Пълно кандидатстване
Стратегически покани	Целеви покани за „стратегически проекти”	Процедура от 1 стъпка	Пълно кандидатстване

4.2 Покани за участие в конкурс

Откритата конкурсна програма за набиране на предложения съгласно глава 7.2 от Оперативната програма следва процедура на кандидатстване от две стъпки:

- Стъпка 1 е подаването на Документ на Изразяване на интерес (ИИ)
- Стъпка 2 е подаването на попълнен Формуляр за кандидатстване (ФК)

По време на първата стъпка кандидатите трябва да подадат Изразяване на интерес въз основа на кратък формуляр. Изразяването на интерес представя целите на проекта, очаквания бюджет, типа дейности, тяхното местоположение и обхванатата област на сътрудничество, както и планираните крайни продукти, резултати и структурата на партньорство.

След пълното и точно попълване Изразяването на интерес може да се публикува в Интернет в определения за това раздел от уебстраницата. Позволява се единствено електронно подаване и само първата подадена версия ще бъде взета предвид; всякаква друга версия на същото предложение за проект няма да се приема за валидна и няма да бъде оценена. След подаването на електронната версия на документа, не са възможни никакви промени.

След като крайният срок за подаване изтече, техническата оценка на Изразяването на интерес се провежда от СТС с подкрепата на КТ за ЮИЕ, както е посочено в глава 5. Резултатите от оценката след това се представят на Мониторинговия комитет, който решава кои документи за Изразяване на интерес да бъдат поканени да подадат пълна молба.

При много ограничени и конкретни случаи кандидатите получават коментар върху предложението си и в допълнение могат да бъдат помолени да изменят предложението си (напр. разширяване на партньорството, сливане с други

предложения за проект, промяна на географския обхват на проекта и др.). Кандидатите на отхвърлените предложения ще бъдат информирани за причината на отхвърляне при поискване.

Като обща насока програмата препоръчва предложенията за проект да бъдат вече в напреднал етап при подаването на документа за Изразяване на интерес: партньорите по проекта да установят контакти и да участват като цялата структура да бъде ясно определена. Единствено предложения за проект, които отговарят на определена готовност, ниво на качество и отговарят на критериите за подбор могат да бъдат поканени да участват във 2-та стъпка на процедурата на кандидатстване. Тъй като срещите са неизбежно средство за изготвянето на проекта, цените за подготвителните събития са допустими в случай на одобрение. За повече информация относно разходите за подготовка моля да погледнете раздел 3.4.8.

При откриването на 2-та стъпка на поканата, ФК ще бъде предоставен за сваляне от уебстраницата на програмата. След като се попълни формулярът трябва да бъде предаден по Интернет преди изтичането на крайния срок. Заедно с ФК, кандидатът трябва да подаде следните документи, както в електронен, така и в печатен вариант:

- Декларация и заявление за съфинансиране, подписано и подпечатано от всеки партньор на ЕФРР (включително ВП) оригинален екземпляр;
- Договор за партньорство, подписан и подпечатан от всеки партньор оригинален екземпляр;
- Потвърждение от Водещия партньор по модела в раздел 8 от ФК, подписано и подпечатано от ВП оригинален екземпляр;
- Документация за ИПП, подпечатана и подписана когато се изиска, оригинален екземпляр, единствено за предложения, включващи партньори по ИПП;
- Декларация за държавна помощ, подписана и подпечатана от всеки партньор по ЕФРР (включително ВП), оригинален екземпляр;
- Декларация на наблюдател, подписана и подпечатана от всеки партньор - наблюдател в оригинален екземпляр ако е приложимо;
- Възможност за алтернативно финансиране от ИПП, подписано и подпечатано от Водещия партньор (не е задължително).

В допълнение едно оригинално печатно копие, подпечатано и подписано от юриста, отговорен за Водещия партньор, и две копия трябва да бъдат изпратени на СТС след посочване в **Указанията за кандидатите**. Подаването трябва да се осъществи преди крайният срок за подаване (датата на пощенския печат) и трябва да пристигне до 10 работни дни след крайния срок (дата на регистриране при пристигането). В случай на различия, печатното копие се счита за оригиналната молба.

Адресът е следния:

**SEE Joint Technical Secretariat
in VATI Kht.
Gellerthegy u.30-32
H-1016 Budapest, Hungary**

По време на 2-та стъпка от процедурата на кандидатстване, кандидатите по проекта могат да получат техническа подкрепа от СТС и КТ за ЮИЕ. Молбата за кандидатстване по втората стъпка се оценява от СТС с подкрепата на КТ за ЮИЕ и ,ако е необходимо, от външни експерти.

Предложения, които представят коренно различна информация по време на втората стъпка относно състава на партньорството и посочените дейности ще бъдат отхвърлени (вижте критериите за допустимост по-долу).

Предложеният бюджет, представен в документа за Изразяване на интерес, в случай, че предложението за проект е поканено за 2-та стъпка, трябва да се поддържа същия или да се намали в последващия Формуляр за кандидатстване. Увеличения в посочения бюджет могат да бъдат взети предвид единствено в надлежно обосновани и одобрени случаи като:

- допълнително подобрене на предложението за проект, осъществено между първата и втората стъпка (напр. удължаване на дейностите и/или партньорство);
- нови разходи, които трябва да бъдат взети предвид, поради промените в националните правила на програмно ниво (напр. разходи за одит)

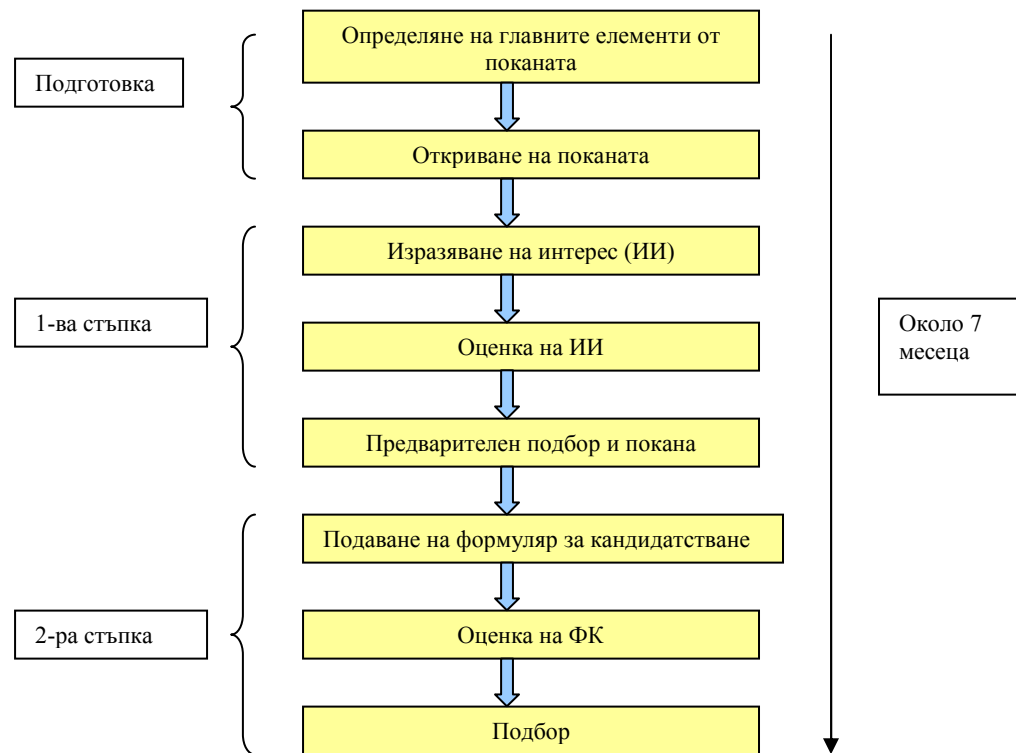
Увеличенията трябва да се ограничат до 3% от бюджета на проекта, посочен в документа за Изразяване на интерес за максималната сума от 60,000 евро – която сума е договорена първо (вижте критериите за допустимост).

Кратък списък, в който предложенията са класирани се изготвя и той ще служи като основа за разглеждането решението за проекта от Мониторинговия комитет. Отхвърлените проекти ще получат информация относно причините за отхвърлянето на молбата. Кандидатите имат право да подадат отново тяхната молба при следващите покани.

Кандидатите трябва да вложат изключително старание в изготвянето на отпуснатия бюджет за всеки работен пакет, за бюджетен ред и преди всичко за дадения срок, тъй като всяка молба за промени в проекта трябва да бъде надлежно обоснована.

Одобрените проекти се очаква да бъдат готови за инициране след одобрението.

Фигура 2: Стъпките на кандидатстване

Моля да вземете предвид, че Изразяването на интерес и Формулярът за кандидатстване трябва да бъдат подадени на английски език и, че **Указанията за кандидатите** предоставят подробна информация за попълването на формуляра на ИИ и ФК. За по-добро организиране на съдържанието на предложението и за проверка на спазването на съответните национални и регионални разпоредби се препоръчва силно кандидатите да се свържат с КТ за ЮИЕ в тяхната страна.

Разработването на ИИ и впоследствие на ФК обикновено се координира от кандидата. Въпреки това надлежното участие на партньорите по проекта трябва да се включи и оцени. Доброто разбиране на съдържанието и разпоредбите за управлението на проекта, включени в ИИ от всички Партньори по проекта е ключов фактор за един успешен транснационален проект. Всъщност това ниво на сътрудничество се очаква на този етап.

5. Оценка и подбор

5.1. Процедури на подбор и критерии за подбор- най-общо

Този параграф ясно и прозрачно показва системата за подбор на проекта. Тази система се разпространява в публичното пространство, за да могат всички заинтересовани страни и партньори по проекта да бъдат наясно с процедурите на подбор и критериите преди да подготвят молбите си за кандидатстване. По този начин те могат да изготвят висококачествени предложения и да подпомогнат програмата да постигне целите си като реализира висококачествени, насочени към резултатите транснационални проекти, валидни за съответната програмна област.

За двата типа покани са необходими различни разпоредби за подбора.

Следната таблица посочва основните елементи на горепосочените типове оценка на проекта:

Таблица 2: Типове оценка на проекта

Типове покани		Стъпки на изпълнение		Критерии за подбор		
				Формална проверка	Проверка на допустимостта	Проверка на качеството
Конкурсна	Открити покани (периодични)	Процедура от 2 стъпки	1-ва стъпка Изразяване на интерес	„Лека оценка”		
			2-ра стъпка Пълно кандидатстване	Пълна оценка		
Стратегическа	Целеви ограничени покани за „стратегически проекти” (непрекъснати)	Процедура от 1 стъпка	1-ва стъпка Пълно кандидатстване	Пълна оценка		

Регламент (ЕО) 1080/2006, член 19 предоставя група от основни критерии за подбор на проекта за всички програми за териториално сътрудничество, финансирани от ЕФРР. Оперативна програма ЮИЕ допълнително уточнява принципите на изпълнение на проекта (раздел 4.2) и разработването на проекта и стандартите на подбор (раздел 7.2). Затова настоящите критерии за подбор на проекта на НП ЮИЕ следват същата логика и представят на кандидата принципите, които той трябва да вземе предвид при разработването на концепцията на проекта.

В хода на процеса на подбор, три различни групи критерии се прилагат за вземането на решение за одобрение на молбата:

- първата група се състои от **формални критерии** – тя потвърждава, че предложението е получено в рамките на срока и, че Документът за изразяване на интерес или Формулярът за кандидатстване, в зависимост от стъпката, е

попълнен и отговаря на изискванията. Предложенията за проект, които не отговарят на формалните критерии се отстраняват;

- втората група се състои от **критерии за допустимост** – тя посочва минималните изисквания, на които молбата трябва да отговаря. Тези критерии проверяват дали предложението изпълнява минималните изисквания относно например структурата на транснационалното партньорство, поисканата безвъзмездна помощ и др. На критериите за допустимост се отговаря с „да” или „не” и те не са открити за тълкуване. Идентифицират се предложенията, които не изпълняват критериите за допустимост, и ако е необходимо, допълнителна информация се изисква от кандидата;
- третата и последна група се състои от **критерии за качество** - тези критерии дават основата за оценка на молбата с цел класиране на проектите в определена класация за подбор. Критериите за качество са освен това разделени на две категории: 1) качество на транснационалното партньорство и 2) качество на съдържанието.

Всички кандидати се уведомяват за резултата на оценката само след решението на Комитета за наблюдение.

Следователно трите етапи на подбор на проекта се прилагат:

- Етап 1: **Формална проверка** (осъществява се от персонала на СТС без да се изисква конкретно знание, свързано със съдържанието)
- Етап 2: **Проверка на допустимостта** (осъществява се от персонала на СТС без да се изисква конкретно знание, свързано със съдържанието)
- Етап 3: **Проверка на качеството** (изпълнява се от СТС и ако е необходимо с участие на външни експерти и национална координация на страните - партньори или съответните национални процедури за 2-та стъпка)

Критериите за всяка стъпка са изложени в таблицата по-долу. Докато при 1-та стъпка само някои критерии се проверяват на всеки етап от проверката (лека оценка), то при 2-та стъпка всички посочени критерии се проверяват (пълна оценка).

Таблицата по-долу представя общ преглед на употребата на критериите за „леката” и „пълната” проверка.

Фиг. 3: Процедура от две стъпки и съответните критерии за подбор при конкурентните открити и целевите покани

	1 стъпка Лека оценка	2 стъпка Пълна оценка
1. Формална проверка		
Подаване в срок	X	X
Предадена изцяло попълнена молба	X	X
Пакетът с документи съдържа:		
1) Декларация и заявление за съфинансиране от всеки партньор (стандартен .doc документ)	-	X
2) Договор за партньорство (стандартен .doc документ)	-	X

3) Формуляр за кандидатстване , включително Потвърждение на Водещия партньор – оригинален екземпляр (страница 8 от ФК)	-	X
4) Документация за ИПП (конкретна папка в .zip файл)	-	X
5) Декларация за държавна помощ от всеки партньор (стандартен .doc документ)	-	X
2. Проверка на допустимостта		
1) Проектът отговаря на минималните изисквания за транснационални партньорства	X	X
2) Проектът е в съгласие като цяло с оперативната програма и оказва въздействие върху програмната област	X	X
3) Поисканата безвъзмездна помощ е в рамките на установените прагове за средства на ИПП	-	X
4) Бенефициентите са си осигурили публично съфинансиране.	X (само се посочва типа източници)	X
5) Бенефициентите са допустими.	X	X
6) Предложените типове дейности са допустими.	X	X
7) Изпълнението на проекта още не е започнало и няма да започне преди одобрението на Формуляра за кандидатстване и може да бъде приключено в рамките на програмния срок (преди 31 декември 2014 г.)	X	X
8) Бенефициентите ще си сътрудничат поне по един от следните два начина: съвместно разработване, съвместно изпълнение, съвместно определяне на персонал и съвместно финансиране (съгласно член 19 от Регламента за ЕФРР)	X	X
9) Нивата на съфинансиране на ЕФРР и ИПП са в рамките на максималното ниво на безвъзмездна помощ по Програмата.	-	X
10) Максимум 10% от средствата на ЕФРР са отпуснати за дейности извън ЕС	-	X
11) Прагът за разходи по подготовката не е надвишен	-	X
12) Сумата на апортната вноска за партньорите не се покрива от ЕФРР и държавния принос	-	X
13) Прагът за режийни разходи не е надвишен от партньорите	-	X
14) Прагът за закупуване на земя не е надвишен	-	X
15) Дейностите, посочени във ФК не са коренно променени в сравнение с Изразяването на интерес	-	X
16) Партньорството не е коренно променено между двете стъпки	-	X
17) Бюджетът не е коренно променен между двете стъпки	-	X
3. Проверка на качеството		
Качество на партньорството		
1.1 Състав на транснационалното партньорство	X	X
1.2 Качество на транснационалното сътрудничество	X	X
1.3 Управление и координация на проекта	-	X
1.4 Вътрешна и външна комуникация /разпространение, управление на познанията/	-	X

Качество на съдържанието		
2.1 Приносът на проекта към общите цели на програмата и принципите на ЕС	X	X
2.2 Конкретният принос на проекта за приоритетните оси и области на интервенция по програмата	X	X
2.3 Качество на работния план и описание на типовете дейност	-	X
2.4 Конкретност и използваемост на крайните продукти на проекта	X	X
2.5 Стойност срещу пари	X (единствено цялостна кохерентност)	X
2.6 Синергия с други политики, програми и проекти	X	X

5.2. Критерии за подбор на проекта за конкурентни покани, представени по-подробно

5.2.1 Етап 1: Формална проверка

Формалната проверка има за цел да потвърди на кандидата, че неговото предложение е постъпило в рамките на определения срок и, че ИИ или Формуляра за кандидатстване е попълнен и отговаря на изискванията. Тази проверка се провежда изцяло от СТС.

Таблица 1: 1. Етап Формална проверка

Формални критерии	Как се оценява? Метод	Резултат от оценката
Подаване в срок	Подаване в срок: <ul style="list-style-type: none"> - електронната версия е подадена в срок; - получаване в рамките на 10 работни дни след срока (печатен вариант); - пощенската марка носи печат от датата на срока най-късно (печатен вариант). 	Да или Не
Завършеност на подадената молба	Проектът трябва да отговаря на всички критерии, постановени в ИИ и ФК: <ul style="list-style-type: none"> - изготвено на английски език; - всички изисквани части и анекси са включени и са надлежно попълнени; - официалният формуляр е използван; - подпис на упълномощеното лице – оригинал. 	Да или Не
Пакетът за кандидатстване включва: 1) Декларация и заявление за съфинансиране от всеки партньор (стандартен документ) - оригинал 2) Договор за партньорство - подписан от всички партньори в оригинален екземпляр		

3) Формуляр за кандидатстване , включително Потвърждение на Водещия партньор – оригинален екземпляр (страница 8 от ФК)		
4) Документация за ИПП - оригинал (когато се изисква подпис)		
5) Декларация за държавна помощ от всеки партньор (стандартен документ) – оригинал		
1.а) Бенефициентите са финансово стабилни, не са в несъстоятелност и отговарят на всички съответни клаузи и правила на страните им	Част от подписаната декларация от всеки партньор на ЕФРР и Финансов водещ партньор на ИПП	Да или Не
1.б) Бенефициентите имат осигурено публично съфинансиране	Част от подписаната декларация от всеки партньор на ЕФРР	Да или Не
2) Договор за партньорство подписан от всички партньори	Договор за партньорство подписан от всички партньори	Да или Не
3.а) Проектът зачита равните възможности и недискриминацията	В Потвърждението на Водещия партньор	Да или Не
3.б) Проектът не оказва вредно въздействие върху околната среда	В Потвърждението на Водещия партньор	Да или Не
3.в) Проектът зачита правилата за информация и публичност	В Потвърждението на Водещия партньор	Да или Не
3.г) Проектът изключва двойно финансиране	В Потвърждението на Водещия партньор	Да или Не
3.д) Декларация, че цялата информация в подадената молба е вярна	В Потвърждението на Водещия партньор	Да или Не
4.а) Подписан и подпечатан документ за Юридическо лице	Декларация от Партньорите на ИПП	Да или Не
4.б) Подписан и подпечатан документ за Финансова идентификация	Декларация от Партньорите на ИПП	Да или Не
4.в) Документ за съфинансиране	Декларация от Партньорите на ИПП	Да или Не
4.г) Подписан и подпечатан общ бюджет	Декларация от Финансовия водещ партньор на ИПП за всяка страна	Да или Не
5) Декларация на партньорите относно статута на държавна помощ	Подписана и подпечатана декларация за всеки партньор на ЕФРР	Да или не

5.2.2 Етап 2: Проверка на допустимостта

Критериите за допустимост имат „елиминиращ“ характер и трябва да бъдат отговорени с **ДА** или **НЕ**, тъй като в голяма степен те не подлежат на тълкуване. Дадено предложение трябва да отговаря положително на цялата група критерии за допустимост, за да продължи до 3 етап на Проверката на качеството.

В случаи когато са необходими разяснения кандидатът може да бъде помолен да предостави допълнителна информация, например когато публичният или еквивалентният на публичен статут на партньора е неясен.

Този етап се провежда от СТС и се подпомага от звената за контакт на ЮИЕ.

Таблица 2: Проверка на допустимостта

Критерии за допустимост	Описание	Резултат от оценката
1) Проектът отговаря на минималните изисквания за транснационални партньорства	Партньори от най-малко три държави – партньори, разположени в допустимия регион, от които поне един е от държава-членка ⁹	Да или Не
2) Проектът е в съгласие като цяло с оперативната програма и оказва въздействие върху програмната област	Проектът пряко разглежда по ясен начин една от Приоритетните оси на Оперативната програма. Проектът спазва целите на програмата и съответната област на интервенция.	Да или Не
3) Поисканата безвъзмездна помощ е в рамките на установените прагове (ако и където е приложимо).	Поисканата безвъзмездна помощ е в рамките между допустимите минимални и максимални суми, както е посочено в съответната покана за набиране на предложения (ако и където е приложимо)	Да или Не
4) Бенефициентите са си осигурили публично съфинансиране.	Собствени/национални финансови средства са на разположение и са осигурени от публични източници от бенефициентите в подходящите формуляри (Подписана декларация и Заявление за съфинансиране)	Да или Не
5) Бенефициентите са допустими.	Бенефициентите на проекта са допустими съгласно правилата за допустимост, посочени в оперативната програма, Наръчника на програмата и съответната покана за набиране на предложения	Да или Не
6) Предложените типове дейности са допустими.	Дейностите и свързаните разходи са допустими съгласно правилата за допустимост, посочени в оперативната програма, Наръчника на програмата и съответната покана за набиране на предложения ¹⁰	Да или Не
7) Изпълнението на проекта не е започнало и няма да започне преди одобрението на Формуляра за кандидатстване и може да бъде приключено до 31 декември 2014 г., като графикът за реализация и приключването на проекта е в съгласие с времевата рамка, изисквана в поканата.	Изпълнението на проекта не е започнало и няма да започне преди одобрението на Формуляра за кандидатстване (преди сключването на договора за партньори на ИПП) и може да бъде приключено до 31 декември 2014 г. С изключение на дейности за подготовката на проекта, тъй като	Да или Не

⁹ Разпоредбата за местоположение в рамките на програмната област може да се измени за стратегически проекти. Изискването за минималния брой партньори остава валидно. Обаче Регламент 1080/2006, член 19, не посочва дали горепосоченият критерий трябва да бъде изпълнен от партньори, които се намират в рамките на програмната област.

¹⁰ За страни, където разходите за първото ниво на контрол са предвидени, необходимите средства трябва да бъдат включени. Комитетът за наблюдение ще уведоми кандидатите чрез националните Контактни точки относно това задължение.

	разходите за подготовка могат да бъдат допустими ако бъдат извършени на или след 1 януари 2007 г. и преди датата на одобрение на Формуляра за кандидатстване.	
8) Бенефициентите ще си сътрудничат поне по един от следните два начина: съвместно разработване, съвместно изпълнение, съвместен персонал и съвместно финансиране (съгласно член 19 от Регламента за ЕФРР).	<ul style="list-style-type: none"> ○ Съвместно разработване на проект: проектът и молбата трябва да бъдат съвместно разработени и договорени от партньорството. ○ Съвместно изпълнение: всеки партньор трябва да изпълнява активна роля в реализацията на проекта, дейностите се провеждат и координират от всички бенефициенти (не само протичат паралелно). ○ Съвместен персонал: трябва да има съвместен основен персонал по проекта, който да координира и управлява дейностите и задачите. ○ Съвместно финансиране: съвместният проектен бюджет трябва да показва ангажираността на всеки от бенефициентите към съвместния проект. 	Да или Не
9) Нивата на съфинансиране на ЕФРР и ИПП са в рамките на максималното ниво на безвъзмездна помощ по Програмата.	Нивото на съфинансиране от ЕФРР и ИПП на партньорите не трябва да надвишава 85%.	Да или Не
10) Максимум 10% от средствата на ЕФРР са отпуснати за дейности извън ЕС	Бюджетът, отпуснат за партньорите на ЕФРР, спонсориращи партньори извън ЕС в рамките на програмната област или дейности, проведени от партньорите на ЕФРР в държавите – партньори по програмата, които не са членки на ЕС, не трябва да превишава 10% от общия бюджет за партньорите на ЕФРР.	Да или Не
11) Прагът за разходи по подготовката не е надвишен	Разходите за подготовката на одобрения проект не могат да надхвърлят 2% от общите допустими разходи по проекта или 40.000 евро, което бъде постигнато по-рано.	Да или Не
12) Сумата на апортната вноска за партньорите не се покрива от ЕФРР и държавния принос.	При апортни вноски, средствата от ЕФРР и държавния принос на партньорите не надвишават общите допустими разходи на партньори, с изключение на стойността на такива вноски.	Да или Не
13) Прагът за режимни разходи не е надвишен от партньорите	Режимните разходи не надхвърлят 25% от разходите за персонал по проекта. Това правило трябва да се зачита също така от партньорите на проекта.	Да или Не
14) Прагът за закупуване на земя не е надвишен	Закупуването на земя е оправдано и не надхвърля 10% от общите допустими	Да или Не

	разходи за въпросната операция.	
15) Дейностите, посочени във ФК не са коренно променени в сравнение с Изразяването на интерес.	Дейностите са последователни и са определено съгласувани с дейностите, посочени в ИИ.	Да или Не
16) Партньорството не е коренно променено между двете стъпки (намаляване, разширяване или промяна).	Не повече от 1 партньор (в случай на партньорство с по-малко от 10 партньори) или 2 (при всички останали случаи) са се оттеглили или са били възпрепятствани, променени или добавени между двете стъпки.	Да или Не
17) Бюджетът не е коренно променен между двете стъпки.	Увеличенията на изисквания бюджет са надлежно обосновани както следва: - допълнително подобрене на предложението за проект между първата и втората стъпка (напр. удължаване на дейностите и/или партньорство); - нови разходи, които трябва да се вземат предвид, поради изменение на националните правила на програмно ниво (напр. разходи за одит). Увеличенията са ограничени до 3% от бюджета на проекта, посочен в документа за Изразяване на интерес, за максимум от 60, 000 евро (която сума е договорена първо).	Да или Не

5.2.3 Етап 3: Проверка на качеството

Целта на критериите за качество е да оценят качеството на допустимите предложения за проект. Критериите за качество са тясно свързани с характера и целите на Оперативна програма за ЮИЕ и са общи за всички Приоритетни оси или Области на интервенция. Този етап се провежда от СТС под надзора на Мониторинговия комитет съгласно спецификациите на ОП ЮИЕ (глави 7.1.1 и 7.1.2). Външните експертни знания и помощ от органите за национална координация или съответните национални процедури могат да бъдат получени, както и ако бъдат поискани.

Оценката се основава върху матрица на оценяване със следните групи от критерии:

- 1. Качество на транснационалното партньорство**
- 2. Качество на съдържанието**

Всяка група критерии („Партньорство” и „Съдържание”) се оценява въз основа на под-критерии, като всеки се оценява с точки от 1 (много лош) до 5 (много добър). Поради високото значение на бюджета, тежестта на точките от под-критерий 2.5 се удвоява.

Таблица 3: Точки на оценяване

Точки	Значение
1	Много лош
2	Лош
3	Среден
4	Добър
5	Много добър

Под-критерии за оценка на Партньорството и Съдържанието

В следващите таблици се посочват под-критериите за оценка на партньорството и съдържанието. Под-критериите се определят въз основа на група от въпроси, на които трябва да отговори оценителя. Поради сложните изисквания на транснационалните проекти, тези въпроси не могат да имат отговор „да” или „не” както е по време на втория етап на проверката за допустимост. Оценителят трябва да оцени до каква степен въпросите са приложими за конкретния проект и дали кандидатът отговаря успешно на тези въпроси и след това да даде общият брой точки на оценката.

Таблица 4: Подкритерии за оценка на Качеството на транснационалните партньорства (4 под-критерия)

Под-критерии	Въпроси със свързани навеждащи въпроси	Точки
ПАРТНЬОРСТВО		
1.1 Състав на транснационалното партньорство	Съставът на партньорството добре обоснован ли е и може ли да допринесе по балансиран начин за изпълнението на проекта за транснационално сътрудничество?	5 точки
	Партньорството представлява ли правилното съчетание от страни и региони съгласно темата на проекта?	
	Партньорството насърчава ли включването на партньори от страни извън ЕС, ако са свързани със съдържанието на проекта?	
	Размерът на партньорството подходящ ли е за темата на проекта и за изпълнението на дейностите и постигането на целите?	
	Партньорството добре балансирано ли е и не се ли доминира прекомерно от един партньор/страна?	
1.2 Качество на транснационалното сътрудничество	Бенефициентите разполагат ли с необходимия институционален и технически капацитет за постигането на целите на проекта?	5 точки
	Партньорството има ли доказан опит и компетентност във въпросната тематична област (референтни проекти) за постигане на предвидените крайни продукти и очакваните резултати?	
	Участват ли основни действащи лица в партньорството или партньорството адресира ли ги по подходящ начин? Отговорът трябва да включва вертикални и хоризонтални връзки както е подходящо.	
	Ролята на партньорите обстойна, балансирана и подходяща ли е за постигането на целите на предложението?	
	Всички партньори ли участват в транснационалните дейности по балансиран начин съгласно темата на проекта?	
	При случаи на участие на наблюдаващ партньор, има ли ясно значение на тяхното участие спрямо темата на проекта?	

1.3 Управление и координация на проекта	Осигурена ли е прозрачността и ефикасността на управлението и координацията на проекта?	5 точки
	Оперативните и управленски структури на проекта добре организирани и контролирани ли са от партньорството?	
	Водещият партньор демонстрира ли, че разполага с достатъчно ресурси за управлението и реализирането на проекта (човешки ресурси, оборудване, помещения и др.)?	
	Молбата включва ли подробни данни за предоставянето на оценка на риска и планове за промяна ако се наложи?	
	Водещият партньор притежава ли опит в управлението на сложни проекти и способен ли е да управлява транснационално партньорство? Екипът по проекта на Водещия партньор участвал ли е в поне един успешен проект за териториално сътрудничество като партньор?	
	Има ли доказателства, че партньорите имат определен опит в транснационалното партньорство? (не трябва да се отнася за всички партньори)	
1.4 Вътрешна и външна комуникация /разпространение, управление на познанията/	Вътрешната и външната комуникация /разпространение и управление на познанията ясно ли са адресирани?	5 точки
	Комуникационните дейности съгласувано ли са интегрирани в цялостната стратегия на проекта? (напр. ясен комуникационен план, излагащ основните цели и др.).	
	Партньорството осигурява ли надлежното разпространение на информация и трансфера на знания между партньорите? (напр. предлага мерки за консолидирането, класифицирането и разпространението на съществуващи научни изследвания, експертни познания и най-добри практики чрез обучение, трансфери и сътрудничество между връстници; насърчава и използва средства за трансфер на знания (вътрешни мрежи; общи бази данни чрез Интернет);	
	Партньорството планира ли да развие и консолидира мрежовите ресурси? (напр. партньорството достатъчно ли е интегрирано в съответните мрежи и сдружения в държавите-членки и на международно ниво?)	
	Предложените информационни дейности и дейности за разпространение могат ли да постигнат видимост след съответните целеви групи? (Напр. съответните целеви групи са ясно определени и обхващат целия регион на проекта. Общият подход към всяка група е описан чрез съответните канали, адаптирани дейности и др.)	
	Проектът предвижда ли механизми за обратна връзка и мерки за оценка на комуникационните дейности?	
Общ брой точки		20 точки

Под-критерии	Въпроси със свързани навеждащи въпроси	Точки
СЪДЪРЖАНИЕ		
2.1 Приносът на проекта към общите цели на програмата и принципите на ЕС	До каква степен се очаква проектът да предостави значителен принос към общите цели на програмата?	5 точки
	Проектът притежава ли ясно транснационално измерение и транснационално въздействие (не просто добавяне на местни участници)?	
	Проектът допринася ли ясно за процесът на териториална и/или икономическа и/или социална интеграция в програмната област чрез улесняване на иновациите, предприемачеството, икономика на знанието и информационното общество и/или за да подобри привлекателността на региони и градове, като взема предвид физическата достъпност и тази на знанията и качеството на околната среда?	
	Проектът ясно ли допринася за насърчаване на устойчивото развитие?	
	Проектът ясно ли допринася за насърчаването на равните възможности и недискриминацията?	
2.2 Конкретният принос на проекта за приоритетните оси и области на интервенция по програмата	До каква степен се очаква проектът да предостави значителен принос към Приоритетните оси и Областите на интервенция по програмата?	5 точки
	Постигането на целите на проекта (резултатите) ще допринесе ли ясно за избраната Област на интервенция и следователно за съответната Приоритетна ос?	
	Настоящата ситуация (статукво), свързана с контекста на проекта изчерпателно ли е описана и предложението адресира ли ситуацията? (статукво, трябва да се включи анализ на настоящата ситуация като се вземат предвид съответните свързани минали дейности заедно с планираните бъдещи дейности)	
2.3 Качество на работния план и описание на типовете дейност	Концептуалният подход и работният план на проекта добре изготвени и реалистични ли са?	5 точки
	Съществува ли ясна и логична връзка между проблемите, целите, ресурсите, крайните продукти от дейностите и резултатите?	
	Посочените дейности подробно ли са описани (как, къде, кога и от кого ще се провеждат) и съществени ли са?	
	Проектът включва ли балансираны дейности на подходящите нива (национално, регионално и местно), ако е валидно?	
	Времевият график реалистичен ли е и всякакви потенциални трудности и забавяния правилно ли са оценени?	
2.4 Конкретност и използваемост на крайните продукти на проекта	Готовите продукти по проекта ясно ли са определени и допусканията за употребата им реалистични ли са?	5 точки
	Крайните продукти и очакваните резултати реалистични, конкретни, иновативни и полезни ли са?	
	Целевите групи/заинтересованите страни ясно определени ли са?	

	Проектът предвижда ли адекватно и реалистично възприемането на готовите продукти от целевите групи/заинтересованите страни и включва ли последващи дейности след реализацията?	
	Предложените показатели подходящи ли са за оценката на напредъка на проекта?	
	Способността за трансфер и трите измерения на устойчивост на резултатите на проекта ясно очертани ли са и реалистични ли са?	
2.5 Стойност срещу пари	Сумата на изисканата безвъзмездна помощ представлява ли стойност срещу пари?	10 точки
	Бюджетът, отпуснат на всяка от проектните дейности оправдан ли е и правилно ли е изразен количествено по отношение на предложените дейности по проекта?	
	Бюджетът логично ли е разпределен между работните пакети и бюджетни редове? Съществува ли кохерентност между бюджета, отпуснат за бюджетните редове и дейностите от всеки РП?	
	Бюджетът разумен ли е в сравнение с броя участващи партньори? Бюджетите на партньорите съгласувани ли са с ролята на партньорите в дейностите по проекта за всеки РП?	
	Прогнозите за изразходване реалистични ли са и подходящо ли са разпределени във времето на проекта?	
	Бюджетът, отпуснат за задачите по управление и координация разумен ли е?	
	Бюджетът, отпуснат за външни експертни познания разумен ли е?	
	Ако се предвиждат инвестиции, разходите оправдани ли са и последователни ли са с общата цел на предложението?	
	Ако разходите за оборудване се бюджетират, тези разходи подробно ли са представени в молбата и в съгласие ли са с общата цел на предложението?	
2.6 Взаимодействие с други политики, програми и проекти	Съществуват ли съвместни и/или допълващи се действия с други проекти за териториално сътрудничество или други политики и програми, финансирани от ЕС?	5 точки
	Предложението отчита ли капитализацията на резултатите от предишните проекти на INTERREG? Това описано ли е в един подробен, а не просто обикновен списък?	
	Проектът развива ли взаимодействие с текущи проекти (ако са свързани), провеждани съгласно тази или други програми, финансирани от ЕС?	
	Проектът планира ли разумно да осъществи взаимодействие със съответните участници, за да осигури координация на дейностите с други програми и инициативи, финансирани от ЕС?	
	Има ли достатъчно позоваване на иновативния характер на проекта, като се избягва дублиране на съществуващата работа?	
	Съществуват ли други програми на ЕС, които ще бъдат по-	

	подходящи за предложения за финансиране, разглеждащи споменатия проблем/предизвикателство? Има ли доказателство, че програмата за транснационално сътрудничество на ЮИЕ е най-подходящата?	
	Максимален брой точки	35 точки

Програмно ръководство за Югоизточна Европа

Приложение 1: Представяне на приоритетните оси и съответните области за интервениране

Обобщените описания, основани на одобрената Работна програма, са разработени за всяка област на интервениране от четирите приоритетни оси (иновации, околна среда, достъпност, области на устойчив растеж) в Работната програма за Югоизточна Европа.

Целта на обобщеното описание е да се даде на потенциалните кандидати данни в сбита форма за съответните области за интервениране, следваната работна цел и указания и предложения за развитието на тяхната идея по проекта при съставянето на едно пълноценно предложение.

Обобщеното описание е допълнено с редица практически примери за проект, които илюстрират, горе-упоменатите елементи на всяка област за интервениране.

Трябва да се отбележи, че делът на съфинансирането от ЕС за приоритетните оси е 85%. Кандидатите трябва да знаят, че правилата за държавно подпомагане трябва, във всички случаи, да се съблюдават.

Таблица. 6: Приоритетни оси и области за интервениране (ОИ)

Приоритетна ос 1 Подпомагане на иновациите и предприемачеството	Приоритетна ос 2 Опазване и подобряване на околната среда	Приоритетна ос 3 Подобряване на достъпността	Приоритетна ос 4 Развитие на транснационалното взаимодействие в областите на устойчив растеж	Приоритетна ос 5 Техническо подпомагане в подкрепа на изпълнението и изграждането на капацитет
ОИ 1.1 Разработка на технологични и иновационни мрежи в специфични области	ОИ 2.1 Подобряване на интегрираното управление на водите превенция на рискове от наводнения	ОИ 3.1 Подобряване на координирането при насърчаването , планирането и работата по първостепенните и второстепенните транспортни мрежи	ОИ 4.1 Решаване на важните проблеми, касаещи столичните райони и селищните регионални системи	ОИ 5.1 Осигуряване на основното управление за приложението на програмата
ОИ 1.2 Развитие на благоприятна среда за иновативно предприемачество	ОИ 2.2 Подобряване на превенцията срещу екологични рискове	ОИ 3.2 Разработка на стратегии за справяне с “дигиталното разделение”	ОИ 4.2 Насърчаване на балансиран модел на привлекателни и достъпни области на растеж	ОИ 5.2 Изпълнение на съпътстващи дейности (...)
ОИ 1.3 Усъвършенстване на рамковите условия и проправяне на път за иновациите	ОИ 2.3 Насърчаване на сътрудничеството в управлението на природните ресурси в защитените области	ОИ 3.3 Подобряване на рамковите условия за мулти-модални платформи	ОИ 4.3 Насърчаване на използването на културните ценности за развитието	
	ОИ 2.4 Стимулиране на енергийната и ресурсната ефективност			

Приоритетна ос 1: Подпомагане на иновациите и предприемачеството

Специфичната цел на Приоритетна ос 1 е да се стимулират иновациите, предприемачеството, икономиката на познанието и да се ускори интеграцията и икономическите връзки в областите на сътрудничеството. Приоритетна ос 1 ще допринесе по специфичен начин за бъдещото развитие на Югоизточна Европа като място на иновации, които пряко допринасят за икономическия растеж и заетостта в технологичния сектор.

Тази приоритетна ос се стреми, по-точно, към постигане на три работни цели и ще насърчава транснационалното партньорство и действията, които допринасят за:

1. **Развитието на технологични и иновационни мрежи в специфични области** (насърчаване на създаването на мрежи и технологичното сътрудничество в специфични технологични области, като авангардното инженерство, информационните и комуникационните технологии.)
2. **Създаване на благоприятна среда за иновативно предприемачество** (справяне със структурните дефицити, особено в сектора на средните и малките предприятия -СМП)
3. **Подобряване на рамковите условия и проправяне на път за иновациите** (укрепване и подпомагане за иновационната среда на нивото на управлението и насърчаване на общественото съзнание и информираност за иновациите).

Потенциални партньори по проектите и заинтересовани страни в насърчаването на иновациите са всички национални, регионални, местни органи и ръководители, които вземат решения в областите на образованието, изследванията, трансфера на знания, технологии, пазар на труда и регионално развитие като местните и регионалните публични власти, регионалните агенции за развитие, търговските камари, СМП, университетите, образованието на трето ниво, асоциациите, институциите за трансфер на технологии, средствата за ИТР, изследователските институции, регионалните международни центрове за нови постижения в областта на ИТР; регионалните агенции за иновации, центровете за инкубация; образователните центрове, службите за пазар на труда, социалните партньори, асоциациите на работодателите, профсъюзите, както и всички групи от населението, които са засегнати от областите за интервениране.

Областите за интервениране (ОИ) са дефинирани подробно в следните изложения.

ОИ 1.1: Създаване на технологични и иновационни мрежи в специфични области

Цели

Целта на тази ОИ, основно, се състои в подготовката, създаването или реструктурирането на технологиите и мрежите, ориентирани към

иновации в специфични области на технологии в секторите на промишлеността и услугите, които се отнасят за програмните области.

Програмната област обхваща много изследователски, технологични и иновационни средства, образователни инфраструктури и потенциални стълбове, с начален опит в сътрудничеството, но с под-критична маса и недостиг на (международна) визия. Следователно, има необходимост от стимулиране на мрежите на сътрудничество, клъстерите и технологичните платформи за създаване на критична маса и укрепване на специфичните технологични области, с което да се постигне (международна) визия. Това ще подпомогне изследванията, технологиите и внедрителите на иновации за участие в европейските програми по-ефективно, ще се установят механизми за разпространение на ключови технологии и ще спомогне за установяването вериги за доставки.

Сътрудничеството трябва, по идеален сценарий, да генерира конкретни проекти за изграждането на технологичен и иновационен капацитет за по-качествени продукти, процеси и услуги в специфични технологични области (напр. авангардно инженерство, автомобилостроене, ИКТ, пластмаси, природни науки, науки за живота и урбанистични технологии) като трябва да се постигне дългосрочно и по-интензивно внедряване на технологиите и иновациите в югоизточна Европа.

Трябва, също, да се акцентира върху приложението на технологиите и иновациите на местно и регионално ниво, върху интегрирането на по – незамърсяващите технологии и подкрепата на иновациите в обществените услуги.

Дейностите трябва да излязат извън рамките на индивидуалните интереси, да се демонстрира характера на сътрудничество и да се предложат взаимни ползи.

Създадените мрежи трябва да са свързани пряко с дейност за развитие на умения и компетентност. Обменът на умения на различни нива трябва да се стимулира (иноватори, изследователи, професори и студенти), като се постига обмен на опит и познания.

В рамките на технологично и иновационно ориентираните мрежи, е възможно внедряването на общи пилотни проекти, свързани с инвестиции в малък мащаб.

В програмата, публичният сектор се очаква да бъде основния генератор на бизнес договори, особено чрез използването на Структурните фондове. Мрежите, които стимулират иновациите и новите технологии (напр. чистите и енергийно-ефективните технологии, информационните и комуникационните

технологии за управление на мобилността) ще стимулират и включването на иновационните аспекти в реализирането на обществените поръчки. Този подход може да бъде двустранен: от една страна, иновационните решения ще навлязат в обществените услуги; от друга страна, иновативността може да придобие необходимата критична маса за пазарен успех. Въвеждането на иновационно ориентираните обществени поръчки изисква разработка на правила за това и оценка на тръжните правила, които ще спомогнат за приспособяването към техническите промени и иновационните рискове (напр. в разработката на съвременни технологии за станциите за пречистване на отпадна вода, иновативни енергийни концепции за обществените сгради, софтуерни решения за електронно правителство и електронна демокрация).

Трябва също да се търси сътрудничество с Центровете за пренос на иновации (ЦПИ) (известни сега като Европейска мрежа за предприятия), която се финансира по ПКИ (Рамкова програма за конкурентност и иновации 2007 – 2013). Една от основните задачи на тези офиси на ЦПИ е да се съдейства в намирането на подходящи партньори за сътрудничество в рамките на цяла Европа.

Подходящи дейности

Ориентирането към изследвания, технологии и иновации включва аспект на значително предприемаческо развитие. Следователно, чисто академични изследователски дейности не могат да се подкрепят по тази програма.

Проектите могат да включват дейности, като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани.

Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, която да даде видими резултати, да осигури изпълнението на предлаганите цели и да допринесе за основните цели на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

Трябва да се отдава приоритет на:

- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование;

- регионални и местни агенции за развитие, насочени към технологии и иновации (напр. регионални иновационни агенции, институции за трансфер на технологии);
- национални, регионални и местни власти;
- участието на частния сектор, особено на СМП, се насърчава, макар че бизнесът не е възможно да бъде подкрепян пряко.

Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватно партньорство, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Подготовка на дейности, които подкрепят развитието на технологично и иновационно ориентирани мрежи в специфични технологични области (напр. предпроектни проучвания, създаване на бази данни);
- ☐ Развитие на транснационални партньорства с помощта на изследователски, технологични и иновационни центрове и агенции в сектори от високотехнологично естество;
- ☐ Способстване за формирането или консолидирането, или реструктурирането на транснационални мрежи на продуктивни клъстери;
- ☐ Създаване или укрепване на мрежите за сътрудничество между компаниите и изследователските, технологичните и иновационните капацитети на различни страни и насърчаване на съвместни действия по отношение на приложните изследвания;
- ☐ Създаване на транснационални екипи за обмен (от технологичните и иновационните агенции, центрове) специализирани в мерки за изграждане на капацитет за технологии и иновации, насочени към усъвършенстване на продукти, процеси и услуги;
- ☐ Транснационални партньорства, които насърчават включването на иновационни аспекти при обществените поръчки по отношение на приложението на технологии, от взаимен интерес;
- ☐ Стратегическо сътрудничество, насочено към повишено използване на иновационни и чисти нови технологии и приложението му на местно и регионално ниво;
- ☐ Установяване на транснационални мрежи между подходящи третични

образователни, изследователски, технологични и иновационни институции;

- ☐ Установяване на съвместни курсове за обучение при връзка между технологични и иновационни мрежи;
- ☐ Създаване на мрежи между научно – технологични паркове, които да разработват стандарти и местни изисквания за успешно ориентирани недвижности (“интегрирани високо технологични територии”), които да са разположени в областта на действие на програмата;
- ☐ Повишаване на интернационалното ниво на изследователските, технологичните и иновационните възможности, особено в университетите и в тези области, където международният рейтинг на висшето образование и изследванията все още не са на високо ниво;
- ☐ Спомагане за внедряването на технологичните иновации в програмната област, чрез повишаване на мобилността на изследователите, които ще подкрепят обмена на знания;
- ☐ Изграждане на политики в подкрепа на достъпа и връзката между изследователските, технологичните и иновационните звена

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, във връзка с ОИ

<i>Изследвания и технологично развитие (ИТР) , иновации и предприемачество</i>	3	Трансфер на технологии и усъвършенстване на мрежите за сътрудничество между малкия бизнес (СМБ), между него и другия бизнес, университетите, всички институти след средно образование, регионалните власти, изследователските центрове научните и технологични стълбове (научни и технологични паркове, технополиси, и други)
<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.

ОИ 1. 2: Създаване на благоприятна среда за иновативно предприемачество

Цел

Целта на тази ОИ основно е подготовка и / или създаване (или реструктуриране) на мрежите за по-добро оползотворяване на възможностите на икономическия район на ЮИЕ за по-ефективното осигуряване на колективната подкрепа за бизнеса и по-специално за СМП.

Необходимостта от програмна област изглежда очевидна: понеже основаната на СМП икономика, с някои водещи компании, като движещи сили в иновациите и интернационализацията, но и със структурни дефицити в сектора на СМП, такива като липса на достъп до знания, “лош подход” към пазарите, ниско ниво на сътрудничество, ниско ниво на интернационализация, липса на отвореност към нови технологии и големи диспропорции в икономическото развитие в програмната област.

Областта за интервениране стимулира формирането на клъстери от “второ ниво”, което означава свързване на съществуващи средства за подкрепа на СМП в програмната област за установяване на механизми, с които да се подпомага обмена и разпространението на ефективни подходи в подкрепа на СМП (в пилотни проекти) подходящи “меки мерки”, напр. за по-добро оползотворяване на пазарните възможности в областта, с осигурен достъп на СМП до съответната информация, за подкрепа на технологичния трансфер, насърчаване на малките и семейните фирми за разработка на предприемачески дух, за мобилизиране на новостартиращи фирми, управление на права за интелектуална и промишлена собственост, патентни права, улесняване на достъпа до подходящи форми за финансиране и стимулиране на уменията и познанията, които са необходими за иновациите.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности, като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани.

Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватен микс от дейности, който да даде видими резултати, да

осигури изпълнението на предлаганите цели и да допринесе за основните цели на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

Трябва да се отдава приоритет на:

- участници в бизнеса и средства за подкрепа на нуждите на СМП (напр. търговски камари, колективни агенти за подкрепа на бизнеса);
- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование, образователни институции на трето ниво;
- регионални и местни агенции за развитие, насочени към технологии и иновации;
- национални, регионални и местни власти;
- участие на частния сектор, особено на СМП, се насърчава, макар че бизнесът не може да бъде подкрепен пряко.

Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватно партньорство, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Установяване на мрежи от връзки за подкрепа на СМП, установяване на механизми за развитие, обмен и разпространение на ефективни подходи в подкрепа на иновативното предприемачество;
- ☐ Прилив на експертиза към мрежите за да се помогне на СМП да установят и решат правните, организационните и човешките проблеми, свързани с иновационните процеси;
- ☐ Съвместни дейности за подкрепа и стимулиране на жените - предприемачи;
- ☐ Обмен на практически опит между иновативните СМП (ръководени от организация, която съдейства в работата на СМП);
- ☐ Повишаване на познанията на СМП за иновациите и технологиите и за това как да намират по-добри пътища към пазарите;
- ☐ Разработка на стандарти и местни изисквания за успешно и иновационно ориентирани структури
(“иновационни бизнес паркове”), разположени в програмните области;
- ☐ Създаване на регионални структури в подкрепа на бизнеса с транснационално партньорство;
- ☐ Сътрудничество в областта на финансирането на иновациите, по-добро опознаване от СМП на различните финансови инженерни способности или създаване на транснационални иновационни тръстове

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Изследвания и технологично развитие (ИТР) , иновации и предприемачество</i>	5	Съвременни услуги за подкрепа на фирми и групи от фирми
<i>Изследвания и технологично развитие (ИТР) , иновации и предприемачество</i>	9	Други мерки за стимулиране на иновациите и предприемачеството в СМП
<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.

ОИ 1. 3: Подобряване на рамковите условия и прокарване на път за иновациите

Цел

Целта на тази ОИ е първоначално установяване на механизми за обмен и координация, насочени към изследвания, технологични и иновационни подходи и политики (аспект на управление) и повишаване на обществения интерес към важността на технологичния прогрес, чрез транснационални действия в областта (аспект на осъзната информираност).

Укрепването на капацитета на институциите и на обществото за иновации е критичен компонент за цялостната реализация на иновациите. Липсата на (национални) иновационни стратегии са основна характеристика на иновационния капацитет в програмната област. Докато, в най-добрия случай, вниманието се фокусира върху националните и регионалните нива на иновационните системи, то програмата също цели и насърчаването на “транснационална иновационна система” за Югоизточна Европа. Транснационалното сътрудничество се счита за подходящо средство при разработката на институционална рамка за ускоряване и

развитие на иновациите и създаване на благоприятна среда чрез координирано действие в програмната област (иновационно обкръжение, нови форми на институционално управление). Това може да се развие като се отчита опита от добрите предишни практики в “Регионалните иновационни стратегии” на Иновационните програми за действие на ЕС.

Съвременната програма за насърчаване на иновациите трябва да бъде разбрана и осъзната от болшинството от гражданите. Имиджът и успехът на технологичните центрове също зависи и от възприемчивостта и общата социална нагласа към нови разработки. В общество, което е позитивно настроено към “нови”, иновативни идеи, те ще получат лесен общоприет прием; това ще привлича изследователи и предприемачи. По отношение на трайното действие на интервенирането, специално внимание трябва да се отдели на младежта, особено във връзка с образователните планове.

Дейностите трябва да подкрепят формирането на имиджа на Югоизточна Европа като място за иновации и растеж, насърчаване на младите хора към развитие на предприемачески дух, да мобилизират институциите при контакта и комуникирането с населението, да събудят интереса и ентусиазма към научно образование, да се попълнят информационните празноти в областта на технологиите и иновациите, да се намалят страховете, свързани с новите технологии. Специално внимание трябва да се отдели за разделенията между половете, към увеличаване на ролята на жените в технологиите и иновациите.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности, като свързване в мрежи и обмен на информация (не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватен микс от дейности, които да дадат видими резултати, да осигурят изпълнението на предлаганите цели и да допринесат за основните цели на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

Трябва да се отдава приоритет на:

- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование, колежи, образователни институции на трето ниво;
- регионални и местни агенции за развитие, насочени към технологии и иновации;
- национални, регионални и местни власти;
- търговски камари, колективни органи за подкрепа на бизнеса;
- неправителствени организации / публични организации;

Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватно партньорство, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Създаване на механизми за координация и обмен при изследователските, технологичните и иновационните подходи в цяла Югоизточна Европа между основните участници в системата за иновации (включително и схеми за обмен);
- ☐ Подобряване на общото управление на регионално и местно ниво по отношение на иновативното предприемачество. Дейностите могат да подкрепят разработката на “управление на иновациите”, “подкрепа за иновациите” и “ръководство на иновациите” чрез анализ и мониторинг на ефекта от тях, разработка и координация на иновационната политика
- ☐ Създаване на мрежови връзки между регионите, споделяне на интерес към специфична икономическа област /сектор, с цел укрепване на икономическия профил на съответните региони
- ☐ Насърчаване на политиката за формиране на имидж на Югоизточна Европа, като място за иновации и растеж в ИКТ
- ☐ Мобилизиране на съществуващите институции (напр. изследователски институти, образователни центрове, медии) при контактуване и комуникиране посредством ИКТ с гражданите за популяризиране на иновациите
- ☐ Ползване на ИКТ средствата на еволюиращото информационно общество за насърчаване на младите хора да развиват предприемачески дух и събуждане на

ентузиазма им към научното образование (напр. отворени лаборатории за ученици, с достъп чрез ИКТ)

- ☐ Възползване от възможностите за обясняване и експериментирание с потенциала на технологиите за иновации в околната среда.

Категории (кодове за приоритетни теми), съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.
<i>Информационно общество</i>	11	Информационни и комуникационни технологии (достъп, сигурност, интероперабилност/взаимодействие, превенция на риска, изследвания, иновации, електронно съдържание и др.)
<i>Информационно общество</i>	13	Услуги и приложения за гражданите (електронно здравеопазване, електронно правителство, електронно обучение, електронно включване и др.)

Приоритетна ос 2: Опазване и подобряване на околната среда

Специфичната цел на Приоритетна ос 2 е да се преодолеят спънките, наложени от националните бариери, да се предвидят екологичните заплахи и възможностите за разработване на общи транснационални действия за защита на природата и хората.

Тази Приоритетна ос цели, по точно, да постигне четири работни цели и да подкрепя транснационалното партньорство и действия, които оказват:

- Подобряване на интегрираното управление на водите и превенция на риск от наводнения** (развитие на транснационалните структури и системи / механизми за интегрирано управление на водните ресурси и превенция на риска от наводнения).

2. **Подобряване на превенцията на екологичните и технологичните рискове** (развитие на транснационалните структури и системи / механизми за защита от екологичен риск, създаване на обща обстойна политика за намаляване на риска и въздействията върху човешкото здраве, био-разнообразието и други екологични проблеми).
3. **Насърчаване на сътрудничеството в управлението на природните дадености и защитените райони** (сътрудничество и обмен на ноу-хау при управлението на природните ресурси – например, чувствителни екосистеми, естествени природни / полу – естествени райони, защитени райони – стимулиране на изграждането на транснационална осъзнатост за важността на природните ресурси като фактор на развитието).
4. **Насърчаване на ефективността на енергията и ресурсите** (установяване на координация и трансфер на ноу-хау в политиката за енергетиката и ефективността на ресурсите, за коопериране при приемането и адаптирането на политиката на ЕС и директивите в съответните сфери и подготовка на областите за покриване на очакваното повишаване на енергийното търсене и потребление на ресурси чрез екологосъобразни, безопасни подходи).

За програмната област, Шестата екологична програма за действие (<http://ec.europa.eu/environment/>) на Европейската общност 2002 - 2012 (6. ЕАР) и произтичащите от нея тематични стратегии (например: Тематична стратегия за въздуха, Намаляване на отпадъците и рециклиране, Морска околна среда, Почви, Пестициди, Природните ресурси и Градска околна среда) предлагат приложими ръководни насоки за транснационално действие. Транснационалното действие може основно да послужи за преодоляване на фрагментарността и да осигури рамка за приемане и развитие на необходимите методи и структури.

Потенциалните партньори по проектите и заинтересованите участници в опазването и подобряването на околната среда са национални, регионални, местни и ръководители органи, които работят в областта на околната среда, управлението природните ресурси, водите, екологичния риск и енергийната ефективност. Такива партньори по проекти могат да бъдат и местни и регионални власти, екологични групи по интереси, регионални асоциации, регионални агенции по иновации, асоциациите за приложни екологични изследвания, изследователските институти, енергийните доставчици, СМП, групите по интереси, както и всички групи от населението, които са засегнати в определените области за интервениране.

Съответните области за интервениране (ОИ) са подробно определени в следното изложение.

ОИ 2.1: Подобряване на интегрираното управление на водите и транснационална превенция на риска от наводнения

Цел

Целта на тази област за интервениране е създаването на транснационални

структури и системи / механизми за интегрирано управление на водните ресурси и превенция на риска от наводнения.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, което ще отговори на необходимостта от общи действия при управлението на речните басейни, крайбрежните райони, моретата, езерата и сладководните ресурси. Насърчаването на мрежите и уменията за успешни транснационални дейности, придружено от инфраструктурни инвестиции, където е подходящо, ще предостави на регионите необходимите механизми.

Интегрираното управление на водите и транснационалната превенция на рисковете от наводнения трябва да допринесат за справянето с климатичните проблеми. Освен това, важно е защитата от наводнения да се организира така, че да бъде в съответствие с Рамковата директива за водите и с директивата за оценка и управление на наводненията (т. е. интегриран план за управление, който включва и двете директиви).

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватно партньорство, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- университети, изследователски центрове, научни институти;
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- международни организации и органи.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Разработка на интегрирани планове за развитие и управление на речните басейни, вододайните зони и крайбрежните райони, моретата, езерата и сладководните ресурси, включително и политиката за устойчиво ползване на земите, селскостопанското развитие и горите, с подкрепа и интензифициране на интегрирания подход към управлението на природния пейзаж и ползването на земите;

- ☐ Интегрирано управление на риска от наводнения, което включва и планове за управление, хармонизиране на различните стандарти; усъвършенствано институционално сътрудничество и по-добро интегриране на националните и регионалните административни структури;
- ☐ Разработка на прогнозни проучвания и анализи за въздействието на климатичните промени върху метеорологията, хидрологията, ерозията и др.;
- ☐ Координиране, хармонизиране и разработка на съвместни дейности за управление на водите;
- ☐ Координиране, хармонизиране и разработка на системи за мониторинг и механизми за предупреждение;
- ☐ Координиране, хармонизиране и разработка на интегрирани системи за реагиране и за защита от наводнения;
- ☐ Координиране, хармонизиране и разработка на общи системи за гражданска защита;
- ☐ Разработка на алтернативни методи и системи за опазване на качеството на водите и третиране на отпадните води;
- ☐ Укрепване на институционалния капацитет и човешките ресурси на национално, регионално и местно ниво за развитие на интегрирано управление на водите и транснационална превенция на риска, особено при приложението на Рамковата директива за водите и други закони, свързани с това

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Защита на околната среда и превенция срещу риск</i>	53	Превенция срещу риск (включително съставяне и изпълнение на планове и мерки за превенция и управление на природните и технологичните рискове)
<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.

ОИ 2. 2: Усъвършенстване на превенцията срещу екологични рискове

Цел

Целта на тази ОИ е създаване на транснационални структури и системи / механизми за защита от екологичен риск, разработване на подробна обща политика за намаляване на рисковете и въздействията върху човешкото здраве, биоразнообразието и други екологични въпроси.

Югоизточна Европа е регион, който е застрашен от голям брой екологични рискове. Някои от тях са ендемични (т. е. земетресения, засушавания, наводнения и горски пожари), други са наложени или ускорени от човешката дейност (напр. замърсяването, свлачищата, ерозията) и други са причинени от глобални фактори като климатичните промени. В програмната област, екологичните рискове имат различни форми, от суши, земетресения и пожари в южната част, до химически разливи и свлачища, в северната част. Очаква се, рисковете да се повишат, поради интензификацията на човешките дейности и поради ускорените глобални климатични промени.

Транснационалните действия се считат за необходими, понеже даже единични екологични горещи точки могат да имат ясно изразено въздействие върху големи райони и население.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които ще доведат до разработка на политики, планове и системи за съвместна превенция срещу екологични рискове и същевременно облекчаване на обмена на информация и координация при дейностите в спешни случаи при инциденти, заедно с рехабилитиране на засегнатите райони и рисковите източници.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности, като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватен комплекс от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- регионални и местни агенции за развитие;
- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование;
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- доброволни организации;
- международни организации и органи

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Разработка на интегрирана политика за координирана превенция срещу риска и реагиране при екологични рискове;
- ☐ Разработка на планове, мерки и системи, които включват пространствено планиране и планиране на земеползването за избягване и справяне с природни рискове (особено пожари, наводнения, опустяване, засушаване, земетресения) и технологичен риск;
- ☐ Разработка на системи за мониторинг (напр. контрол на емисиите, набор от данни за потенциални източници на замърсяване, системи за мониторинг на емисиите, за качеството на въздуха, замърсителят и др.) и механизми за предупреждение за потенциални природни и промишлени опасности, горски пожари и химическо и биологично замърсяване на водата, почвата и въздуха;
- ☐ Приложение на предупредителни механизми за потенциални опасности (наводнения, крайбрежни опасности, горски пожари; химично и биологично замърсяване на водите, почвите и въздуха; промишлени аварии, контрол върху безопасността на ядрените централи и др.);
- ☐ Разработка на информационни системи по отношение на транспортирането на опасни товари и определяне на подходящи действия за информиране на потенциално засегнатите групи;
- ☐ Разработка на регионални “прогнози за рискове”, включително и бъдещи потенциални рискове, например, по транспортни коридори, зони за стопанска дейност и др.;
- ☐ Идентифициране и управление на рискови източници (информационни политики, обмен на данни и отчети и др.);

- ☐ Насърчаване на транснационални действия с екологични цели, като намаляване на емисиите във въздуха, защита на почвите и др.;
- ☐ Повишаване на информираността и ангажираността, планиране при аварии и инциденти за опазване на населението в уязвимите райони;
- ☐ Приложение на стратегии за рехабилитация на изоставени промишлени терени;
- ☐ Спомагане за общи дейности по реализацията на поръчки и / или дейности по превенция на рискове за инфраструктурата

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Защита на околната среда и превенция срещу риск</i>	44	Управление на битови и промишлени отпадъци
	53	Превенция на риска (включително съставяне и приложение на планове и мерки за избягване на природни и технологични рискове)
<i>Защита на околната среда и превенция срещу риск</i>	54	Други мерки за опазване на околната среда и избягване на рискове
<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.

ОИ 2. 3: Насърчаване на сътрудничеството при управлението на природните богатства и защитените територии

Цел

Целта на тази област за интервениране е сътрудничество и трансфер на ноу-хау при управлението на природните богатства (напр. чувствителни екосистеми, естествени / полу-естествени райони, защитени райони) и подкрепа за транснационалното изграждане на съзнанието за важността на природните дадености, като фактор на развитието.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които да са насочени към необходимостта от приложение на законодателството на ЕС и ще съдействат за координираното управление на съответните райони. Проектите, също трябва да отчитат и необходимостта от трансфер на ноу-хау и създаването на умения за полезното управление на природните дадености и защитените райони.

ЕС предлага широка рамка от директиви, насоки и механизми за управлението на природните богатства и защитените райони. В повечето случаи, тази рамка подчертава необходимостта от трансгранични и транснационални действия. В “наситената” програмна област, с очаквана повишена стопанска активност и свързаните с това промени в земеползването, важноста се превръща в необходимост.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- регионални и местни агенции за развитие;
- университети, изследователски центрове, научни институти;
- международни организации и органи (напр. екологични групи по интереси);

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Създаване на общи стратегии за управление на природните дадености и защитените райони;

- ☐ Засилване на трансфера на ноу-хау за по-пълното приложение на директивите на ЕС
(директивата за флората-фауната-хабитата, синята директива, рамковата директива за водите и др.);
- ☐ Повишаване на информираността на обществото и неговото участие в управлението на природните дадености и защитените райони;
- ☐ Разработка и координиране на планове за управление и структури за области от транснационален интерес, които са определени за защитени територии на национално ниво;
- ☐ Разработка на корпоративна идентичност на транснационалните мрежи за защитените територии (напр. Натура 2000);
- ☐ Насърчаване на разработката на действия, които са свързани с биологичното разнообразие и опазването на природното наследство, особено в обектите от Натура 2000;
- ☐ Разработка и обмен на управленчески практики (особено в рамките на Натура 2000), за гарантиране на общата цялост и допълване на защитените райони, както и работа по проблемите на фрагментарността и обвързаността с обектите по Натура в региона;
- ☐ Приложение на транснационални стратегии за устойчив селски / морски туризъм в чувствителните райони;
- ☐ Изграждане на информираност и съзнание за важността на природните богатства, като фактор в развитието на икономически сектори, като селско стопанство, туризъм и услуги по здравеопазването.

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Защита на околната среда и превенция срещу риск</i>	51	Насърчаване на биологичното разнообразие и защитата на природата
<i>Туризъм</i>	55	Насърчаване на природните богатства
<i>Туризъм</i>	56	Опазване и развитие на природното наследство
<i>Усъвършенстване на човешкия капитал</i>	74	Развитие на човешкия капитал в областта на изследванията и иновациите, в частност, чрез след-дипломно обучение на учени, общи дейности между университети, научни центрове и различните видове бизнес

<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво</i>	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.
---	----	---

ОИ 2.4: Стимулиране на ефективността на енергията и ресурсите

Цел

Целта на тази област за интервениране е установяване на координация и трансфер на ноу-хау за политика на енергийна и ресурсна ефективност, сътрудничество при приемането и адаптирането на политиката и директивите на ЕС в съответните области и подготовка на областта за задоволяване на очакваното повишено търсене и потребление на енергия и ресурси чрез екологосъобразни подходи. Интервенирането трябва да бъде съпроводено от оценки на въздействието, като се отчитат и възможните негативни въздействия върху селското стопанство, горското стопанство, биоразнообразието, почвите, водите, въздуха и промените в облика на околната среда на транснационално ниво.

Екологичната политика на ЕС е поставила ясно цели, например по отношение на климатичните промени и намаляването на емисиите от парниковите газове. Други инициативи, по конкретно, Рамковата програма за конкурентността и иновациите (ПИК) 2007-2013 и нейната под-програма “Интелигентна енергия за Европа” наблягат върху насърчаването на енергийната и ресурсната ефективност. Транснационалните действия в тази област съдържат значителен елемент на трансфер на ноу-хау от най-опитните зони към тези с все още не използвани ресурси.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които ще подкрепят приемането на политики и технологии за енергийна и ресурсна ефективност. Проектите, също трябва да спомагат за координацията между съответните заинтересовани участници, а също и да повишат информираността и осъзнаването на важността от политиките за ресурсна и енергийна ефективност и технологии в областта по програмата.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги,

подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- регионални и местни агенции за развитие;
- агенции по енергетика;
- Търговски камари, организации за подкрепа на бизнеса;
- Транспортни власти, (публични транспортни оператори);
- университети, изследователски центрове, научни институти;
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- доброволни организации;
- асоциации за възобновяема енергия.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Разработка на политики за устойчиво енергоподаване и ресурсна ефективност на национално или регионално ниво, които подпомагат приложението на съответните ръководни насоки и директиви на ЕС;
- ☐ Въвеждане на съвместни стратегии за икономия на енергия и енергийна ефективност;
- ☐ Разработка на “прогнози за потреблението” , включително и за бъдещи спънки и проблемни области;
- ☐ Облекчаване на координацията между енергийните доставчици, особено между асоциациите за възобновяеми източници и регионалните и местните власти;
- ☐ Координиране на развитието на инфраструктурата за използване на възобновяемите източници и особено на хидроенергията на транснационално ниво;

- ☐ Подкрепа за развитието и употребата на енергия от възобновяеми източници;
- ☐ Подкрепа и насърчаване на технологиите и действията за енергийна и ресурсна ефективност;
- ☐ Разработка на транснационална политика за намаляване на емисиите от парниковите газове;
- ☐ Разработка на транснационални стратегии, които да подпомагат и координират устойчиви схеми за експлоатация на възобновяеми енергийни източници (хидроенергия, биомаса, геотермална енергия и др.);
- ☐ Повишаване на трансфера на ноу-хау за общи национални стратегии за устойчиво управление на отпадъците (като се избягва – вторична употреба – рециклиране);
- ☐ Повишаване на трансфера на ноу-хау за общи национални стратегии за устойчиво управление на прясната питейна вода (ефективни стратегии и технологии за водоползване);
- ☐ Разработка на транснационални мрежи за “зелени видове промишленост”, агенции по енергетика, регионални и местни власти;
- ☐ Разработка на мерки за намаляване на обема на трафика и / или подкрепа за по-екологосъобразните средства за транспорт, особено за обществения транспорт;
- ☐ Насърчаване на развитието на дейности за устойчиво управление на отпадъците и преминаване към общество, в което се прилага рециклиране;
- ☐ Стимулиране на енергийната ефективност и разработката на възобновяеми източници на енергия, както и на по-добри и ефективни системи за управление на енергията, насърчаване на устойчивия транспорт, включително и информация за промишлените потребители, доставчиците на услуги и гражданите по въпроси за това, как да се намали енергийното потребление.

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

<i>Изследвания и технологично развитие (ИТР) , иновации и предприемачество</i>	6	Съдействие за СМП за насърчаване на екологосъобразните продукти и производствени процеси (въвеждане на ефективни системи за управление на околната среда, приемане и приложение на технологии за избягване на замърсяването, интегриране на чистите технологии в дейността на фирмите)
--	---	--

Енергия	39	Възобновяема енергия: вятър
Енергия	40	Възобновяема енергия: слънчева
Енергия	41	Възобновяема енергия: биомаса
Енергия	42	Възобновяема енергия: хидроелектрическа,
Енергия	43	Енергийна ефективност, съгенериране, управление на енергетиката
Защита на околната среда и превенция срещу риск	44	Управление на битовите и промишлените отпадъци
Защита на околната среда и превенция срещу риск	45	Управление и дистрибутиране на водите (питейна вода)
Защита на околната среда и превенция	46	Пречистване на водите (отпадна вода)
Защита на околната среда и превенция	47	Качество на въздуха
Защита на околната среда и превенция	48	Интегриран превантивен контрол върху
Защита на околната среда и превенция	49	Намаляване и адаптиране към климатичните
Защита на околната среда и превенция	50	Рехабилитация на промишлените обекти и
Защита на околната среда и превенция	52	Насърчаване на чистия градски транспорт
Укрепване на институционалния капацитет на национално регионално и местно ниво	81	Механизми за усъвършенстване на добрата политика и програма, мониторинг и оценка на национално, регионално и местно ниво, изграждане на капацитет при реализирането на политиката и програмите.

Приоритетна ос 3: Подобряване на достъпността

Специфичната цел на Приоритетна ос 3 е да се насърчи координираната подготовка за създаване на мрежи за достъп и подпомагане на мулти-модалността.

Тази Приоритетна ос е насочена към постигането на три работни цели и ще съдейства за транснационалното партньорство и дейността, която трябва да допринесе за:

- Подобряване на координацията при поощряването, планирането и функционирането на първичните и вторичните транспортни мрежи** (физическа достъпност – предоставяне на средства и пространство за координирано насърчаване, планиране и работа на първичните и вторичните транспортни мрежи);
- Разработка на стратегии за справяне с “дигиталното разделение”** (виртуален достъп - достъп до ИКТ мрежи и услуги – съвместни инициативи за намаляване на “дигиталното разделение” между държавите и регионите, особено когато пазарът не сработва и това е явно или очаквано);

3. **Подобряване на рамковите условия за мулти-модални платформи** (подкрепа за мулти-модалните платформи и насърчаване на алтернативни транспортни средства, например, железопътен и/или морски, в сравнение със сухопътен – съобразно обществения интерес).

Програмата се сблъсква с голям брой проблеми и области с ограничени финансови средства. Програмата за транснационално сътрудничество не може да замени съществуващите програми и планове. Обаче, тя може да даде платформа за координиране и съглашение между държавите, както и форум за преговори с международни финансови институции, донори и др.

Потенциалните партньори по проекта, заинтересованите страни за подобряването на достъпността са националните, регионалните, местните ръководители и органи в областта на транспорта, логистиката, транспортната безопасност и ИКТ. Партньори по проекта и заинтересовани страни също са и националните, регионалните и местните власти; асоциации по обществен транспорт; транспортни оператори; оператори на инфраструктура; логистични центрове; логистични платформи; институти за приложни изследвания в транспорта и мобилността; регионални асоциации; регионални агенции по иновации; транспортни сдружения; СМП; групи по интереси; всички групи от населението, които са засегнати от приоритетите.

Съответните области за интервениране (ОИ) са обяснени подробно в следното изложение.

ОИ 3.1: Подобряване на координацията при поощряването, планирането и функционирането на първостепенните и второстепенните транспортни мрежи

Цел

Целта на тази ОИ е да се предоставят механизми и пространство за координирано стимулиране, планиране и функциониране на първичните и вторичните транспортни мрежи. Интервениранията могат да бъдат или за регионалните и местните органи, които да насочват своите послания, валидни за централните държави или за редица югоизточно-европейски държави към ЕС и други международни институции.

Програмата не може да финансира големи инфраструктурни инвестиции. Обаче, може да се очаква значително финансиране, насочено към мобилизирането на заинтересованите страни, които изработват и провеждат предпроектни проучвания и планове за действие, както и координирани действия, финансирани от други бюджети.

Транснационалните действия могат да подкрепят координирането на политиката между компетентните партньори и транснационалните връзки между пилотните проекти на регионална основа.

Регионалните интереси и нужди трябва да се вземат под внимание при планирането на първокласните и второкласните транспортни мрежи. Това се прави за да се гарантира,

че регионите, в действителност, имат полза от транспортните мрежи.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които ще допринесат за създаването и укрепването на мрежите, за координираното развитие на транспортните връзки и коридори и за разработването на конкретни планове за действие и финансиране на развитието на мрежите. Проектите, също, трябва да предлагат възможности за екологосъобразен транспорт и съвместно управление на мрежите.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- транспортни власти, (обществени) транспортни оператори, инфраструктурни оператори;
- регионални и местни агенции за развитие;
- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование;
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- международни организации и органи.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Насърчаване на координираната политика между компетентните партньори и създаване на координирани стратегии за инфраструктурни инвестиции, насърчаване на взаимното допълване между различните видове инвестиции и мобилизиране на различните финансови инструменти;
- ☐ Разработка на съвместни планове за действие за реализирането на физичната инфраструктура, финансирана по други програми;

- ☐ Насърчаване на транснационалната оценка за въздействие върху околната среда (ОВОС-SEA) и на транснационалните териториални оценки за въздействие върху околната среда (ТОВ) в координация с реализацията на физичната инфраструктура, финансирани от други програми;
- ☐ Повишаване на прозрачността по текущи програми и проекти, свързани с коридорите;
- ☐ Разработка на схеми за публично-частни партньорства (ПЧП) за части от транспортната инфраструктура;
- ☐ Създаване на съвместни органи за управление на транспортните мрежи;
- ☐ Създаване на транснационални механизми за поддръжка и определяне на цените за пътната и физична инфраструктура;
- ☐ Насърчаване на транснационалното публично участие в консултациите за развитието на мрежовата инфраструктура;
- ☐ Укрепване на координираното развитие на регионалните летища;
- ☐ Създаване на интелигентни информационни системи за агломерирани населени места;
- ☐ Разработка на варианти за гъвкаво решаване на необходимостта от мобилност с помощта на обществен транспорт;
- ☐ Анализиране и максимизиране на резултатите от променената / подобрената достъпност до регионални / местни възможности за развитие;
- ☐ Третиране на специфичните проблеми на периферните и чувствителните региони (напр. трафик в планинските региони);
- ☐ Подобряване на достъпа до международни морски и речни пристанища за постигане на бъдещи стратегически преимущества в глобалната конкуренция по преноса на товари;
- ☐ Съвместни промоционални кампании за морски и речен транспорт и повишаване на вниманието и информираността, относно екологичните и икономическите преимущества.

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

Транспорт	16	Железопътен
Транспорт	17	Железопътен (TEN-T)
Транспорт	19	Мобилни релсови средства (TEN-T)
Транспорт	20	Автомобилни магистрали

Транспорт	21	Автомобилни магистрала (TEN-T)
Транспорт	24	Ленти за велосипедисти
Транспорт	25	Градски транспорт
Транспорт	29	Летища
Транспорт	30	Пристанища
Транспорт	32	Вътрешни водни пътища (TEN-T)

ОИ 3. 2: Разработка на стратегии за справяне с “дигиталното разделение”

Цел

Целта на тази ОИ е да бъдат подпомогнати съвместните инициативи за намаляване на “дигиталното разделение” между държавите и регионите, особено там, където пазарът не сработва, и където това е очевидно или очаквано. “Дигиталното разделение” представлява пропастта между тези, които имат редовен и ефективен достъп до информация и познания чрез ИКТ (информационна и комуникационна инфраструктура) и тези, които нямат.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които да допринесат за разработката на концепции за публично – частно партньорство по отношение на достъп до ИКТ, разработка на концепции за приложение на решения за ИКТ за публичните услуги на властите на местно и регионално ниво, за сътрудничеството между обществените власти и научните институции в разработката на обществените услуги, взаимната съвместимост на информационните системи и хармонизирането на обучението по ИКТ.

Предвидени са също и подготвителни дейности за развитието на регионалната инфраструктура за доставчиците на ИКТ, като алтернативи на скъпите наземни широколентови връзки на транснационална основа. Програмата не е предназначена за директно финансиране на широколентовата инфраструктура.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- регионални и местни агенции за развитие;
- търговски камари, организации за подкрепа на бизнеса;
- университети, изследователски центрове, научни институти, институции за висше образование;
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- участници от сектора на доброволните организации.

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Повишаване на информираността и самосъзнанието за възможностите на ИКТ в регионите, където развитието на информационното общество изостава;
- ☐ Подкрепа за СМП, особено в отдалечените региони за да могат да развият своята предприемаческа активност чрез приложение на ИКТ платформи за да се насърчи икономическото и общественото развитие;
- ☐ Създаване на публично – частно партньорство за постигане на достъп до ИКТ;
- ☐ Засилване на ролята на регионалната и местната администрация при създаването на информационното общество, специално в отдалечените райони;
- ☐ Създаване на услуги за обществото, с помощта на приложението на средства като електронно правителство и механизми, в сътрудничество с публичните власти и научните институции;
- ☐ Създаване на общи стандарти в развитието на ИКТ по отношение на поддържащите услуги и курсовете за обучение;
- ☐ Насърчаване на взаимната съвместимост между информационните системи, например при подкрепата за бизнеса или образованието;
- ☐ Създаване на бази с данни от транснационален интерес;
- ☐ Насърчаване на използването на авангардни ИКТ средства за да се намали необходимостта от пътуване и заменяне на физическата мобилност с виртуален обмен на данни.

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

Информационно общество	11	Информационни и комуникационни технологии (достъп, сигурност, взаимна съвместимост, недопускане на риск, изследователска дейност, иновационна дейност, електронно съдържание и др.)
Информационно общество	12	Информационни и комуникационни технологии (TEN-ICT)
Информационно общество	13	Услуги и приложения за гражданите (електронно здраве, електронно правителство, електронно образование, електронно включване и др.)
Информационно общество	14	Услуги и приложения за СМП (електронна търговия, електронно образование, електронно включване в мрежи и др.)
Информационно общество	15	Други мерки за подобряване на достъпа до ефективно ползване на ИКТ от СМП

ОИ 3. 3: Усъвършенстване на рамковите условия за мулти-модални платформи

Цел

Целта на тази ОИ е да бъдат подкрепени мулти – модалните платформи на платформите на алтернативните транспортни средства (например, железопътният транспорт и или морският в сравнение с магистралния) от гледната точка на обществения интерес. Мулти-модалните платформи могат да направят сега съществуващия транспорт по-ефективен и да стимулират прехода към екологосъобразни системи. Извършваните дейности трябва да надхвърлят границите на частните интереси и да покажат своя истински кооперативен характер и да предложат общи ползи за всички.

Реализирането на транспортните мрежи, интегрирането в глобалния пазар и повишаването на моделите на потреблението в областта полагат тежък товар върху транспортната мрежа, която понастоящем е монополизирана от наземния пътен транспорт. Въпросите на оперативната ефективност, експлоатацията на съществуващите алтернативни маршрути и накрая, но не на последно място, опасенията за околната среда подчертават необходимостта за насърчаване на мулти – модалните платформи. Транснационалните действия, очевидно, са важен фактор, който се дължи на икономическите взаимоотношения и транспортните модели между регионите и въздействието на мулти-модалността или нейното отсъствие в големи области.

Транснационалното сътрудничество трябва да генерира конкретни проекти, които да допринесат за развитието на мулти – модалните концепции и планове за действие, да

стимулира съглашенията за насърчаване на мулти - модалността и да подкрепя разработката на механизми и системи за по-лесното внедряване на мулти-модалните платформи.

Подходящи дейности

Проектите могат да включват дейности като свързване в мрежи и обмен на информация (а не самостоятелни чисто мрежови дейности, тъй като такива няма да се подкрепят), проучвания и работни планове, дейности по изграждане на капацитет, стимулиращи действия, създаване на услуги, подготовка и внедряване на инвестиции, предлагани от транснационални стратегически концепции, включително и инфраструктурни инвестиции, ако са подходящи и оправдани. Задачата на всеки кандидат по проект и на всяко предлагано интервениране е да представи адекватна комбинация от дейности, което да даде конкретни и осезаеми резултати и да осигури изпълнението на предлаганите основни цели на проектите и с това да допринесе за целите на програмата.

Целеви групи и / или индикативни потенциални бенефициенти

- национални, регионални и местни власти;
- регионални и местни агенции за развитие;
- търговски камари, организации за подкрепа на бизнеса;
- транспортни власти, транспортни оператори;
- университети, висши учебни заведения, изследователски центрове, научни институти,
- неправителствени организации / организации с публично участие;
- участници от сектора на доброволните организации.
- международни организации и органи

Примери за дейности на (много нива) с транснационално партньорство, които могат да бъдат подкрепени по тази Област на интервениране:

- ☐ Повишаване на потенциала на вътрешните водни пътища и морския транспорт (кратки пътища за експедиране до морето и морски транспорт на дълги разстояния) чрез концепции и планове за действие за създаване на мулти – модални терминали, транспортни центрове и подобрени връзки с вътрешната част на страните;
- ☐ Поддръжка на платформи за комуникация и координация между регионалните и градските власти, частните доставчици на услуги, инвеститорите и техните

колективни асоциации;

- ☐ Разработка на концепции и съглашения за мулти-модални връзки, особено между агломерати от населени места;
- ☐ Разработка на мулти – модални транспортни решения и планове за действие (главно за транспорт по море и други водни пътища), насочени към облекчаване или заобикаляне на проблемните места и липсващите звена в транснационалния наземен транспорт;
- ☐ Усъвършенстване на взаимната съвместимост и интермодалност на пътническия и товарния транспорт по наземните, вътрешните водни пътища, морските и въздушните пътища, включително и хармонизиране на всички форми на обществен транспорт през националните граници и по транснационалните коридори, в посока изток – запад и север - юг;
- ☐ Създаване на изследователски иновационни мрежи, насочени към решения за мулти - модален транспорт, с включване на нови съоръжения, технологични подобрения, управление на логистични вериги и т.н.
- ☐ Създаване на транснационални верижни структури за управление, които включват мерки за подобряване на ефективността на мулти – модалните логистични вериги (внедряване на умни технологии, опростено администриране и др.);
- ☐ Разработка на механизми и структури за ИКТ за подобрена връзка с мулти - модалните платформи, включително оптимизация на капацитета на влаковете, ценообразуването за превоза на товари, една спирка за транспортни транзакции;
- ☐ Създаване на мрежи от логистични центрове и насърчаване на обмена на опит в областта на управлението, предоставянето на услуги, сътрудничеството извън и в рамките на програмната област;
- ☐ Подкрепа за съвместните усилия по планирането за хармонизиране на транспортните и логистичните инвестиции, а също и координирани логистични възможности и услуги;
- ☐ Разработка на решения за подобряване на логистиката и възобновяемите енергии.

Категории (кодове за приоритетни теми) съгласно приложение II на регламента за изпълнение (ЕК) 1828/2006, които съответстват на ОИ

Транспорт	27	Мулти-модален транспорт (TEN-T)
Транспорт	28	Интелигентни транспортни системи

Приоритетна ос 4: Развитие на транснационални форми на взаимодействие за райони на устойчив растеж

Специфичната цел на Приоритетна ос 4 е развитието и прилагането на интегрирани форми на взаимодействие за метрополни области и регионални селищни системи, работа към оптимални полицентрични структури в района на програмата и използване на културните ценности за устойчиво развитие. Приоритетна ос 4 ще има специален принос към бъдещото развитие на югоизточна Европа като място за устойчиво и полицентрично развитие на метрополни области и регионални селищни системи.

Както става ясно от целта, приоритетът за устойчиво градско и регионално селищно развитие се проявява в различни форми на превантивни мерки и фактори на развитие и има изразен междусекторен характер, силно преплитащ икономически, екологични, социални и управленски въпроси.

По-конкретно тази Приоритетна ос 4 има три оперативни цели и ще подкрепя транснационални партньорства и дейности, които:

- **Работят по критични проблеми, които засягат метрополните области и регионалните селищни системи** (внимание върху икономически, екологични, социални и управленски¹¹ проблеми като социална изолация, нарастваща бедност, липса на инвестиции в определени области, недостатъчно предлагане на обществени услуги, пренатоварване на капацитета за трафик);
- **Насърчават балансиран модел на привлекателни и достъпни райони на растеж** (по-нататъшно засилване на координираното стратегическо планиране, координирания маркетинг и лобиране и функционално деление и допълняемост с цел постигане на конкурентоспособност, (международна) прозрачност и гарантиране на достатъчно ниво на обществени услуги).
- **Стимулират използването на културните ценности за развитие** (допълнително оползотворяване на широкото културно разнообразие като фактор за развитие и като актив в световната конкуренция, насърчаване на творчеството и културната идентичност, генериране на доходи и работни места).

Транснационалните проекти за сътрудничество са инструменти за развитие и в този смисъл за прилагане на интегрирани стратегии, обмен на знания и най-добри практики и реализация на пилотни проекти. Транснационалното равнище е арената, на която могат да взаимодействат по-творчески форми и практики на сътрудничество.

¹¹ Планиране, повлияване и провеждане на политиката и работата на организациите

Проектите за транснационално сътрудничество ще допълнят (малката) програма URBACT като инструмент за обмен на опит и работа в мрежа между градовете.

Потенциални партньори в проекта и заинтересовани страни в разработването на транснационални форми на сътрудничество за райони с устойчив растеж са национални, регионални и местни организации, отговорни за вземане на решения и органи в областта на градското и регионално развитие, транспорта, жилищното устройство, културата, туризма. Партньори в проекта и заинтересовани страни могат да бъдат местни и регионални власти, МСП, институции за планиране и приложни изследвания, агенции за развитие, регионални агенции за иновации, групи по интереси, оператори на обществен транспорт, сдружения и корпорации за жилищно устройство, културни инициативни групи, институции, свързани със сектора за здравни услуги, транснационални организации в областта на културата, както и всички групи от населението, които са засегнати от съответните области на интервенция.

Съответните Области на интервенция (ОИ) са представени подробно в следното описание.

ОИ 4.1: Работа по критични проблеми, засягащи метрополни области и регионални селищни системи

Цел

Целта на тази ОИ е разработването, прилагането и разпространението на конкретни стратегии и планове за действие и използването на транснационални умения и знания за справяне с критични проблеми, засягащи метрополни области и регионални селищни системи.

Критичните проблеми могат да бъдат от икономическо, екологично, социално и управленско естество. Дейности на много равнища в рамките на транснационални партньорства трябва да целят разрешаването на тези критични проблеми.

Проекти за съвместен експертен опит и пилотно сътрудничество биха могли да се разработят по широк спектър от въпроси от общ интерес. Транснационалното сътрудничество следва да съчетава обмена на опит с подходящи пилотни проекти в градски и селищни райони с цел прилагане на стратегии, умения и знания. Програмата за сътрудничество подкрепя съвместни действия, които служат като тласък за национални или регионални стратегии. Сътрудническите си партньори, които работят по подобни или допълващи се проблеми, могат да използват транснационално партньорство в рамките на района на сътрудничество като стимул за действия на местно ниво. Сътрудническите си партньори могат да използват транснационално партньорство и по отношение на „определянето на планове”, за да получат външна подкрепа за иновативни идеи и подходи. Те биха могли да обединят ресурсите си за осъществяване на обучения и пилотни дейности. Проектите за сътрудничество, приложени на местно и регионално ниво, могат да постигнат висока степен на прозрачност за гражданите.

За разлика от междурегионалното сътрудничество, което по принцип засяга подобни въпроси, целта на териториалното сътрудничество е развитието на трайни партньорства в определените области на сътрудничество. Само програма за териториално

сътрудничество може да съдейства за това. Засилването на междурегионалния обмен може да допринесе за по-сближено и балансирано териториално развитие на района Югоизточна Европа.

Допустими дейности

Проектите могат да включват дейности като работа в мрежа и обмен на информационни дейности (не просто дейности за работа в мрежа, тъй като те НЯМА да получат помощ), проучвания и оперативни планове, дейности за изграждане на капацитет, промоционални действия, стартиране на услуги, подготовка и осъществяване на инвестиции, предложени чрез транснационални стратегически концепции, включително инвестиции в инфраструктура, ако са подходящи и подлежащи на обосновка. Задачата на всеки кандидатстващ по проект и на всяка интервенция е да се представи подходящ комплекс от дейности, който ще доведе до видими резултати, ще гарантира изпълнението на предложените цели на проекта и ще има принос за целите на програмата.

Целеви групи и/или примерни потенциални бенефициенти

- Национални, регионални и местни власти;
- Регионални и местни агенции за развитие;
- Търговски камари, обединения за подкрепа на бизнеса;
- Университети, институти за висше образование, изследователски центрове, научни институти;
- Доброволни браншови организации.

Примери на дейности (на много нива) в рамките на транснационалните партньорства, които могат да бъдат подпомогнати в тази Област на интервенция:

Развитие на транснационални взаимодействия в сферата на обществената инфраструктура и обществените услуги, например:

- Разработване на общи пилотни проекти за сътрудничество за подобряване на градската инфраструктура (например третиране на отпадни води, подобряване на качеството на питейната вода, ремонти с цел енергийна ефективност) и за подобряване на полезни взаимовръзки;
- Разработване на нови начини за финансиране на обществената инфраструктура
- Подобряване на възлагането на обществени поръчки за градска инфраструктура в съответствие със стандартите на ЕС
- Усъвършенстване на системите за управление и наблюдение на зелени площи;
- Разработване на ефективни начини за жилищно преструктуриране и облагородяване на жилищните квартали;
- Справяне с потребностите на селищните райони, които страдат от проблемите на икономически спад и намаляване на населението.

Развитие на транснационални взаимодействия в планирането и управлението, например:

- Разработване на интегративни инструменти като стратегии за развитие на градовете с цел решаване на проблемите на бедността, икономическото развитие, околната среда (например планове за управление на градската

околна среда), управлението на градовете, развитие на устойчив туризъм и финанси.

- Развитие и планове за действие за съвместни решения за обновление и освежаване на градската среда;
- Разработване на планове за реструктуриране на бившите военни лагери;
- Разработване на мрежи GIS (географски информационни системи) за удовлетворяване на специфични потребности (например наблюдение на замърсяването на почвата);
- Разглеждане на въпроса за регистрирането на земите като сериозен проблем, особено по отношение на градските области;
- Усъвършенстване на управлението, регистрирането и регулирането на недвижимите имоти заедно с развитието и рехабилитацията на градски пустеещи промишлени терени;
- Би могло да се обърне внимание и на стимулирането на управлението и развитието на отчетност и прозрачност при местните власти. Ключовите партньори, частният сектор, обществеността и неправителствените организации, както и местните, регионалните и националните правителства би следвало да се мобилизират в планирането, осъществяването и оценяването на градското развитие (например град-окръг/квартал-управление).

Развитие на транснационални взаимодействия по социални въпроси¹² (в контекста на интегрираните проекти за градско и регионално възстановяване), например:

- Разработване на начини за интегриране на лицата в неравностойно положение, мигранти и групи със специфични потребности.

Развитие на транснационални взаимодействия по икономически въпроси (в контекста на интегрираните проекти за градско и регионално възстановяване), например:

- Разработване на мерки за стимулиране на бизнес възможностите, иновациите и предприемачеството в кризисни области;
- Разработване на технологични и управленски стандарти за икономически инфраструктури (например бизнес инкубатори за МСП), които да служат за подобряване на райони, с липса на инвестиции.

Категории (кодове по измерение приоритетни теми) съгласно Приложение II към Регламент (ЕО) № 1828/2006 (регламент за изпълнение), съответстващи на ОИ

<i>Възстановяване на градската/селската среда</i>	61	Комплексни проекти за възстановяване на градската/селската среда
<i>Подобряване на достъпа до</i>	70	Специфични действия за увеличаване на участието

¹² Специално внимание трябва да се обърне на дейности по проекти, свързани със социалните проблеми (миграция, интеграция на лица в неравностойно положение и т.н.) и оперативните програми на ЕСФ с цел оползотворяване на потенциалните допълнителни възможности.

<i>заетост и устойчивост</i>		на мигранти в заетостта и по този начин укрепване на социалната им интеграция
<i>Подобряване на социалната интеграция на хората в неравностойно положение</i>	71	Пътеки за интегриране и повторно връщане на работа за хора в неравностойно положение: борба с дискриминацията по отношение на достъпа и напредъка на пазара на труда, както и насърчаване на приемането на разнообразие на работното място
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално, регионално и местно равнище</i>	81	Механизми, позволяващи усъвършенстването на процеса на изработване, мониторинг и оценка на политики и програми на национално, регионално и местно равнище, укрепването на капацитета за прокарване на политики и програми

ОИ 4.2: Насърчаване на балансиран модел на привлекателни и достъпни райони на растеж

Цел

Целта на тази ОИ е да се разработят интегрирани стратегии за териториално устройство и развитие за укрепване на функционални райони като двигатели на растежа и конкурентоспособността и обезпечаване на партньорите с инструменти за формулиране на тяхната роля и за сформирване на нови партньорства в рамките на съответните области.

Преходни действия могат да способстват за разрешаване на дилемата между поставената висока цел *стимулиране на жизнеспособен полицентризм* и слабото наличие на обща информираност, съвместни стратегии и обединени ресурси за постигане на тази твърде изискваща цел. Транснационалните действия могат да служат като рамка и защита за разработването на партньорства за местни/регионални действия при напреднали и експериментални стратегии за развитие на жизнеспособен полицентризм и в последствие засилване на териториалното сближаване в югоизточна Европа в противодействие на появяващите се различия.

В преобладаващия контекст като изключително важно се възприема насърчаването на балансираното разпределение на конкурентни райони на растеж в областта на сътрудничество със силни вътрешни и външни функционални връзки.

Тази интервенция засяга въпроси от различни аспекти. Те могат да бъдат категоризирани както следва:

Съвместни действия за формулиране и управление на „функционален полицентризм”

Целта е разработването, прилагането и разпространението на конкретни стратегии и планове за действие и оползотворяването на транснационални умения и знания с цел подпомагане на оптимизирането на съществуващата обширна полицентрична структура в смисъла на „функционален полицентризм”. Така по-малките центрове се свързват с привлекателните райони на растеж, възползват се от техните потенциални

допълнителни възможности и така се постига конкурентоспособност и се гарантира достатъчно равнище на обществени услуги.

В съществуващата полицентрична структура присъстват всички необходими елементи за развитието на райони на растеж с „критична маса”. Предизвикателството за формулиране и прилагане на стратегия за функционално сътрудничество означава да се оползотворяват потенциалните допълнителни възможности и да се преодоляват географските разстояния между градове с различни размери чрез засилени връзки на сътрудничество. Това трябва да се основава на анализа на различните функции и специализации и на определянето на това „кой в какво ще се специализира?”. Функционалните потенциални възможности трябва да се допълват една друга. Необходимо е да се избягва разпределянето на обществени средства за „грешни места”. Това ще изисква разработването на стратегически възможности за избор в определянето и укрепването на „районите на растеж” и поставянето в действие на мрежите, които ги свързват от гледна точка на физически (инфраструктура) и човешки фактор (изграждане на капацитети, умения, знания). Картата на Югоизточна Европа трябва да покаже няколко взаимосвързани зони на сериозен растеж, като всяка от тях изгражда своя собствена ниша в Европейските и (световните) пространствени икономики. Все пак функционалният полицентризъм предполага създаването на „регионални компенсаторни механизми” и отхвърлянето на враждебната конкуренция.

Съвместни действия в подкрепа на управлението като ново партньорство на функционални райони

Целта е развитието на структури и възможности за разработването на последователни политики, планове и пилотни проекти за всички различни фактори, стимулиращи устойчивия растеж и заетостта във функционалните райони.

Обществените органи са все по-наясно с въпроса: какво се случва извън традиционните административни граници (законни граници), но в рамките на функционалните обвързаности. Управлението може да се възприеме като процес на участие, с който се ангажират съответните заинтересовани страни за определянето и развитието на функционални райони. Сътрудничеството е вариант за запазване на контрол над процесите на развитие и възстановяване на способностите при планиране на развитието. Всъщност има редица практически ограничения за осъществяването на ефективно институционализирано или неформално сътрудничество, като например неясна правна рамка за сътрудничество, ниска степен на сътрудничество между агенциите за икономическо развитие и агенциите за регионално развитие, не напълно развити механизми за вътрешно-общностни финансови компенсации и механизми за договаряне, както и липса на общо управление на използването на земите. Аспектът на управление може да бъде допълнителен актив за селските и крайградските общности, които обикновено нямат възможност да изразят и защитят своите интереси по отношение на метрополните зони.

Отношенията град-село следва да получат внимание, като например услугите от общ интерес за бързо смаляващите се и застаряващи селски райони.

Допустими дейности

Проектите могат да включват дейности като работа в мрежа и обмен на информационни дейности (не просто дейности за работа в мрежа, тъй като те НЯМА да получат помощ), проучвания и оперативни планове, дейности за изграждане на капацитет, промоционални действия, стартиране на услуги, подготовка и осъществяване на инвестиции, предложени чрез транснационални стратегически концепции, включително инвестиции в инфраструктура, ако са подходящи и подлежащи на обосновка. Задачата на всеки кандидатстващ по проект и на всяка интервенция е да се представи подходящ комплекс от дейности, който ще доведе до видими резултати, ще гарантира изпълнението на предложените цели на проекта и ще има принос към целите на програмата.

Целеви групи и/или примерни потенциални бенефициенти

- Национални, регионални и местни власти;
- Регионални и местни агенции за развитие;
- Търговски камари, обединения за подкрепа на бизнеса;
- Университети, изследователски центрове, научни институти;

Примери на дейности (на много нива) в рамките на транснационалните партньорства, които могат да бъдат подпомогнати в тази област на интервенция:

- Разработване на Съвместни планове за действие за функционални райони, например в съчетание с обширни и съвместни процеси на планиране, за по-добра координация между общинските власти (централни и местни) и селските и регионални власти, които се насърчават да обединяват своите ресурси. Наболените въпроси на регионалното развитие (като транспорт и развитие на решения за разполагане на бизнеса) следва да се допълнят с интервенции по отношение на качеството на живот, например в областта на културата, туризма и свободното време. Вниманието трябва да се обърне на икономиката, основаваща се на знанията и въпросите на квалификацията;
- Засилване на съвместните дейности по маркетинга в подкрепа на икономическото и регионалното развитие, привличане на инвестиции в транснационална мрежа от региони;
- Интегрирана концепция за място на разполагане на бизнеса за функционални икономически райони: представяне и координиране на разпръснати предложения за разполагане на бизнеса, които обхващат функционален район от малки общности, развитие на бизнес зони, разположени на най-подходящите и достъпни места;
- Разработване на по-добри административни процедури за развитие на решения за разполагане на бизнеса;
- Оптимизиране и стандартизиране на обществените процедури за вземане на решения в рамките на изчислими периоди от време, прозрачност на задълженията и условията за частните инвеститори (например задължително ръководство на администрацията, предназначено за инвеститорите, съдържащо ясно обяснени и надеждни изисквания за развитие); определяне на „програми в ключови области“ като основа за прилагането на методи за управление на проекти; въвеждане на „планове за действие“, което означава изготвянето на „регионални бизнес планове“;

- Създаване на обществени фондове или други съответни инструменти за интервенции на пазара на земя и като инструмент на обществената политика за земята с цел „защита” на области за използване по предназначение;
- Засилване на привличането на частни парични средства в процеса на прилагане на проекти за градско и регионално развитие чрез използване на подходящи форми на РРР/ППП (публично-частно партньорство); развитие на органи за управление на фондове за обновяване и развитие на ресурсни центрове;
- Развитие на мрежи и други форми на сътрудничество между обществени органи с цел икономии на инвестиционни разходи (например между-общностни индустриални паркове);
- Насърчаване на общественото участие и оправомощяване, определяне на омбудсмани и субекти, съдействащи на идеята за полицентризм, развитие на възможности за децентрализиране (финансови, управленски, политически) и установяване на „управление на покрайнините” като връзка между градските и селските райони;
- Създаване на мрежи от агенции за регионално развитие, които да насърчават интегрираните подходи за подобряване на способностите на партньорите;
- Пълно възползване от съвременните информационни и комуникационни технологии в помощ на доброто градско управление и устойчивото градско развитие;
- Развитие на сътрудничество, насочено не само към икономически и инфраструктурни въпроси, но и към всички градски функции като култура, образование, знания и социална инфраструктура.

Категории (кодове по измерение приоритетни теми) съгласно Приложение II към Регламент (ЕО) № 1828/2006 (регламент за изпълнение), съответстващи на ОИ

<i>Възстановяване на градската/селската среда</i>	61	Комплексни проекти за възстановяване на градската/селската среда
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално, регионално и местно равнище</i>	81	Механизми, позволяващи усъвършенстването на процеса на изработване, мониторинг и оценка на политики и програми на национално, регионално и местно равнище, укрепването на капацитета за прокарване на политики и програми
<i>Информационно общество</i>	13	Услуги и приложения за гражданите (<i>електронно здравеопазване, електронно правителство, електронно учене, електронна интеграция и др.</i>)

ОИ 4.3: Насърчаване на използването на културните ценности за устойчиво развитие. Примери на дейности (на много нива) в рамките на транснационалните партньорства, които могат да бъдат подпомогнати в тази област на интервенция:

Цел

Целта на тази ОИ е включването на културни ценности като неотменна част от района на програмата в процесите на планиране и развитие на градски центрове, селищни системи и съседни селски райони.

Районът на програмата е богат на културни ценности (от праисторически времена и далечната гръцка цивилизация, елинистичната епоха, римската и византийската империя, Османската империя, Хабсбургската монархия и комунистическия период) и туристически потенциал. Развитието на градската среда не може да стане в „културен вакуум“, а трябва да зачита културните особености, в които се осъществява. Следователно включването на културните ценности в контекста на градското развитие представлява възможност за популяризиране на местната идентичност, сближаване на градските центрове и селските периферни райони и превръщане на градовете в Югоизточна Европа в привлекателни места за работа и живот.

Транснационалните действия трябва да подкрепят съвместното опазване и използване на културните ценности като фактор за развитие и източник за устойчив туризъм.

С проектите трябва да се гарантира, че предприетите действия допринасят за развитието на вътрешния потенциал и пряко или непряко създават доходи и работни места.

Допустими дейности

Проектите могат да включват дейности като работа в мрежа и обмен на информационни дейности (не просто дейности за работа в мрежа, тъй като те НЯМА да получат помощ), проучвания и оперативни планове, дейности за изграждане на капацитет, популяризиращи дейности, стартиране на услуги, подготовка и осъществяване на инвестиции, предложени чрез транснационални стратегически концепции, включително инвестиции в инфраструктура, ако са подходящи и подлежащи на обосновка. Задачата на всеки кандидатстващ по проект и на всяка интервенция е да се представи подходящ комплекс от дейности, който ще доведе до видими резултати, ще гарантира изпълнението на предложените цели на проекта и ще има принос към целите на програмата.

Целеви групи и/или примерни потенциални бенефициенти

- Национални, регионални и местни власти;
- Регионални и местни агенции за развитие;
- Търговски камари, обединения за подкрепа на бизнеса; туристически асоциации;
- Университети, институти за висше образование, изследователски центрове, научни институти;
- Неправителствени организации/публични организации (например инициативна група в областта на културата).

Примери на дейности (на много нива) в рамките на транснационалните партньорства, които могат да бъдат подпомогнати в тази област на интервенция:

- Усъвършенстване на добрата политика, създаване на програми и изграждане на капацитет по отношение на съвместното опазване и използване на културните ценности;
- Засилване на съвместното популяризиране на исторически места, съвместни обяснителни и комуникационни стратегии, разработване на транснационални концепции за градски маркетинг на исторически центрове;
- Транснационално обединяване на специфичен експертен опит, например за по-добро управление на археологически обекти;
- Съгласувани подходи при съхранението на културното наследство в съчетание с общо професионално обучение (създаване на база данни, определяне и наблюдение на местата, представляващи културен интерес, техники за реставриране, както и използване на инструменти на ИКТ);
- Популяризиране на културния туризъм, например чрез разработване на културни маршрути;
- Подпомагане на образованието в областта на традиционните материали и в управлението на културните ресурси;
- Развитие на публично-частни граждански партньорства за реставриране на известни обекти;
- Подобряване на възприемането на наследството с помощта на нови медийни инструменти.

Категории (кодове по измерение приоритетни теми) съгласно Приложение II към Регламент (ЕО) № 1828/2006 (регламент за изпълнение), съответстващи на ОИ

<i>Култура</i>	58	Защита и опазване на културното наследство
<i>Култура</i>	59	Разработване на културна инфраструктура
<i>Култура</i>	60	Друга помощ за подобряване на културните услуги
<i>Укрепване на институционалния капацитет на национално, регионално и местно равнище</i>	81	Механизми, позволяващи усъвършенстването на процеса на изработване, мониторинг и оценка на политики и програми на национално, регионално и местно равнище, укрепването на капацитета за прокарване на политики и програми
<i>Туризъм</i>	57	Друга помощ за подобряване на туристическите услуги

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: Групи от общи показатели за мониторинг и оценка

Правното основание за определяне на показатели на програма включва членове 38, 66 и 67 от общия Регламент (ЕО) № 1083/2006, член 12, параграф 4 от Регламент (ЕО) № 1080/2006 (регламент за ЕФРР) и член 11, приложения II и III към Регламент (ЕО) № 1828/2006 (регламент за изпълнение).

Можем да разграничим три основни групи от показатели:

1. Специфични показатели на проекта, определени за всеки отделен проект (например проследявани с отдели доклади по дейности) и
2. Група от Общи показатели на програмата, която се определя поотделно за всяка програма и служи като обща рамка за протичането на контрола, особено на равнище продукт и резултати.
3. Задължителни данни за операциите съгласно приложения II и III към Регламент (ЕО) № 1828/2006 (регламент за изпълнение), (вж. подробния списък в приложение II: Категоризация на помощта по фондове за 2007-2013 г. (включваща различни кодове) и приложение III: Списък на данните за операциите). Тези входни показатели са задължителни, те трябва да се събират за всеки проект и са съществена част от системата за мониторинг, осигуряваща информация за финансовите средства и за характеристиките на проекта. Те не се анализират допълнително в Ръководството за програмата.

Описание на Общите показатели на програмата

Системата от Общи показатели на програмата, описана тук, се състои от две групи: показатели за продукт и за резултат, включени в Оперативната програма (ОП) и допълнителна група от показатели, разработени в Ръководството за програмата за целите на прозрачността, управлението и информацията на програмата.

Групата от показатели трябва да съдейства за отговорите на следните въпроси:

- Резултати от програмата
- Управление и реализация на програмата
- Оценка на въздействието на програмата

За всяко от тези фокусни нива (резултати, управление, въздействие) са определени показатели, представени в следната таблица.

Таблица 1. Определяне на показатели за мониторинг на прилагането на Оперативна програма Югоизточна Европа

Фокусно ниво	Обхват и вид на показателя	Коментар
Въздействие на програмата	Показатели за въздействие Информация за (дългосрочното) изпълнение на главната цел на програмата	Не са включени в Оперативната програма Препоръчва се прилагането на задълбочени методи като допитвания и разглеждане на казуси за компенсиране на този пропуск

Оценка на въздействието на програмата	Показатели за резултат – обобщават резултатите от проекта по отношение на целите на програмата Информация за приноса на всеки проект за постигането на целите на програмата	<ul style="list-style-type: none"> Показатели за резултат за конкретния принос на проекта за Приоритетните оси и Областите на интервенция на програмата (с предварително определено количествено изражение) Конкретни показатели за резултат за Мониторинга по отношение на околната среда Показатели за резултат за приноса на проекта за преплитащите се цели на програмата
Управление и реализация на програмата	Показатели за продукт и за резултат, свързани с Техническата помощ Информация за физическия резултат и преките продукти, получени чрез ТП	<ul style="list-style-type: none"> Показатели за продукт и за резултат, свързани с видовете дейност за отразяване на приложението на Техническата помощ
Резултати от програмата	Показатели за продукт и за резултат на равнище проект Информация за физическия резултат и преките продукти, получени чрез конкретни дейности на проекта	Общи показатели за продукт и за резултат на равнище проект, свързани с видовете дейности (могат да бъдат обобщени, за да се покажат резултатите от програмата)
	Входящи показатели (или ресурсни показатели) Информация за средствата и ресурсите, събрани на равнище проект за всеки компонент на проект	<ul style="list-style-type: none"> Задължителни данни за операциите съгласно приложения II и III към Регламент (ЕО) № 1828/2006 Профил на участващите партньори/партньорства Профил на видовете дейности и разходи

Групата Общи показатели на програмата се записва на равнище проект във връзка с видовете дейности, за да може да се осъществи гъвкаво свързване и обобщаване/групиране на цялата група показатели на равнище програма.

Поради това всички съответни показатели се включват в заявлението и в системата за отчитане, за да се наблюдава планирания принос и действително осъществения принос.

Специфичните показатели на проекта и общите показатели на програмата следва да формират „Мониторингова справка”, следваща принципите на Логическата рамка. Тази мониторингова справка следва да придружава проектите от предварителното заявление до последващия окончателен доклад през целия период на реализация на проекта. Съвместният технически секретариат (СТС) следва да бъде отговорен за воденето на Мониторинговите справки.

Общите показатели на програмата могат да се препокриват с някои специфични показатели на проекта, ако се прилагат от отделен проект в приемлива степен, например показателите за продукт, свързани с дейностите на проекта.

На следващата фигура е представена систематиката на общите показатели на програмата.

Фигура 1: Систематика на показателите

Събрани в базата данни от мониторинга

Три основни групи от показатели са определени на базата на работните документи на Европейската комисия:

1. **Входящите показатели** (или ресурсни показатели) осигуряват информация за финансовите, човешките, материалните и организационните средства, използвани за осъществяване на програмата. Полезно е да се събират данни за характеристиките на проектите за целите на оценяването. Те класифицират всеки проект в избрани категории/кодове. Категоризирането позволява установяването на връзка между ресурсите и видовете проекти (формирани на клъстери). Входящите показатели осигуряват голяма част от информацията, необходима за ръководене на операциите и са много полезни за събиране на данни за характеристиките на партньорствата за целите на оценяването. Входящите показатели трябва да се актуализират постоянно според напредъка на проекта.
2. **Показателите за продукт** представляват физическият продукт от дейността на проектите и на равнище проект служат за мониторинг на дейностите по прилагането (видове дейности), който са свързани с различни пакети от проекти.
3. **Показателите за резултат** представляват на равнище проект преки продукти, получени от (няколко) продукта. Тези резултати на равнище проект могат да бъдат обобщени по отношение на целите на програмата, така че да отразят приноса на проектите към конкретните цели на програмата. Важно е да се записват приносите чрез ценни качествени описания, тъй като само количествените данни за приносите са с твърде ограничена стойност по отношение на обясняването на въздействието на програмата. Работен документ 2 на Комисията (стр. 10) насърчава държавите-членки да концентрират своите усилия върху подобряването на показателите за резултат.

Таблица 2: Входящи показатели

Въпрос	Показатели	Събиране на данни
Вид сътрудничество	Брой партньорства, отговарящи само на два от следните критерии: съвместно разработване, съвместно прилагане, съвместно обезпечаване с персонал, съвместно финансиране на проекта	Част от заявлението, проверява се от СТС
	Брой партньорства, отговарящи само на три от следните критерии: съвместно разработване, съвместно прилагане, съвместно обезпечаване с персонал, съвместно финансиране на проекта	
	Брой партньорства, отговарящи на четири от следните критерии: съвместно разработване, съвместно прилагане, съвместно обезпечаване с персонал, съвместно финансиране на проекта	
Географски фокус	Тематично сътрудничество без определен географски фокус (да/не) ¹³	Част от заявлението, проверява се
	Сътрудничество по функционални географски райони	

¹³ Бенефициенти: Тематично сътрудничество без конкретен териториален характер, например сътрудничество за финансиране на МСП или иновационно изграждане на капацитет, което може да бъде приложено за всеки географски район в рамките на района на сътрудничество Югоизточна Европа

		(да/не) ¹⁴	от СТС
		Брой партньори в проекта с местен географски обхват	
		Брой партньори в проекта с регионален географски обхват	
		Брой партньори в проекта с национален географски обхват ¹⁵	
Вид партньорство		Общ брой партньори в проекта	Част от заявлението, проверява се от СТС
		Брой участващи държави	
		Брой партньорства, включително държави, които не са членки на ЕС	
		Брой партньорства на много нива (включително поне 2 нива: национално, регионално, местно)	
		Брой еднородни партньорства (например всички партньори са общини)	
		Ново партньорство, т.е. над 50 % от партньорите си сътрудничат за първи път (да/не)	
		Партньорство, което е установено до голяма степен, т.е. над 50 % от партньорите са работили заедно по общ проект (например по CADES) (да/не)	
Период на сътрудничеството		Брой временни мрежи/партньорства, създадени за срока на проекта	Част от заявлението и окончателния доклад, проверява се от СТС
		Брой постоянни мрежи/партньорства, създадени за продължителен период от срока на проекта	
Показатели по отношение на партньорите		Брой партньори в проекта от национални, регионални и местни власти	Част от заявлението, проверява се от СТС
		Брой партньори в проекта от регионални и местни агенции за развитие, регионални асоциации	
		Брой партньори в проекта от търговски камари, обединения за подкрепа на бизнеса	
		Брой партньори в проекта от доставчици и оператори на инфраструктура	
		Брой партньори в проекта от областта на изследванията и технологиите (университети, изследователски центрове, научни институти)	
		Брой партньори в проекта от образователни и учебни центрове, служби по пазара на труда	
		Брой партньори в проекта от неправителствени организации/публични организации	
		Брой партньори в проекта от доброволни браншови организации	
		Брой партньори в проекта от международни организации и органи	
		Брой партньори в проекта от други свързани обществени организации	
		Брой партньори в проекта от частния сектор, особено	

¹⁴ Бенефициенти: Тематично сътрудничество с отношение към функционален район се организира около център или фокусна точка, като съседните райони се свързват с този център, например по Коридор X басейна на река Дунав, районите по адриатическото крайбрежие и т.н.

¹⁵ Бенефициенти: Свързани с обхвата на дейностите на партньорите: например министерства, национални изследователски институти и т.н.

	МСП	
	Брой „други” партньори в проекта	
Вид разходи по проектите	Разпределена сума/разходи за персонал	Извличат се от заявлението (планирано) и от докладите за напредъка (предадени), осъществява се от СТС
	Разпределена сума/разходи за поддръжка	
	Разпределена сума/разходи за пътни разноси и настаняване	
	Разпределена сума /разходи за външен експертен опит и услуги	
	Разпределена сума /разходи за оборудване	
	Разпределена сума/разходи за инфраструктурни инвестиции от малък мащаб	
	Разпределена сума /разходи за финансови такси и гаранции	
Вид дейност, която ще се осъществява в проекта	Разпределена сума/разходи за работа в мрежа, разпространение и обмен на информация	Извличат се от заявлението (планирано) и от докладите за напредъка (предадени), осъществява се от СТС
	Разпределена сума/разходи за изследвания и оперативни планове	
	Разпределена сума/разходи за изграждане на капацитет	
	Разпределена сума/разходи за дейности за популяризиране	
	Разпределена сума/разходи за стартиране на услуги	
	Разпределена сума/разходи за подготовка и реализация на инвестиции	
	Разпределена сума/разходи за инвестиции в инфраструктура	
	Разпределена сума/разходи за административни дейности	
	Разпределена сума/разходи за други дейности	

Таблица 3: Общи показатели за продукт и за резултат на равнище проект, свързани с вида дейност (могат да бъдат обобщени и в една таблица да бъдат представени резултатите по програмата)

Вид дейност	Продукт от дейността (физически продукт)	Резултат (ползи)
Работа в мрежа, разпространение и обмен на информация (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> Брой статии/представяния, публикувани в пресата и в други медии (включително онлайн медии, телевизия, радио) Брой пресконференции Среден брой посещения на интернет страницата на проекта Брой изготвени публикации (издания, уточнете: 	<ul style="list-style-type: none"> Брой постоянни информационни източници/каналы по проекта (напр. интернет страници, редовни публикации) Брой лица, контактувани пряко чрез разпространени продукти в района на сътрудничество Брой административни субекти, контактувани пряко чрез разпространени продукти в района на сътрудничество Брой субекти от частния

	<p>например диплома, бюлетин, брошура, доклад, насоки, справочник), брой разпространени копия</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брой реализирани транснационални мероприятия, брой включили се участници • Брой реализирани национални мероприятия, брой включили се участници • Брой реализирани регионални мероприятия, брой включили се участници • Брой организирани учебни посещения, брой включили се участници 	<p>сектор, контактувани пряко чрез разпространени продукти в района на сътрудничество</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брой МСП, контактувани пряко чрез разпространени продукти в района на сътрудничество • Брой съвременни инструменти и методологии, възприети за повишаване на прозрачността на проекта сред експерти и по-широки групи и обществеността (необходимо е допълнително описание)
Изследвания и оперативни планове (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> • Брой проведени изследвания • Брой изготвени насоки • Брой разработени планове за управление • Брой изготвени съвместни планове за действие • Брой създадени или подобрени бази данни 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой формулирани общи позиции/споразумения • Брой приети общи методологии • Брой приети стратегии на правителствено равнище • Брой разработени иновативни продукти • Брой усъвършенствани или разработени регионални/местни политики и инструменти • Брой установени общи стандарти (напр. чрез нови насоки) • Брой разработени нови инструменти • Брой проведен изследвания за въздействието по отношение на околната среда (например пред-инвестиционни проекти) • Брой подготвени пилотни дейности (първо прилагане) • Брой реализирани пилотни дейности (първо прилагане)
Изграждане на	<ul style="list-style-type: none"> • Брой организирани 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой създадени постоянни

капацитет (Разпределена сума/разходи)	<p>обучения, семинари</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брой включили се участници • Брой лица, които са участвали в обменни схеми 	<p>програми за обмен</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брой служители с повишени възможности (информираност/знания/умения) • Брой съвременни инструменти и методологии, възприети за подобряване на управлението на знанията в рамките на партньорството (необходимо е допълнително описание)
Дейности за популяризиране (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> • Брой промоционални концепции • Брой промоционални дейности 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой активно популяризирани райони
Стартиране на услуги (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> • Брой разработени услуги 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой установени общи структури/системи за управление • Брой лица, получили пряка полза от нови/подобвени услуги
Подготовка и реализация на инфраструктурни инвестиции от малък мащаб (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> • Брой инфраструктурни проекти от малък мащаб 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой разработени предложения за инвестиции (ако е възможно, посочете обема на инвестицията) • Брой постигнати реакции от страна на пазара (например активизирани частни дейности) • Брой реализирани инвестиционни проекти (посочете обема на инвестицията) • Брой подобрени инфраструктури от общ интерес
Административни дейности (Разпределена сума/разходи)	<ul style="list-style-type: none"> • Брой лица, отговарящи за административното управление на проекти • Брой проведени събрания по проекти 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой успешно осъществени проекти¹⁶

Събиране на данни: показателите трябва да бъдат част от заявлението (планирано) и от докладите за напредъка (предадени), проверка от СТС

¹⁶ Успешно осъществяване на проект: повечето от целите и очакваните резултати от проекта са постигнати и планираните средства са изразходвани в голяма степен

Таблица 7: Показатели за резултат по отношение на приноса на проекта за преплитащите се цели на програмата

Преплитащи се цели на програмата	Резултати
Еднакви възможности и отсъствие на дискриминация	<ul style="list-style-type: none"> Брой проекти, допринасящи пряко в положителна посока за еднаквите възможности и отсъствието на дискриминация Брой проекти, които са неутрални по отношение на еднаквите възможности и отсъствието на дискриминация
Околна среда	<ul style="list-style-type: none"> Брой проекти с положително въздействие върху устойчивостта и съвместимостта с околната среда Брой проекти, които са неутрални по отношение на устойчивостта и съвместимостта с околната среда Брой поддържани области на биоразнообразие
Взаимодействие и съгласуване с други програми, финансирани от ЕС	<ul style="list-style-type: none"> Брой проекти, постигащи действително взаимодействие с програми от Цели 1 и 2 Брой проекти, постигащи действително взаимодействие с други програми за териториално сътрудничество Брой проекти, постигащи действително взаимодействие с други програми на ЕС (CIP, FP 7 и др.)

Таблица 8: Показатели за резултат по отношение на целите на програмата

Фокус	Показатели	Събиране на данни
Приоритетна Ос 2	Общо приноси за развитие на иновациите, предприемачеството, икономиката на знанията и подобрената интеграция и икономически връзки в района на сътрудничество: От тях:	Част от заявлението (планирано) и от докладите за напредъка (предадени), проверка и обобщаване от СТС
	Брой приноси за установени мрежи, използващи технологии и иновации в конкретни технологични области	
	Брой приноси за по-ефективно предоставяне на съвместна подкрепа за бизнеса и иновациите, особено за МСП	
	Брой приноси за подобро управление на иновациите и повишена обществена осведоменост по отношение на иновациите	
Приоритетна ос 2	Общо приноси за защитена и подобрена околна среда: От тях:	
	Брой приноси за подобро интегрирано управление на водите и структури и системи за предотвратяване на рискове от наводнения	
	Брой приноси за подобрени транснационални структури и системи за предотвратяване на рискове	
	Брой приноси за координирани дейности по управленски схеми за природни богатства и защитени райони	
	Брой приноси за координирани дейности за технологии,	

	политики и услуги за ефективно използване на енергия и ресурси	Важно е приносите да се отчетат допълнително по отношение на качествена им стойност
Приоритетна ос 3	Общо приноси за координирано създаване на мрежи за достъп и подпомогната мултимодалност: От тях:	
	Брой приноси за координирано популяризиране, планиране и функциониране на първични и вторични транспортни мрежи	
	Брой приноси за координирани дейности за намаляване на различията в достъпа до ИТ между държави и региони, особено при сринове на пазара	
	Брой приноси за координирани дейности за повишена ефективност на съществуващ транспорт и за насърчена промяна към съобразени с околната среда транспортни системи	
Приоритетна ос 4	Общо приноси за разработени и приложени интегрирани стратегии за метрополни области и регионални селищни системи, работа за постигане на оптимални полицентрични структури в района и използвани културни ценности за устойчиво развитие: От тях:	
	Брой приноси за изградени и разпространени системи, умения и знания и пилотни дейности за справяне с критични проблеми, засягащи метрополни области и регионални селищни системи	
	Брой приноси за осигуряването на партньори с нови инструменти за формулиране на тяхната роля и сформирани на нови партньорства за функционални райони на растеж.	
	Брой приноси за подобро съвместно съхранение и подобро използване на културните ценности за развитието и устойчивия туризъм	

Таблица 9: Специфични индикатори за резултат по отношение на мониторинга на околната среда съгласно „Насочващите въпроси” на SEA (Стратегическа екологична оценка) за изпълнение на изискванията на Директива SEA за мониторинга на околната (2001/42/ЕО, член 10 Мониторинг)

Въпрос	Индикатори	Събиране на данни
Води	Брой приноси, влияещи на качеството на повърхностните и/или подпочвените води по смисъла на рамковата директива за водите („добър екологичен и химически статус”)	Част от заявлението (планирано) и от докладите за напредъка (предадени), проверка от СТС
	Брой приноси, засягащи положително хидроморфологията на речните системи	
	Брой приноси, стимулиращи устойчивото използване на водните ресурси	
Почви	Брой приноси, подпомагащи опазването на свойствата на почвата	
	Брой приноси, имащи положително въздействие върху състоянието на замърсени обекти	
	Брой приноси, насърчаващи устойчивото управление	

	на водите с насочване на вниманието върху избягване на депониране на отпадъци и намаляване на образуването на сметища	Важно е приносите да се отчетат допълнително по отношение на качествената им стойност
Въздух, климат	Брой приноси, водещи до намаляване на замърсителите на въздуха	
	Брой приноси, подобряващи качеството на въздуха	
	Брой приноси, водещи до намаляване на парниковите газове (GHG)	
	Брой приноси, повишаващи енергийната ефективност	
	Брой приноси, променящи в положителна насока ролята на възобновяемите енергийни източници	
	Брой приноси, водещи до намаляване на емисиите, свързани с транспорта	
Население, човешко здраве	Брой приноси, стимулиращи намаляването на дела на населението, изложено на шум	
	Брой приноси, подкрепящи опитите за намаляване на рисковете за здравето, свързани с околната среда	
Фауна, флора, биоразнообразие	Брой приноси, подкрепящи целта на ЕС за спиране на загубата на биоразнообразие	
	Брой приноси, подобряващи качеството и/или количеството на защитени райони, особено мрежата NATURA 2000	
Географски дадености, културно наследство	Брой приноси, влияещи върху търсенето на земи, отнемани за развитие на градската среда	
	Брой приноси, подкрепящи съхранението или възстановяването на ценни културни характеристики	
	Брой приноси, улесняващи опазването на културното наследство	
	Брой приноси, съдействащи за устойчиво градско и регионално развитие	
	Брой приноси, засилващи защитата срещу природни заплахи	

Таблица 10: Показатели за продукт и за резултат, свързани с техническа помощ

Вид дейности	Продукт от дейността (физически продукт)	Резултат (ползи)
Дейности, свързани с обществената осведоменост	<ul style="list-style-type: none"> Брой организирани мероприятия за разпространение Брой изготвени прес-информации Брой разпространени брошури, бюлетини (издания и копия) Среден брой посещения на месец в интернет страницата на програмата 	<ul style="list-style-type: none"> Брой постоянни информационни източници/действащи канали (например интернет страници, редовни публикации) Брой лица, контактувани пряко чрез разпространени продукти в района на сътрудничество
Дейности, свързани с координиране	<ul style="list-style-type: none"> Брой проведени срещи за мониторинг Брой проведени срещи с 	<ul style="list-style-type: none"> % разпределени средства от фондове на ЕФРР на равнище

на програмата	<p>национални координатори</p> <ul style="list-style-type: none"> • Брой проведени срещи с групи за финансов контрол • Брой проведени срещи с участници от програмата Югоизточна Европа 	<p>програма към края на 2009 г.</p> <ul style="list-style-type: none"> • % разпределени средства от фондове на ЕФРР на равнище програма към края на 2013 г.
Дейности, свързани с генериране на проекти	<ul style="list-style-type: none"> • Брой проведени информационни мероприятия • Брой консултирани кандидати • Брой подадени документи за изразяване на интерес • Брой подадени пълни молби • Брой разработени стратегически проекти (проекти „отгоре-надолу”) 	<ul style="list-style-type: none"> • Брой одобрени заявления със сключени договори
Дейности, свързани с реализацията на проекти	<ul style="list-style-type: none"> • Брой консултирани местни пунктове по проекти • Брой получени и обработени доклади 	Брой успешно финализирани проекти

Непрекъснато събиране на данни от СТС

ПРИЛОЖЕНИЕ 3: Национални звена за контакт по програмата „Югоизточна Европа”

Държава	Име	Организация	Адрес	Телефон	E-mail
Албания	Krisela BUFI	Министерство за Европейска интеграция, отдел Регионално сътрудничество	Rruga "Lek Dukagjini". No. 3. Tirana	Тел: + 355 69 2433423	krisela.bufi@mie.gov.al
Австрия	Kathrin GRUBER	Австрийска конференция по планиране на устройството на териториите (ÖROK)	Hohenstaufen gasse 3, 1010 Vienna	Тел: +43 1 53 53 444 21 Факс: +43 1 53 53 444 54	gruber@oerok.gv.at
	Andrea RAINER CEROVSKA	Австрийска конференция по планиране на устройството на териториите (ÖROK)	Hohenstaufen gasse 3, 1010 Vienna	Тел: +43 1 53 53 444 21 Факс: +43 1 53 53 444 54	cerovska@oerok.gv.at
	Martina BACH	Австрийска конференция по планиране на устройството на териториите (ÖROK)	Hohenstaufen gasse 3, 1010 Vienna	Тел: +43 1 53 53 444 21 Факс: +43 1 53 53 444 54	bach@oerok.gv.at
Босна и Херцеговина	Mersiha ZUBAN	Дирекция за Европейска интеграция, сектор за координиране на програми на ЕС за помощ	Fra Andjela Zvizdovica 1/18 UNITIC,71 000 Sarajevo	Тел: +387 33 296 466 Факс: +387 33 296 473	mzuban@dei.gov.ba
България	Ирина РАНГЕЛОВА	Министерство на регионалното развитие и благоустройството, ГД Програмиране на регионалното развитие	Ул. „Кирил и Меродий” 17-19, София	Тел: +359 2 9405 695 Факс: +359 2 9405 694	irangelova@mrrb.government.bg
	Ася ХРИСТОВА	Министерство на регионалното развитие и благоустройството, ГД Програмиране на регионалното развитие	Ул. „Кирил и Меродий” 17-19, София	Тел: +359 2 9405 694 Факс: +359 2 9405 694	ahristova@mrrb.government.bg
Хърватска	Olja ROMANIC	Министерство на морето, туризма, транспорта и развитието, Дирекция за интегрирано регионално развитие, отдел Трансгранично, междурегионално и транснационално сътрудничество	Vlaska 106 Zagreb	Тел: +385 1 46 95 716 Факс: +385 1 46 95 819	olja.romanica@mmtp.hr
Гърция	Rosanna SEMERDJIAN	Министерство на икономиката и финансите, Управляващ орган на CIP Interreg	65 Georgikis Scholis Av. 57001 Thessaloniki	Tel: +30 23 10 46 96 39 Fax: +30 23 10 46 96 02	rsemergian@mou.gr
Унгария	Béla HEGYESI	Национална агенция за регионално развитие	Gellérthegey u. 30-32. 1016 Budapest	Тел: +36 1 224 32 74 Факс: +36 1 224 32 91 Мобилен:	hegyesi@vati.hu

				+36 30 475 8573	
Италия	Luca ROSSELLI	Район Емилия Романя, ГД за Териториално програмиране, споразумения, европейски и международни отношения	Viale Aldo Moro 52 40127 Bologna	Тел: +39 051 64 5 0423 Факс: +39 051 64 5 0310	rel@ervet.it
Бивша югославска република Македония	Martina ANTIC	Министерство на местното самоуправление	Dame Gruev 14 1000 Skopje	Тел: +389 23 109 308 Факс: + 389 23 106-303	martina.antic@mls.gov.mk
Република Молдова	Aurelia SARARI	Министерство на икономиката и търговията		Fax: +373 22 23 46 28	aurelia.sarari@jts.md
	Oxana BUDIS	Министерство на икономиката и търговията		Тел: +373 22 250 641 Факс: 373 22 250 644	oxana@mec.gov.md
	Mariana PUNTEA	Министерство на икономиката и търговията		Тел./Факс: +373 22 23 46 28	mariana.puntea@jts.md
Черна гора	Tijana LJILJANIC	Секретариат за Европейска интеграция на Черна гора	Slanka Dragojovica 2. 81000 Podgorica	Тел: +382 81 246 264 Факс: +382 81 244 824	tijana.ljiljanic@mn.yu
Румъния	Elena POPESCU	Министерство на развитието, благоустройството и жилищното устройство, Дирекция „Международно териториално сътрудничество”	17th Apolodor Street Sector 5 Bucharest	Тел: +40 372 111 375 Факс: +40 372 111 456 Мобилен: +40 752 19 6 177	elena.popescu@mdlpl.ro
Сърбия	Mirjana VIDANOVIC	Министерство на финансите, сектор за програмиране и управление на фондове и помощ за развитие от ЕС	20 Kneza Milosa St. Belgrade	Тел: +38111 3642-788 +381(0)64 20 93 166	mirjana.vidanovic@mfin.sr.gov.yu
Словакия	Jana ROLINOVA	Министерство на околната среда	Nam. L. Stura 1 812 35 Bratislava	Тел: +421 2 5956 2191 Факс: +421 2 5956 2110	jana.rolinova@enviro.gov.sk
	Zuzana FABEROVA	Министерство на околната среда	Nam. L. Stura 1 812 35 Bratislava	Тел: +421 2 5956 2432 Факс: +421 2 5956 2110	zuzana.faberoval@enviro.gov.sk
Словения	Tomaz MIKLAVCIC	Министерство на околната среда и териториалното устройство, дирекция Европейски въпроси и инвестиции, направление Международни	Dunajska 47 1000 Ljubljana	Тел: +386 1 478 7008 Факс: +386 1 478 7247	tomaz.miklavcic1@gov.si

		отношения			
--	--	-----------	--	--	--